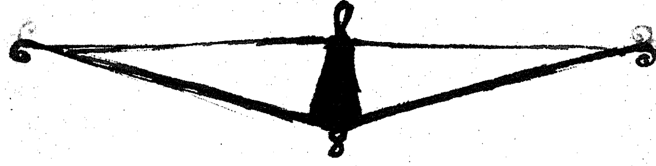
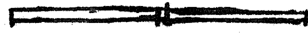
శ్రీ:

ముక్తావతీ పరిణయము

రేకపల్లి సోమనాథ కవి

ప్రథమాశ్వాసము

శ్రీశైలేంద్రవిహారు భావ హాలకభారత్యాత్మపద్మాక్షి వేళానే ఘన
ప్రావీణ్యాత్మ కేరారవిందదళలనే బద్ధాధ్వాంగాం జేసి సం
భావోల్లాసము పొంను పుష్పగిరిరామబ్రహ్మ ముఖ్యాలకా
భావిద్యావిభవంబు లీవుత సుగెంపాలక్ష్మమాంబానికిన్

సీ. వసుమతీ గర్భ భాః షత తేజోర వారాశి
సంతానవల్లి యోసాంధివ యూర్తి
బుధతావనీనాథ ఘనత పంక్తి పుంజాయుం
జిమమలను సన్నిలచి తురగమతెం ము
దశరథాధీశ్వర ధన్యవంశాంబుజా
తేశలక్ష్మీయుతిసాపసరస కీర్తి
రావణాగర్వాంధభావ సంతమస ప్ర
దీపమిలతతాం గది వ్యాచరిత
మట్టి లోకైకేడునని నిత్యాభియుక్తే

పాలనాంద్వైలతెంరులర్యాభవతేటాక్షే
లీల శ్రీరాముడు రంగనాథా లరయ
మంగళికి నిడుఁగూర్చు శుభపరంపరలనెలమి.

శా. నీలాంమంగళమంగళాస్పదములనే శృంగారభావ్యంబయో
ద్వేలాపాంగసమావలోకసరసీ నీవక్షోంపుమదక్షిణం
శైలీలందగు వేంకటేశుఁడు పమాకాంతావశ్యసాధుండువ
క్షోలక్ష్మీందిరుఁడాచరించు సిరులన్సొంపాలరాయాత్మజకే.

శా. శ్రీవత్సద్యుతి హారకౌస్తుభము గా శ్రీయుంబ్రియోరస్స్థలిన్
భావింపంగఁ బరస్పరాంబరకామందంజందనాలేప శ్రీ
లావష్టంభము చేతఁదమ్మునికభిఖ్యాంగూర్చునా పద్మ ధీ
ప్రాపీఠ్యాంబున నిచ్చువైభవము గాంపాలక్ష్మమాంభర్తకునే.

శా. లీలంబల్లు పెలంది నవ్వదనపాళింజేర్చి రాదుద్రసా
శైలాశేషకళాకలాపకలన న్విఖ్యాతిగాంఁజేయుచున్
మేలొందించుచు లోకమెలు నలవాణీబాని చేకూర్చు గాం
పాలక్ష్మాతలభర్తకాంధ్రుతానిశుం భతాసిఖ్యదీర్ఘాయువులే.

ఉ. సారతరాక్షరధ్వనిత శబ్దజగత్పరిశాంముకారణా
కారికేస్తైవిలాంసపరికల్పితదివ్యమనోంజ్ఞమూర్తిస్త్రై
సారసభూముఖాంబురుహషట్పదిస్తై ముఖరాయమూనమా
భారతిమత్ప్రతీశుఁబ్రతిభావిభవాంజ్జ్వలుఁ జేయుఁగావుతన్

మ. ప్రమదంబొప్పున గాధిరాజుతనయాంపాంకాగ్రపాయోత్సాహమిం

పమరందలుబ్ధపల్లవారుణాకరుండై తత్సమగ్రానుగా
గము హస్తాగ్రగతంబుగాఁ దలఁచు శ్రీకంఠుండు గొంపాళరా
యమహీవల్లభుఁ బ్రోచుఁగాత సమస్తైశ్వర్యసంధాయియై.

సీ. బాలయై విలసన్మహోద్వేలయై కరుణాల
వాలయై పావనశీలయగుచుఁ
త్రిపురయై భక్తావనపరయై సకలస
ఙ్ఞపరయై మూర్తిత్రయపరయగుచు
లలితయై లావణ్యకలితయై శివతపః
ఫలితయై ప్రజ్ఞానమిళితయగుచు
విద్యయై యోగీశవంద్యయై సుగుణాఢ్య
శద్యయై బ్రహ్మాదివేద్యయగుచు
నలరునేధన్యసకలలోకైకమాన్య
యింపితవదాన్యయానగాధీశకన్య
పూజ్యసామ్రాజ్యవైభవస్ఫురణ తెలుగఁ
జేయు నెలమి నిగొంపాలరాయమణికి.

చ. అనఘమదీయకావ్యరచనావసరప్రసరద్ఘనాంతరా
యనిచయదుస్సహోపహప్రాప్తికై తగుభక్తి జగత్ప్రభాస్వరం
బునిఖిలసేవ్యమానము వపుర్ణరమానసకుంజరంబునై
యనుపమమైనయేకానేకమవంత్రరతేజముఁ బ్రస్తుతించెదనే.

చ తలఁతును శిక్షితాన్యముఖదైత్యనికాయుని జానకీమనో

వలితకృపారసక్షపితవాలగతజ్వాలసాంతరాయుసు
జ్వాలతరవజ్రకాయుమునిసంతతిగేయు నిరస్తసంస్కర
త్రైలుష్యఘనాంధకారసముదాయునిజేయునినాంజనేయునినే.

మ. అనిశంబున్వితతంబువైయులరుబ్రహ్మాండంబులం గుక్షియం
దునయుంబాలవపెంచునట్టిపరమాత్మున్నఖారిసత్త్వోద్ధ్వనిక్
దనపక్షంబులలీలఁదాల్చివినతానందానుసంధాయియ్యే
వినతానందనుఁబ్రస్తుతించెదనుభావిర్భావము ల్గోరుచునే.

మ. మహామాంచద్వబుద్ధావళ్లీష్టఫలశుంభత్రిత్రిపుష్టౌఘముల్
మహనీయప్రతివాదిభీకరకులాలంకారసచ్ఛేదరా
శివెంతశ్రీవరదార్యవార్ధివరబాంశీర్షాదముండారముల్
రహిఁగాంపాలనృపాలచంద్రునిసమర్థచ్ఛాయులం బ్రోవుతనే.

చ. సిరిదనరారన్యాయము విశేషము సత్క్రియబ్రహ్మతత్త్వమున్
సరసతిరేంకృలందెలుపుశాస్త్రచతుష్టపువారివల్లికన్
సరసతసూత్రకర్తలయిసన్నుతికెక్కినవారినెంతుకృ
ష్ణురరామునింగణాదమునిజైమినివ్యాసమహాముశ్వరు నీంద్రులనే.

ఉ. ఆదరమొప్పఁబాణినికినానతిఁజేసితదీయశాస్త్రమి
మ్మేదినిభాతిఁజెందనెలమింబ్రకటాత్మసహస్రవక్త్రసం
వాదముఁజేసివాలికెనవద్యవిలాసముఁగల్గఁజేయువ్యా
త్తాదిఁతశబ్దమంబులఁబతంజలికంజలిఁజేసిమ్రొక్కెదనే.

చ. ధరణిఁజతుష్టదీపరిమితంబగువాకునరభిప్రచార విం

పరయుఁగఁ దెల్పెఁ గాంచి భువి ఖ్యాతివహించిన రామసత్కథా
భరితముగాఁ జతుష్పదనిబద్ధముఁ జేసి కృతార్థుఁడౌ మునీ
శ్వరవరు వామలూరుభవు సన్నుతిసేసెద నిష్టసిద్ధికి నే.

చ. ఘనతఁ గవీంద్రకోటికి శిఖామణులై తగువారిఁ గాళిదా
సుని భవభూతి దండికవిఁ జోరుని బాణుమయూరు భారవిన్
వినుతశుభౌఘమాఘు జనవిశ్రుతు మల్హణు బిల్హణుం బ్రశ
స్తిని సముపాసించెద మదీయకృతిప్రతిభావిభావిభాతికి నే.

గీ. ఆంధ్రసువచఃప్రపంచవాగధిపు నన్న
యార్యు నెఱ్ఱాప్రెగ్గడ నుభయకవిమిత్రుఁ
గవివరేణ్యు హాళిక్రి భాస్కరుని పెద్ద
సహజపాండిత్యకవివర్యు సంస్మరింతు.

క. ఎలమి నిదానీంతనులగు
విలసితవాకో విహారవిద్వత్త్రవులం
దలఁచెద మామకకవితా
కలనలఁ బరిశీలనంబుఁ గైకొను వారికై నే.

చ. సరసమహాకవీశ్వరులచాయలఁ జెప్పుటయుత్తమంబు త
ద్విరచితయుక్తి తత్పదవిందగఁ గూర్చుట మధ్యరీతి యా
సరణులు మాని సాహసితసత్కృతిచౌర్యకృతిప్రయుక్తిచేఁ
బరఁగెడు నిస్త్రపాత్మకులఁ బాడిం దెలిసెప్పెద సంస్కరింపఁగ నే

మ. ఘనవృత్తుల్ గణముల్ గణింపఁ గనలంకారంబులున్ శ్లోతులునే

ఘనవాక్యార్థపదార్థసంగతులెఱుంగన్నేరకే యూరకిం
ఘునఃప్రాబంధికులైరి కొందఱుకవుల్ "పుణ్యైర్యశోలభ్యతే"
యనువాక్యంబుప్రమాణమంత్యెనిపుడావాచిత్రమిద్ధారుణిన్.

చ. వరకవులంచుఁగొందఱుఁ ఉవారలుసాహితిలేకయే కవి
శ్వరులఁ ఉవార్గ్యురేకలనచాలఁగఁగద్దఁటు చిత్రమయ్యెడినే
వరములొసంగుదైవములు ఉవార్గ్యురినిచ్చుచు శాస్త్రసంగతినే
వరమిడలేవె సిగ్గెడలువాదులుగాంకకవిత్వరీతులే.

వ. అనియిట్లుమచ్చికొల్పితప్రబంధనిరంతరాయపరిసమాప్తిసంప్రదాయావిచ్ఛే దలక్షణాఫలకారణాశిష్టాచారానుమితశ్రుతిబోధితకర్తవ్యతాకవిశిష్టేష్టదేవతా త్రార్థనరూపమంగళాచరణంబును శాస్త్రప్రవర్తకమహర్షిస్మరణంబును ప్రాచీ నాద్యతనమహాకవిజనసమర్చనంబునుంగుకవితిరస్కరణంబునుంగావించి, స కలవిద్యాత్రవిజ్ఞానానుగ్రహంబున నస్మత్కృపాకావ్యంబు నిర్మింపందలంచియున్న సమయంబున.

సీ. తనసుదర్శనలీలఘనపుణ్యజనులకుఁ
ప్రతిదినజీవనప్రదముగాఁగ,
దనమహోదరరీతిదాక్షిణ్యకలితమై
విజయమంగళఘోషవృత్తినెలయఁ
దనవంశభరణంబుదాశరథులనురా
గమునసాధువ్రాదయుంగముతోఁదనరఁ
దనసత్యభామాహితప్రజ్ఞ విబుధాగ

మానందకలనచే నతిశయిల్ల

ధరణీవిశ్వంభరాభరోద్ధరణవిష్ణు
రఘ్ఘుజాంమండలాగ్రవిరాజమాన
భూరిసామ్రాజ్యలక్ష్మీవిహారుఁడగుచు
రమణఁజెలువొందు గోపాలరాయవిభుఁడు.

వ. మఱియు నుదారతరాత్మీయయశోవిశదపట్టాంబరసంభావితధరణీతరుణీసౌ
ధ్రంతకంఠాశ్లేషోపలక్షితకచ్ఛాయామండలలక్ష్మీమాణిక్యగ్రైవేయకతరళహార
శోభితసహజవత్సలాంఛనసమాసాదితశ్రీవత్సాంకసారూప్యదేదీప్య
మానుండును, మానవతీజనాభినవసుమనఃకోదండుండును, దండవదానమన్ని
ఖిలభూపాలమకుటఘటితవివిధరత్నప్రభానికరవిరహితసమానసమావృతసువ
ర్ణచిత్రకుధాస్తరణవిచిత్రమహాస్థానభవనప్రదేశుండును, దేశాంతరమహీయో
ద్యానమణిప్రేషితప్రధానజనసవినయవిజ్ఞాపితతచ్చరణావర్ణనాకర్ణనాదరుండు
ను, రణరంగభైరవప్రౌఢగ్రబిరుదవర్ణనాఘటితమూర్ఛితవిజయధ్వజాగ్రసముగ్రఘనిష్ఠురత్వ
రూమాయివిసెలపలుసముద్ధాతవాంతూలసముత్తాలితనానాయవనసైనికాధీశయవ
నుండును, పసబిరుదురగండాంకుండును, శ్రీసాతూడా, బేహరా, మహాపాత్రవిఖ్యాత
జైత్రబిరుదవినుతచరిత్రుండును, శ్రీవసిష్ఠగోత్రపవిత్రితాకల్పఘం ంబుధిశై
రవమిత్రుండును, శ్రీకృష్ణలీలాసుధారససరసకృతిప్రముఖసప్తసంతాననిరంత
రీకృతసంతోషితస్వాంతుండును, ఆశ్రితజనవనవసంతుండును, శ్రీజగన్నాథరాజ
సమంచితసమంచితపుంజీకృతానేకపుణ్యఫలుండును, జుంద్రమాంబాగర్భశు
క్తిముక్తాఫలుండును నగు శ్రీగోపాలరాయమహామండలాఖండలుం

డెంకక్రేసాఁడు తనసుందరవదనారవిందం బిందుబింబంబగులు నిపలతిలఘుషి
తతకస్తూరికాతిలకంబు నియుతకలంకరేఖావిలాసనంపదసొంపు సంపాదింప, ని
పలరుచిరహాసప్రసారంబు తదనుగతచంద్రికాప్రసారప్రచారంబులం బచరింప, గం
డస్థలంబులరుచులందునలరువాయిరుమంజి ముత్తియంబువిరుగడలనెడతెగనిప్ర
మనక్షత్రదలంగెరుతారకలతీరుసైరింప, నాత్మగళంబుకంధరాంతంబుగావునధ
గద్ధగితతనవకంఠాభరణంబులు విలసితవిద్యుద్వలయంబులతీరుఁదెలుప, నిజ
భుజయుగళంబు భూరిధరాధురంధరంబుగావున మణిమయకటకాంచితశ్రీల
వెలయింప, రాజుపరమేశ్వరుండుగావున సర్వమంగళాలంకారవిగ్రహుండై,
సుకేయుడై సందినోవాక్షినదానధారాప్రవాహంబులందునుపంబడికేడలితెడఁగాన
వేడుతెఁగానుతెఁగానుసంగినపగడపుదరులఁదరిచినపలకల కలపనలరియున్న
లవరత్నచాతుర్యవిరచితంబులగుచుముకుళితవికసితజలజములైరపాదివివి
ధసుమనోంవితానంబులవాలుంబులగువుద్ధకేళికవాటంబులును, వ్యా
సతాదివిరాజితచిత్రబంధంబులగుజలజోపలద్వారబంధంబులును, భ్రమర
విభ్రమభ్రమకరబలభిన్నీలజాలకపరంపరాభిరామతరిమకరికాకారరేఖా
విభాగంబులగుమరకతతలద్వభాగంబులునుం జెలంగనంతలుంగులవలచెలితాంత
ష్టునంబట్టుగునడుమెట్టుమెట్టులగులరంగుతరంగితవిమలవారితొలుస్నెలుపవ,
నతలంకంబగుకెందమ్మితెలుతునగంబాలు జలజాసదనానివాసంబున ననర్ఘ్యహే
మమణిమయప్రభావిభాసితసింహాసనాసీనుండై, సతలవిద్వత్కవిబృందంబు
లతిలానమందచాతురినవద్యహృద్యప్రబంధకథాప్రసంగసంగతిసంగీతరింపు
చూ (సుండి)

మ. తనకత్యంతము నప్పారకృతి నందస్వాంఛ డెందంబునం
దనరన్స్వామకసాంతాంతరస సముద్యత్ప్రౌఢవాగ్గుంభనం
బు నిరాఘాటముగాఁ జెలంగిన నను సాంముఖ్యంబునం జేరరా
దను మోదించుచు సోమనాథ సుకవీంద్రా రమ్మటంచు నేఁ దయనే.

చ. ప్రతిభ దలిర్ప నీ హృదయభాసుర సీమ జనించినట్టి స
న్నుత కవితాలతావళు లనూన విభావిత సాంద్రితరస
ప్రతతులఁ బోషితంబులయి బాగుగ నేర్పు వహింపవా నికిం
జతురత నీవు నేర్చి కృతిసత్ఫలముల్ రుచిసంఘటింపదే!

వ. అనిరసోచితాలంకారచమత్కారబంధురప్రబంధనిర్మాణనియోగనిబంధంబు
గాఁ నానతిచ్చి నా యుల్లసితలాక్షావిశేషామృతధారావర్షంబుల నభిషేకంబొ
నరించి, సముచితకాంచనదివ్యాంబరాభరణంబుల నలంకరించి, సుప్రసాదంబు
నం బరితృప్తుం జేసిన నేను నిరతిశయానందరసనిష్యందకందళిత హృదయార
విందుండనై, ప్రభుమతంబును మదభిమతంబును బింబప్రతిబింబభావంబునం దా
దాత్మ్యంబుం జెందెం గావున మత్కావ్యశ్రీనాయకుండు మహాకులీనుండగు
టం దద్వంశాభ్యుదయం బభివర్ణించెద.

చ. సిరి మెఱయంగ లోకములఁ జేయఁగఁ బ్రోవ హరింపఁ గోరి తా
మరసదళాక్షుఁడ ప్రకృతిమాని తసత్త్వరజస్తమంబులనే
బరిగొని ఁ జెందఁ బూని నిజనాభిసరోరుహ మధ్యసీమఁ దా
నెరజుము నక్షనించె నలనీరజసూతి యనన్ విధాతయై.

గీ. మహిమఁ జెన్నొందు నట్టి తామరసభవుని, పొలుపుఁ గాంచిన మానసపుత్రుఁడగుచుఁ

గర్భోపబ్రహ్మాలోకవిఖ్యాతిగాఁగ, నతని కుదయించె మిత్రుండాహ్లాదమెసఁగ.

శా: ఆత్రేయాంశలము ఖ్యాతై జనకళాంధ్యస్తాత్కృతిందాల్చి శ

శేవ త్రైయ్యాత్మకేశు త్రిమూర్తి తనువై చైతన్యనిర్వాహమై

సత్రైకార్థనిజోదయాన్నమయ భాస్వల్లీల వెలపాల్చున

మిత్ర(బ్ర)హ్మము కర్మసాక్షి జగదున్మేషావహా సర్వార్తిరత్నై

కం. ఆ మిత్ర(బ్ర)హ్మమునకు

శ్రీ మహితుండుగ వెలిగె మనువు తెలివిని తీక్ష్ణ

తైక్ష్ణ్యం హరసుగుణస్థితి

నామమున వైవస్వతుఁ గాంచె

(నకి త(వ) భి తార్ద -)

సీ. తనరె నిక్ష్వాకు వంశగరిష్ఠుఁడైనట్టి

సత్యసంధుండు హరిశ్చంద్ర నృపతి

యలహరిశ్చంద్రుని యన్వయంబునను మాం

ధాత తోఁజ ముచుకుందుఁ దబ్బుల ముఖ్య

సగరుఁడు జనియించె నగణిత సత్కీర్తి

దతని గంగ(త) మున నున్నతి వహించె

ఘనుఁడు భగీరథ క్ష్మాపతియు తని యం సం

తతిని దిలీపుఁడుద్భవమునొందె.

నతనికి సుదక్షిణాదేవియందుఁ గలిగె

నకలుషుండగు రఘువు విఖ్యాతయశుఁడు

రతనికాత్మజుఁడై రాయప్పనఁ జూఁడ తతనికి
దశరథక్షితీశుఁడై పెంపొందు తనయుఁ డయ్యె.
గీ. ఆదశరథక్ష్మావనీభర్త కఖిలభువన
రక్షణార్థైక నీలాంబుదాభుఁ డగుచు
రాముఁ డుదయించె నిజచరితామృతంబు
కమలహిత వంశవర్ధనకరముగాఁగ.
సీ. ఏమమోహనాంగ ఘనకోమల సౌందర్య
మఖిలసద్వ్యనముల కెందు శరాబ్ధిముంచె
నేవీరవరు నేత్రజా వంద్యతోషకే
లిమ సము(ద్ర)ని శరా(శి)ముననిప్ప
నెత్తు పాంశుకేటాక్షే పీక్షణాంబతిస పెంౘ
దరుని సామంతాళ్ళి విస్మితి తుఁడెనే.
నే పు తొల్లి పాంచాల్య మీంతధరాళి కతివహ
హాణ వెంటోవిలఁ బనఁగఁజేసె
నతఁడుబుగద సౌభ్రాతృ ఖ్యాతమహిత
రూపవైభవ శౌర్య తారుణ్యహవ
నతులమతి గాంచె దశరథానంద వార్ధి
చం(ద్రు)ఁడై నట్టి (శ్రీ)రామచం(ద్రు) విభుఁడు.
తే. ఆ రాముని కభిరామము
పొంగఁ పుట్టిఁడు కుమారుఁడుగ విగి తుభకేళికయగుత

ద్వారకాపతి వంశమునన్
వెలసె బృహద్బలుఁడు ధామని కీర్తిఁ జెందెన్.

క. ఆ వంశంబునఁ గవియుగ
భూవరమణి మకుటఘటిత భువనచరిత్ర
శ్రీవరుఁ డారుణాంతమలవి
భావితచరణుండు శశవపాలుఁ డలరెన్.

మ. వసుమద్వంశములం దనంతమను నిష్ఠ్యాగఁగనున్న ఘనుల్
వెసరామన్ మఱిబౌర్యరాజులమహావిఖ్యాతచారిత్రులన్
ప్రసమయుద్ధ్యభువన కీర్తిసంతతుల నంతర్భావమొందింపుచున్
గన వసుధాంవరచక్రవర్తి బిగదేవ పతివసున్ముఖ్యయ్యె

తే. దేవనవిభుండు కసవేంద్రుఁడు
భూమిపతులం ఫ్రుఁడై యుపవిపక్షత నాత్రి
తిరువనవేలంలాంవిరా
లై వెలయున ఫూర్త్యవిహీంవు నవ్వుత మొదవన్.

ఉ. ఇంద్రునికన్నవెన్నఁ గసవేంద్రుఁడు శ్రా ఘన్సుఁ దేద ఠీవంగన
యిన్నిందుఁడు పక్షేపాత మైన యుంచి ననా గతి నిర్గతాన్ దేరున్
సాంద్రతనొప్పెఁ బాయుఁగనే పద్ధతి గల్గ ఖండాంగవన్నవి
స్తంద్రవిచారముసలుహసాక్షులతద్రి ప్రభులాచ్చి తావ:

క. ఆ కసవక్ష్మాతలపతి
కిమె తచ్చరితంబుగాఁగ వేలుచుఁ జగతిన్

గాంకరల పూంది ~~కులమది~~ యల సుపు లిఁ

జే కొని ని జరాం జి హా నిఁ జై యలఁగ ~~[illegible]~~ దాన్ని ఁ

క. కొంకరల పూంఁది కులమది

వాకర వరవంశ సంభవం జ్ఞ ధార జోర్

కరవుల గసద్వంశం

కరవెలుప్పు న్పాప మాఱులల కొశలయు వుగు చుట్టనీ

శా. వడారి జాన్వయల కర్త యౌ తసవ గాంతాతి బర్త పూదాంబను

ధృదడాజా న్వయుల నబింబ స్త్రై కికబర వార్య్ధాంత రెలంబస

దశ్రీపరి జాంవాం మెలుప్పుఁ గనమం దప్రమునుదావ్ వావ్వె

పదుతా పాఖ్యమమార సప్తకవు వంచల్లీ లఁగాం చెర్ రవిర్

సీ. లసదనం షాకల్ప లాంవిత శ్రీ కళా

రర జి తుం దప్పల రాజ వెలి

నిజ దర్మై క సన్నిపాంత బాష్ప దత జ

తె జుండు దే వనరాజ కౌరి

తుంగ బూం బాబ్బాంగ బంగ వస్ప్రరుబరి

వేంతి సాం దంఁ దు జగ్గ బూంత వేం దంఁ

రత్నం తసాం వృన్న గు జై క ప్రకాశన

ప వ రఖుం దు వేం కల రాజ చంద్రఁ

రతి సరస మూర్తి నరస భూపతి ధునుండు

న వృగ లా వార రికెలంనభూవా సాయల నుం డు

భూరిధాముండు మల్లప భూభృదినుఁడు
నలరు బుధమందురు గాంభీర్యజలధు లగుచు.

ఉ. వారలలోన నగ్రజుఁ డవారిత సత్యరమావిశాలుఁడు
ధీరమహోదయశోభ విశదవిశ్రుతహారసరాజరత్నవి
స్ఫారమహా మహామహిల పాండిత్యవతంసకిరీటలాంఛనో
దారపదారవిందయుగుఁ డప్పలరాజు నుతింతు ; ౧౧ షె.

సీ. ఆదితోఁ దెల్పిలతెట్టుఁ డప్పలధరాధిపేంద్రానుజన్ముండు గా
శ్రీదేవప్రభుఁ డొకఁడే వైవిభుత్వైవరంత రొందెల్లఁ గీర్తి
వెంకటాపాండి గజేంద్ర భూప్రణీత సంపూర్ణ్యాధిరాజోన్నత
శ్రీదవతాజ్యవ్యవస్థిత సమాశ్రిత మహాశ్రేష్ఠ స్ఫురద్దీక్షకుఁడై

క. ఆయన యనుజాతుండన
పాయని మదర్థిమని నాయత్తకార్పిత విధా
పాయన మోహాది యనమ చతుర
పాయనయుండు జగ్గధరణీపాలుఁ డలరెన్

తే. ఆయత కీర్తి వేంకటన్నపాగ్రణి దానపయోధి నల్లధాంబుకంబ్
జాయి రేయొఁచు కీర్తి హిమభానుల నాత్మ వెలుంగ వాతల సత్కీ
పెయుచు బుడద తృప్తిపాకా వచిత్ర విహారనల తీల నంటిన్
శ్రేయము పొందఁజాలు బుధసిద్ధ వయస్క ద్రవ రాజభూషణుఁ

వ. అనిన నిరామయంబు స్ఫురదానద్ధ్యా తుంబుర్రాబిన యర్థ్యాపాయుషం
బనువగు నేపమస్త శరణాగత పాలన శాశ్వతైన నా

వెనుచును విగ్రహాంతరయుక్తైకసమాశ్రితనృపివహుఁడాతఁడు
ర్యనిశితసాయకస్ఫురదహీనపరాక్రమ వేలఁదెల్పుచున్.

తే. సాహస గతిఁ గోనప్రభు
బాహాతి బలంబుత్తైరి పార్థివఘనసం
దోహములను దెరవిచిత
ద్యాహిమలం గేలఁబెఱంగ వశ్యతఁ జెందన్.

క. మల్లపరాజితుఁ డర్జున
మల్లపరాజితుఁడు ఘనసమానుఁడె బాహా
ద్బల్లితశౌర్యమయుఁడని
యుల్లమునర్మము లనెపుడు నుగ్రునిరెన్.

మ. వినయాంచూన యశోంబుమాన ధనవద్వీరాజిపుష్పస్తకం
బునఁదేజఃకళనద్యుతియఁఱఁగుచున్ భూపాలనప్రౌఢిచే
జినమాన్యుండగు దేవనేంద్రుఁడు గవర్సత్పుత్రులో వుట్టి
గనదగ్రిశ్రితయంబు గాంచెనశమగర్భంబువందఱునన్.

శ్రీ. ఆహావనీయతేజోమున నగ్రజుఁడైకసవెంగ్రుఁ డొప్పు పా
నాహవనీయమానసుమహఃకనదాయత వీతిహోత్రి
లాహవనీయమైరిన మదాళివళిచ్ఛవరకీర్తి రైభవే
హాహవనీయమాన విభుధాగమ సంస్తవనీయ మానుఁడై.

వ. అతని సహోదరుండు కవితాత్మభుజాధివసద్వసుంధరుం
డమరుతధర్మసంచరితాదియుఁ గంధరుఁ డిద్ధ శౌర్యసం

తతజిత నీలకంధరుఁడు దారధరాసుర పోషణాదియా
యుత నధురంధరుం డలరె నప్పుల పాయక రాయలటిష్ఠరన్.

శా. ఆ రాజ (రు) తి ఖండిల విలసన మవ్యాపారుడై శాశ్వత
శ్రీరాజత్కుడై యనేకవిల సత్ప్రజ్ఞేశ భూదాంతరేం
దారాలంకర శాయమాన నిజపాదద్యోతమానాంగుడై
సారోద్ధారత రాజితేశ మహింపేనాశ్చర్యంబు గాంచెంపురా

సీ. ఘనతరాంబురవాహినులకు జీవన
(ప) దము దెవ్వానె వ్యానిఖ్య వ్యాశరధి
వీరవజీరు తోజొరాజితసమయు
మై యొప్పెనె వ్వాని యాశుగంబు
తతనిజామాం జీలకై ~~ఇప్పెనెవ్వాని~~ చతురంగబలసము
ద్ధారకంబె వ్వాని భూరిశక్తి
ఖానసంగతర (త్రి) మసాహసస్థితిఁ
దవరిన దె వ్వాని ధర్మకలన
మనిమహమ్మదుకుదుప్రశావర్న్యపతికిఁ
బత్తిదార దెవండాని కృపాపోదండ్రార
యతనిమతియుండు దరపె వరాప్రైమికాలాత
రక్షనప్పుల పాయరాయఘనుని

తే. తురంతి పురాంతక (ప) తి త ఘొర మహారణరంగ సేమలా
నంతరవైరి తెజఁదగు నప్పలపాయనగాయ [illegible]

సంతతము నాందియొసఁగి కృపల సంతతము బంధుస్వస్థతై మదికే
సంతసమలంది తత్ప్రబల శౌర్యము నెన్న దురద్భుతంబుగన్

సీ. ధైర్యమందరమెత్తి తగ నవీనగుణాత్రి
యాజ్యాంబుజాతంబు నాయ్యైన ఘటించి
నిఖిల భూపాలక నిర్జర స్తోమములు
ఉరువిక్రమ సత్కీర్తి నుత్సహింపఁ
బటుశౌరిశౌ వీర భాతుకోవాంశ భవ్యనుల్
మథన జని తెల్పుష మదోమమఁ దెలప
ద్విప నాయక ముకుంద దేవ దుర్లభ యోంధి
మథియించి విజయరమ నుగ్రహించి
యలమిన వసుధ నశ్వరాజాధ్యుఁ దగుచుఁ
దనరు కుదుపు శాపు సంతతాజిలు నటనెం
సంగి నేమొటి యుత్తరు శత్రుత్తాడ
గె యొయుఁ రప్పల పాంయాకోరాయుమొ శి.

చ. అనుపమకీర్తిశాయుగు నప్పలపాయకరావు సాందరుం
డనవిలసిల్లువెంతలు ధరాధిపుఁ డుద్ధత యుద్ధపిపాసం
వానసుఁడుగాండె యొయ్యఁగటుకాంచిత గంధగజాదిరా
ర్థన పరిలబ్ధ వైసిక్తికలాంప విభిన్నభరాసి ధారతన్.

గీ. వేల నాధైర్య్ణ జలధి గాగా పాలరాయ
రామ భద్రమ్మ పాయకరాయరాజు

మ కొలుఁ గాంచె నుత్తమవి సుకుమారాకృతనుజ
బినకొలు వెంతయుఁ గని వెరుతెనుల వర్ణింప
సీ. ఆరాజుతాఁ సాటి యెలరాజు గలఁడెంచు
సతతంబు కుమలయోన్నతి యెలనర్సు
నా మహోఘను పాశ్వైన మహాఘం మూఁడ వెల్పఁ
దిరముగు సుఖ వృత్తి గరిమనె ఊప
నా శరాధిపుని తానె శరాధిపుఁడెన
సుగమ వైరాగ్యాల యలన్నరకొఁ బెంద
నాయమను (వే) తిమాన వెలయునుం తగుఁగమ
లావెరుంద కలననిత్యత ఘుటించ
వను చురా జాత్రి రాజులవినుతి సెయఁ
దనరె రణరంగ ధైర్యప్రాభవ(గ)
వర్ణ ఘుటి శార్దిత విజయధ్వజసమత్థ
రబోధు నూరు పాలవాలయ రాయలఘు నుఁడు.
చ. అతని యలమంగుఁ దమ్ముఁడు మహా చుక్కవ వి(త్రి)మబ్బా నకైశన
(ప్ర)తినిధి రామభ(ద్ర) ఘనపాయకరాయ వ్యాపావతంసుఁడు
స్తుతిఁ దగెఁ బార వీరసుర నాగ విమానగ పంజర హారస
త్పతి గిరిజేశ కాశహారి పారద సారద కీర్తి సాం(ద్రు)ఁడై.
సీ: పద్మినీ పరిణాయ (ప్ర)ధిత సత్వ్యాతిఁ జేసె
(శ్రు)తి భాను భావన వ్యాప్తముగాఁ గ,

రతిగల గిరినాథశతకంబుఁ గావించి

సుప్రసాద మహాత్మ్య శివముగను

నవరసాశ్రిత నవ్యకవితా నవవృత్త

వెలయించిన సురరాజ ప్రవృత్తి వనర

సతత శాంబుని బంధ సరసాక్షు లలరించె

సత్పాదయుల వ్యాదయైక సరసాశివుల

ననుబోలఁ గవులను తిండు రెవ్వనినటుండు

సంగరాంభోలకర జాలశమిత విమత

ధవవహ తాళుఁడు రామచంద్ర క్షితీశ

ఘనుఁడు భువనధురంధర ఖ్యాతిఁ దనరె

తె. కోన మహీపాలనాథుఁడు

మూవమ హాస్త్రపనతైజ నుగతి వావభూ

మాను కేర జాయెఁ జతురానన

ధ్వని ధీరా మాన వనిత ధీరుఁడుఁ గాంచెన్

శా. శ్రీ నవ్యస్వమ వాంఛయ దిప్త ధర జిహ్వ ద్వరలంగాశాంబ

కెలాంవాధి క్ష్మారు రామభూ విభుని యలక్ష్మి కాశి సికెలోంకాంతు

నూరనంచెల్లిన వైరి ఖురర మరా సంకోవాంతరాశసభ్ర

తస్థి జాంగికమలఁ గోలు జాంతికాం తక్షర్యం జాంతుఁ బాంటుంవులన్

మ. శ్రీల నాంతాంగ మహాం ఘ రామ ధరణీ సాముత్ర శ్రీ దౌరె లుఁడు

ల్లతితాంశారమునాం క్ష్మా జిల్లమ సత్ లక్ష్మీ వధాంతిన్ పుడు.

బలరంగై తానె శౌరి వారినికై రాజా తాళ్ళప్ప వర్ణ భూమింనిం
భవేందక్షిపృస్థ శిశు మూర్తి నేమ రంపద్రేమ దీపింపఁగన్.

౧. పెద జగన్నాథ రాజును బొత్తి తాఁడఁ
చిన జగన్నాథ నృపతిని జెట్టె మూంబ
యుందు లక్ష్మీవధూటి యుందను వరంన
దాపుఁ గోనేంద్రుఁ గాంచె నా రామవిభుఁడు.

౨. అతనె నా రాజమూర్తి (త) యలంబునందు.
న (గ) గ ఉర్వీంద్రుల విబుధ హాంస్య (వ) కస్త్ర
సర్వ్యతవితుం దుర్భువన రక్షితరుండు.
నప్పిగు డా వారి పెదజగన్నాథ శౌరి.

౩. తనఁగఁ జిన జగన్నాథా
వనిప ఘనుండని తరాధి వరత వృత్తెలయిన్
ముమనుకాని తనునెవ్వరత్నిరేం
జినఁతఁ తరా వితరణంబు చెనఁగలరింబున్

౪. (శ్రీ) రామవిభుని కైన
కెమ్మెర మ దాఁను తాను లక్ష్మీసంతతి యలగలుగన్
సారంగము పొంతగు డాసు మనోహ
రాకారాజిత శర్మ్ముఁ దగుచు నుతి గాంచె మహిన్

గీ: చిన జగన్నాథ నృపతికి దనయులగుచు
మదారామన పాయ నారాయణరావు

భద్రపాయక రాయభూపాలుఁడైలరి
రాత్రు తెజైరాయశౌంతక్షితార్క విధులు.

శా. రామక్ష్మాభృత్పాలచంద్రసుగుణారామాంతరాసేవఁ జా
నామందక్షితి కల్పకంబు దికలఁ దవ్యాపింపఁ జాగ్రత్సదశ
స్సోమానేకులతాంతవాసవలచే శోభిల్లు భూమీశులౌ
నావామార్జిత్పృథుల ప్రదంబు నగు చుక్కాశ్లాఘ్యుఁ గాంచుచుఁ జిత్రాంబుజుఁ.

శా. ఆ రామక్షితిపాలు మెచ్చి తనుజుండై రామభద్రప్రభుఁ
రారాజద్విమతేంద్రజిద్విహారపరంపరాంగద్భుతజావిత్రసేనా
దారుండౌచు గరిమ్లక్ష్మాధృతసముద్ధతాప్రక్షివత్సువి
స్ఫార పవిత్రచరితుఁ లక్ష్మీకాంతుఁ నువింపఁ గీర్తనీయుఁడై యొప్పెన్

గీ. రమణ దారామన పాయకరాయఘనుఁడు
గాంచెఁ జెదజగన్నాథభూకాంతు నెలమి
రామభద్రక్షితీశ్వరపాయకరాయ మెచ్చి
పినజగన్నాథరాజు నలమెఱఁ గనియె.

శా. ఆ రాజద్వితయంబులోనఁ జెదజగన్నాథరాజద్గుణో
దారాంభోనిధి రాజు నందుఁ దగ దివ్యత్రికృష్ణేంద్రుండు తా
నారాధించి నవంబులాంది విబుధవ్యాపార యోగ్యుండగున్
సారోదంబు తనిత్యపూర్ణరుచి నాక్షుల్గంబులుగా నింపు మెల్

గీ. పినజగన్నాథరాజు తానేమి రుమాంటి
గాంగనె యుల్లాపుఁ దమ్మర కేరకృపాణా

ధారాళచిత్తవ్రతమునైన వారిచేత

ఛిన్న తనుల తోటు వెదసి గ్గవెంపు వ్రాన

క. శ్రీనాథిప సంతరామ ధ

రానాయక పెద్దశిగ్గరాజేం ద్రుఁడు దాం

సూనముల నార్చిరేఁ గని చెలుఁ

జారాను(ప్ర)తిమానాన జారవ జార ~~[illegible]~~. సురమునాళల్.

సీ. లాలశా(త్ర)వ వధూలా మానాంబుని తపా

స్త్రపనుం డుపెంతాట శ్యాప్రతి భూండు.

దశదిగ్వధూలాటి శాం తైవ వెలి శ్రీ—క్తి

రాజి మంఁ డుస్తంత రా మున్నపతి.

వాంఛి వివారబూ ష్ణ్యూతు రాష్ట్రి

(ఖ్య) మతాకాఠిర ఘునాంఘ్ర రాజు వెరిశి

ధరణీర మూన్యా నశర ణా పొంపుస్తంబ

బాహరుంధను లక్ష్మణ పొం ద్ధి పుండు

రవ్ర్యగు జి వరరి గోపాల రాయణ్ణి

నవ్యైభావని శిజగన్నాథఘునుండు

నమరుచుందురషడ్దర్శనముల వారికి

శ్రీ మదాంవళి వాంబాంవి శైయియులగుచు.

తే. వెంకోటు పతిరా జ్ఞుని రా

తంకోష్మ్ణర జుంబు చేత దనరెనువెలు:

కుంకుమ చర్చాంకిత ది
క్త్రాంత జవదనాప కంఠ భాంగుండగుచున్

గీ. శ్రామ నిక్రీ వెలిటి సద్బుంధ రామ శౌరి
యలరికె పర వా కాంగి జీవనాళి సంగ్ర
హించి తత్ప్రత్యులస దాస్థ సంచిత ముగ
నాత్మ తేర లీల నలరించె నసమ మహిమ

మ. మహిమా సంగ మమాత్మితోఁ మహించిరోఁ మత్తారలులం(గ్ర)ంబవ
సమాజానూనబలం మహత్త్వ నిజ సాశ్చర్యంబుగా వింపుచున్
వివారింబుఁర ఘుసా ధ్భుతాఖ విభుఁ డుర్వీశ స్వలక్ష్మీత్తర
(గ) మాజంబంది యు మెరాంధ్రాగ్ర సారమున వెర్ధ్ర బ్రూంపబుచుఁ బావింపున్.

క. (అ)రయలఁ గలక్ష్మి జాభూపతి
ధర ఱంబ ద్మ్యధి వాస తను విలసిల్లెన్
సర ఖిర రాజ వాంస
స్ఫుర దురు వేక్షాభి రామ సోంభావ వమఁక్రై.

తే. గోపాల రాయ శేఖరుఁ
తాపాకృత విని వాసించు నాత్మభవ యశా
రిపిత చం(ద)మ వా ఖ్యుది
యలాపాదితని క్షితువలయానంద కరంక్రై

సీ. తనమి(త్ర)భాంవములు తగ నాత్మసమా వాస
రాజ వర్యులె తెల్లఁ దేజమెసఁగ

దనరాజభావంబు తతసత్కృపోన్మేష
గరిమచే తనరంద శరము గాఁగఁ
ఘనఘనభావంబు తగ మరుత్ఫలనవౌ
నిశ్చల శ్రీఁ బొంది నివ్వటిల్లఁ
దనభోగ వద్భావ మెయి నరఁగా నతివారి
పదవాసమ్మౌ శిలఁ బరగుచుండు
నలరె ననురూప సరస విహారణంతరణా
ధరణి తరుణీ మనోహార మోదార తారా.
వీర ధుర్యశ్శీల కీర్తి విహారుఁ డగుచు.
నప్పిగుణం వారి శ్రీ జగన్నాథస్వామి.

క. శ్రీనుపమసుగుణోన్నతిస
నుతమతి స్వామంచితయగు తిమ్మాంబికనా
ధ్యానయసు ఖశ్రీయగుసుఖ
శ్రీను గ్రీతానె వెంకటపతి రాజు ముదమునన్.

క. శ్రీ తిమ్మాంబిక యందు
బ్బుతతతరాపములఁ జ్ఞాతను జాంతులనుసు
దాత తరుణిరుయాంధు నాకసుతు
ఖ్యాతి దనర వెంకటాద్రిపాంగ్రణి గనియెన్.

సీ. ధరణిఁ జెదరాజు పెదజగన్నాథరాజు
పెదజగన్నాథరాజుం ఘలసఁగసగా

ఏనయుఁడౌ రామచంద్రభూవిభుఁ డవాగ్ర
నలరి రారాజతనయులు లంఖ్యాతనయులు.

క. భూవరవినుతులసుతులం
భావసుతుల నెఱిమ వారల భాసురతరశౌ
భావవాలఁ గాంచె నిరుపర
(శ్రీ) వెలయఁగఁ బెద్దరాజ శేఖరుఁ డెలమిన్

క. శ్రీతనుజులు లంవఖ్యాత
శాంతనుజులు దనరి రథికలక్ష్మీయుతులై
సీతారాము/నృసింహా
ఖ్యాతలపతులనఁగ ధర బ్రఖ్యాతి దనర్చన్.

గీ. పెదజగన్నాథరాజును కుదితుఁ డగుచు
గోపభూపతి వెంకటక్ష్మాపమౌళి
రహిం జిగన్నాథరాజు నారాయణాఖ్యు
వరాంఘ్రి పుఁ రనంగఁ దనుజాంతుల లరిరవని

గీ. పినచిగన్నాధవిభుఁడును గనియెఁ దనయ
పంచకంబును వారాశిపతిసుర (త్రి)
పంచకము నట్లు విబుధసంవరణనిపుణ
మగుచు నానందనప్రాప్తి నతిశయిల్ల

ఉ. వేంకటరామరాజు పరవీరవరాంతకుఁ డగు నాపశౌరి యున్
బంకజబాంధవప్రతిమ విజ్ఞానిధి రంగవిభుండు రామభూ

వంతశి బంగాచనా శింతుఁడుల భద్ర్యఁడురాయనృపాలకేళిలయుల్
శంకర వక్త్ర పంచక ముసా టిలయనంగఁదరి ద్యారునృతిల్.

మ. తరశిర్జనిహ్నవం తారి వీర వసుధాధ్యక్షైశ నిక్షిప్యఁక్షై
సరవిన్ వ్యాప్తమువాబి యుంతని తిరస్కారంబు గావింపుచున్
ధర శిర్ వెంకటరామ భూవిభు సముద్యద్దీప్తి ప్రతాపార్కుఁడుదా
భూరియుంబుల్ జగమంతయున్ బరదురాప స్వాత్మీనిరంధ్రుల్.

గీ. ఆ వెంకటరామనృపతి
భావజవిలాకేలాప పరిభావక శౌ
భావమునఁ తగు వెంకటపతి
భావరూగనెనఖిల భువన పూరితకీర్తిన్

సీ. వెంకటకృష్ణ భూవిభుని వెంకటపతిద్విపాల రామభ
దాదింకరేరాజ వర్యుసముదగ్ర యశస్సు నిశాంత కేంద్రునిన్
బంతేజ సలారి వేదములగాను గఁగాంచి నపార్థైఁగాంచెని
శ్యం శూరు రామ పలపంద్ర నృప చంద్రుఁడు పుత్రులఁ గీర్తి సాంద్రులన్.

తే. పంక్తి జ బాంధవృందుఁ డిం ముభాసుఁడు భూధ రేంద్ర ధైర్యులైదియున్
శంతరుఁ డున్న జాంతముల ఁజక్కఁగ వెలుగొందు చుండి యాం
వెంకటకృష్ణ భూవరుని వే ర్వలర్వంగఁ గన్గోనానిరా
తంతవు తేజ మా శాలు ధన్యతలా సిరులందు భూమి యాయున్.

క. ఆ రాజముఖిసవేఁడరుఁ
డారూఢిన్ ధర జెఁగొంచుఁ దానిదేదనఁగా

(శ్రీ) రాజిల వేంకట విభుఁ
డారయ సర్వజ్ఞ మౌళి యై విలసిల్లెన్
క. ఆ వేంకటపతి భూవిభు
భావంబుగ నమృత ఘుటికఁ బ్రాపింపఁగఁ దా
త్సేవాపర భూదేవత
వదేశం దృష్టి గాంచు రెలమి దలిర్పన్
క. వేంకటపతి విభు సోదరుఁ
డంకాగత పార్థి వేంద్ర రాంబిత మతిని
శ్శంకర్షరాం వింత భిద్యలు
9(a) సంకీర్తుఁడు రామ భ(ద్ర) జనపతి యలరున్
ధర రామ భ(ద్ర) నృపతే
ఖర చం(ద్రు)ని కీర్తి చం(ద్రి)కా రుచిరతము దా
దర రంబు మానిప దెర్పా
క్షీరములఁ బోషించు నద్భుతంబుగ నెపుడున్
గీ. రామ భద్రావనీ నాధ రమణునైన వాఁడుఁ
త్రైన బ్రాహ్మర విభు సద్గుణాళి వెల్గ
సారి దినిశ్చితముగ నెన్న బోఁదలంచు
శేషున కునైన జిహ్వలు చెదర తున్నె
క. విపరీత వర్తనుని తా
నెపుడును నాత్మ మార్గమున చరించె రసాత

శ్రీప సుతుండగు భాస్కరుండు శ్రీ
నృపమణి యలుగుబ్బా స్కర శ్రీ హరి పతి తనయుండు.

గీ. అలరె నస్మత్ ధరా వంశ మౌక్తి నాథ
తనయుండౌ రామ భద్రాఖ్య ధారుణీశ్వరుండు
శ్రీ ఖిలరాజిత న్నామకుతుబ్ రత్నాంశుదీప
రాజి నీరాజితాంఘ్రి పీఠాజిరుండు.

మ. కరుశౌర్య ప్రథమాన బాహాబలుండానాధ్యండ రావారావ
శ్వరల సూనుండగు రామభద్ర విభు తేజః కీర్తి వార్తా వ్మై
ధర వీరాహిత వాహినీశ్వర సమూహ ధ్వక్ష్మ వనావికావి
సప్తరసా వ్రీగుల్ బదావవ్యై యుల మెండ దుర్బ్బ

సీ. ఆ రామభద్ర భూపాల యశో భూపాల
కౌశల ష్వైదావి మహిత శిల
సంభేరం నాధుం తద్భాప గంగ్రై కాన్స
తరణి పాణిగ్రహ సప్త రసాంగణేంది
ఘనరామ మక్షన్ష్ట వెంకటరామ పాయిట
య రాజమములు రవ్మ నిలం
పాంబెం పత్ప్రభీత విత్రమకీర్తులరు దాంబ్జ
పరిభ్రావక సుర్బుర్తిం బరిఢవిల్ల
నఖిల లోకాంతరాళ తమోపహారణ
శాశ్వత శ్రీ కళా పూర్ణ సత్వవంద

తతమతులఁ గాంచె దిగ్వధూదశనవసన
రాగముఖ్యవరసశోభాకరంబు లగుచు

మ. రఘునాథక్షితినాథపుంగవుఁడు సాంద్రశ్రీకళారాజితా
నఘచారిత్రులఁ గాంచె నప్పులమహీనాథాగ్రజుల్ వేంకటా
ద్రిఘనుర్రామనృపాలచంద్రుని హరిశ్రీనాథకేళాదర
ఘృణిబింబాజితపాదపద్మబలభద్రేష్టప్రసతిపల్లభుల్.

ఉ. అందు రఘునందనుఁడు రామజనాగ్రణి సేవితమయిందు వైశ్రై
వందగ ధీరులఁ గుశలవర్ధితసూనులఁ గాంచెను ద్వంశంబు
బంధుచు మున్ను రాము జనాగ్రణి సేవితమయిందు వైద్రౌ
వందగ ధీరులఁ గుశలవర్ధితసూనులఁ గన్న చాయ్పునన్.

క. ఆయిరువురలోపల నతిరి
రాయావధరించ నభుజంగుర లంతలనాకాం
తాయత్త తోయుని వితరణా
ధీయుతు రఘునాథవిభు నుతింపఁగఁ దరమే.

కం. ఆతని యనుజుఁడు సంగుడా వి
భ్రాంతిం దగె రామభద్ర పాయక రాయం
రాంతతనిజాకేర జోపిత ~~కాశాంసి వినిక్షి~~
శాంతాసి వినిర్జితారిపటుదయుఁ దగుచున్

సీ. ఏ రాజవర్యాంఘ్రుబాబారిప్ర కాశంబు
కర
సకలచరిత్రభరతదాక్షంబు

~~సీ॥~~ ౩౦.

ఏ రాజు చంద్ర సమానితాభ్యుదయంబు
ద్విజపోషణ క్రియా విలసితంబు
ఏ రాజు దేవేంద్ర సార వైభవశీల
విబుధాళి కామదుగ్వ్రతంబు
ఏ రాజు కందర్ప హారి సౌందర్యంబు
జనసమానస్వైరమోహనకరంబు
నగుచు విలసిల్లె నతఁడు దివ్యప్రతాప
కీర్తి కేలానుకీర్తి తాభీలసతుల
వీర భూపాళి యరుల రాంపు భూరు జాలిరెడ్డి
రామభద్రాత్మభూపాలరాయలవెలి

క. బలభద్రనృపతి గనియెను
విలసిత బలభద్ర దానవిశ్రుత విభవున్
జ్వలితగు వెంకటపతి రాజున్
ఇలనాథుని సరసగుణావితానసనాథున్.

మ. నరనాథస్తుత కీర్తి సాంద్రుఁడు జగన్నాథక్షితీశేంద్రుఁడా
దరమొప్పన్ వరియించె నర్సు మవధూత్తంసంబును ద్విష్టనిరా
ర్భరసంశోభితఁ జంద్రమాంబను శుభాపాత్రస్థితిన్ మీఱఁగ
ద్వరచారిత్రము లాత్మ మోదరససంధానంబు వాటించ వర్గన్

గీ. ఆ జగన్నాథ భూపాలునగ్రమహిషి
యుభయకులపావనాచారవిభవకీర్తి

నెరా జమెఱయలంగ నుతిగాంచె సుక్షితియందు.
నిత్తురుంబ
నవ్యసద్జ్ఞాన రసమూంబ,
మోహించి నంతనె ముదము తెలంచతి తెమ్ముఁ
ప్రియకై నిల్చుటెంత ధూర్తతనము
చేపట్టు నాఁడె రారాపున వరునర్థ
మంగోత్రం చూచె సంగతంబు
దయచేసినంతనె తనపాలి వారిఁగా
నన బెంచుఁబతి శిరంబెనయుటెంత
త్రేముఁ గైకొనినంతఁ (శ్రీ)యుని సమ్ముఖమునఁ
జాలఁబల్కుట యెంత సరస తలన
మంచు సిరి కొరిగంగ వాక్యంచలంక్తి
నపమానింపుమఁ బతికి సౌఖ్యమురాంగ
వినయ మింత భూష జామలబెట్టెఁ గూర్చు
ఖ్యాప్తి గుణ ధామమం(గ) పూంబాలలావు
తే. అనఘుఁడు జగ్గమంత్రీంద్రుఁ
అనుపమ సౌభాగ్యగరిమ నానందితుఁడై
తన యగ్రమహిషి యందును
దనుజ వుసుద్ధంతరామ ధర ఘశిపుఁగాంచెన్
సీ. రెండవ సతియందుఁ జెందాంచు తౌఁజుఁడా
నారాపాలరాయత్రూపూవమచిని

పెద్దిభీరామభూపాలుని, గాదంత
రామావనీనాథరవు జయరాంజ
గెలంపాల భూవిభునకు జానిధి బాలము
కుంభావనీంద్ర నమందయాంకుని
బలరామనరనాథు భవ్యబాంధవుని
దశరథరామచంద్ర క్షితీశ
ఘనుని సత్కీర్తికలనశెఁ గాంచె వార
లష్టదిగ్రాజ శీలావివరులగుచు
సమితసాహిత్యపాండిత్యవిఖ్యాతిఁ గాంచుచు
నఖిలరాజన్యమూర్ధన్యులయిరి ధరణి.

క. ఈరాజసుతులకగ్రజుఁ
డై రాజితకీర్తికలన నతిమతిఁ గాంచెన్
సారసబాంధవతేజ
స్సారుండుద్దండ రామజనపతి ప్రతిభన్.

సీ. ఆరాజమౌళికి నారాజమౌళియై
సాటియై విస్ఫారశౌర్యగరిమ
నాహవోర్వీభర్త నాహావనీభర్త
యై యెంచఁగాఁ [illegible] గుణాప్తి
నంధ్రరాధిపతి ~~[illegible]~~ కిసాంధ్రరాధిపతియె
తరమె నృసముడికృష్ణ తెలన.

నా మనోరథము నతడు నా మనోరథమునఁ జేసెఁ
దర్శించుఁ గాంచు నాకార్యమిదియము
నను బళ నిఖిలాంధ్ర వసుధాధుల జనుతింప
మహిత నిజ భుజ విజిత మంధర మథిత దధిమల
తుల కేల తరా శ్రీ లక్ష్మిఁ జేకొను నయ్యెనతఁడు
రమ జానుద్ఘండ పాయక రాయ శౌరి.
క. ఆరాజ మకరిత్రినను జుం
ద్రైరా జిలెద శది శాశ్వ వరారా యుత శ్వరా
బ్రారమ జరియ యశోరావ
స్వారుఁడు గాపాల రా యధర జశివుఁడవని
లోకత బాంధవ తుల శ్రీకర శాతెష్ణ
పూ. బి వంశాబ్ధి సంపూర్ణ విధుఁడు
శ్రీజగన్నాథ ధాత్రీ పాలమూం క్షక్న
పుంజీకృతానేక పుణ్యాషలము
చంద్ర మాంబా గర్భపద్మ ఖని భవ
పాలించి విప్రార్థ దానధర్మరతుఁ
మదవిప్ర నిఖిల శాత్రవ రాజ తాపార్క
షండ విఖండ నా ఖండబలుండు
మిత్ర బాంధవ తవి జనామోలు భాగ
దేయలు వైరయొప్పు భువన దీపాయనాన

దివ్యతేజుండు నృపగేయ ధీయుతుండు
దివ్యగుణశాలి గోపాలరాయశౌరి.

గీ. తిరిగి గోపాలరాయ పృథ్వీశు(డు)
సమాఖ్యుఁడై యొప్పె దానదీక్షావిధాన
లోకపూజ్యుండు సుగుణ రత్నాకరుండు
(భ) భువవతంసుండు పెద్దిరామవిభుఁడు.

కం. అతనికి వెలయా దయరే దుగుణాలా
శ్రీభువర గుణకోదండ రామ నరపతి వెలసెన్
(ప్ర)తిబింబాయిత జలరుహా
పతిమండల దీప్తి యగుచు (భు)వి జనవినుతిన్

క. కోదండరామ నరపతి
సోదరుని నుతియింప ధరను సురకేసరి దరకాం
తాధరవిభు నిజకీర్తివి
భాదీప్తని రాజగోపక్షితి పాలుం గల్గెన్.

క. ఆవిభుమణికి సవాని
రత్నపుంజ నుతుల గాంచె బాలవాలుకుంద
చెన్నవరుఁడ తులభుజాసం
భావిత వివరవర్ధి భామి భాగ్యము ఆకిపెల్లెన్.

మ. (ఘ) నిసన ని ని పాపాసం పాతి సుపర్ణ దివ్యతేజోమహా
జ్ఞ తుఁడై శాల తు తుంగ భూతా వరుఁ డనంత శ్రీ కలాంబాక్షితం

తతులౌ వేంద గుణనృపుర ద్విబుధ వాపోనూన ధర్మ(ఖ)ఖే-
స్తుతు డౌలత్ ఖుర్తరాజ శేఖరుండగు శ్రీ జన్న(పు) ఖాన్ వరాలున్.

సీ. ఆంధ్ర పురంధ్రము బాంగ్లాము కెత్తావర

తేజ తేజ స్ఫూర్తి యిలలో దోషయుల గాంచి

బొంకంగ నాల సమర్థుల వి చేసి లంకి

వ తేజ తేజప్రతుల తాడ్చె జేంకరించి

లంటి వధరాతల లంటి నారతలంప

ధగధగా

(గ్ర)ంధ పాఠాలు విశేషాలు.

ఆ కాంతి సురరాజు
చాపదండ ఖండమై కాము ఋతువుగాల
గాంయుకాష్ఠశిల వాగ్మిలవిశ్లేషంబు.
వర్షధ్వనుల రీతి వాలు బొంద
లలిత శృంగార రస వృష్టి ఫలిత రసిక
విభు మనోరథ సస్యాభి వృద్ధి యగును.
ఘనగుణాసూక్తి వెలయింప, గవి గిమెలయు
1 (పు) విధిబముత్ప్రాతిన వ్యాఖ్య వేశ్వాంతి.
సీ అరవిందలోచనయును రాగమొకోటి యా
యను రాగకళన నీయందె తెలప
కవితి ముద్దుల గుమ్ము కల్పోక్షి, బాదువరా
కల్పోక్షి నీవి లోకంబె కాదె
నాతిరా సాంగసు తన్న దు, బాదినను నీవె
కళ్ళ ధపెటునకే గాక సతుల
బాలపాతి బాస వెంత తాళ్ళుపల్లకి మీటు
పరయసాం పతి బాబు వగు దురీవె

యురు వచ్చివి బంటారని బలువాటా రుకానువు
సరస సంగీత ములఁ బాడి సతుల బంధ
రతులఁ గూడి సగరిఁ బాల్యరతుల మతులఁ
జారశౌండర్య వసతుల వారసతుల.
సీ. అలరుమల్లికల దంతలు గూర్చు వాయెద
నటులైన మాపు రమ్మందుఁ గలవు
బనరన ప్పుడు పుష్ప లెవాంగ వుందు నా కామ్మ
వి బపకాలాచిత వృత్తి వేశ
సంపు కేదంబు విలాస పుపురంగ గర్గార్మవె
యుర యల జాతుల వెరసెలకి జాల
సతి యు పల్లవ సంతతికి మయుఁ గెలికె
యిది తెండుఁ బాగవింటి యునులఁ దుబారాడ
ననుచు నను రాంగ లెయ్యల వెయు నయు చుంత
నతి తరా మోదను ముసంబు లవ్వ కాను చు
ననుపు కొం(ట)ఁ గెలింతు రత్నను వహాన
చాతురిని బుష్పలా వికా జాంతుల మాట
సీ. వెలియాల కంపవయు లవి లువెంత యుని పల్ల
నవి నీపనా న్న్ గాలి తలవి గావు
యాల పండి దికాయ జాలంబు ముందవాని
వీడె పంద ను పుగా దిష్టుంపు

సకితెల్పుమాతను నీసమారార మదినీను,
బలిమియు బీరంపు విలువ పెద్ద
అతివరో నీవా తెరంటి పంటికొలకుండి
సెక్కవరాలె జేఁగింపు మెక్కత నగు
నను చురస గర్భయుం క్షులనెనసితనిసి
మనసి జాయిత్తు బిత్తసమ్మత్తువైన
విటుల కిటు లపెంయుల్లు బ్రపటిమఁజె లఁగ,
సరస ఫలదాంగనల కూర్చిచెరగు వీలు.
మ. అవినీనాథ్ర మితాం నమ్మై వన విపాంగాల్కీ చలత్పుక్షసం
నంలలాం వంబు మృదంగ ఘోష గతియై మైలంబి న్నారాళిరుత
బులు తాళత్రితయమ్మై చెలంగఁ బురివేఁ బుంఁడోంటిలగ్ కావిగా
పులగానంబు లరంగరసార్థ్ర మువనంబుల్ దాబ్ఖుభూరాజావళుల్.
సీ. వరరూపసన్నాగ పారతాంతాళులు
వితతపల్లవరాగ విలసనములు
సత్పుష్పవత్రీత సాలోన్నతాగ్రంబు
లఖిల క్లిజౌఘు విహారతలన
రాజితతేనకవి భ్రాజితవీధులు
లతకూనల కళాంవిలాస పటిమ
మధురస్థాపర్యాప్త మానవకామ్యములు
సరసులను మహింత సారసరశి

ధీరతరుల ప్రకాశంబు మెఱుగుచుండ
తత్పురస్థల సద్విత్తిఁ దనరియుండు
నందనవనురీతి సుమనాభినందనంబు
బాలపల్లవ మంజులోపవనములరు.

క. ఏతాదృశసుగుణగణ
స్ఫీతానిత రాసుభోగ్య చిరసౌభాగ్య
శ్రీ తత్తాదృశ మహిమావహ
న్వితంబగు పురవరమున శౌర్యోరుఁ డగుచుబుధ్

సీ. తనచిత్రము శిఖాగ్రతత కాంతి విసరంబు
శత్రుబాహుసత్వాక్షి సంభ్రమింపఁ
తనయురస్సు ధృవపద్మాసతి మైదీఁగ
సౌబగుచ్ఛైరావతీ స్ఫురణఁ గాఁగఁ
తనసుధా మధురసాంద్ర గంభీర సరసగుంభనము గర్వగుణము గాఁగ
తనయానుద్రవా వశేరాంశ్వలు కేలాడ్డు వృష్టి
వరకృపారసము జీవనము గాఁగ
నలరు సుజనాంతరంగ సదంబుపాలి
సారరూఢంబువైనట్టి నారికేళలను
లతల నేర్చి ఫలసమున్నతులుగాఁ బ్రోచి
రమణఁ జెన్నొందె నాతి ఘన పితృభావమున
మశ్రుతి సీమంతవతంసితాద్భుత చరిత్రుండై జగద్విఖ్యాత్రై
సతతానందము దా ఘూర్ణైవెలయునా సన్నాతృణ్ణై భృత్యదా

త్స్యాతులానంత విలాస మూర్తి ధృతి మాతృభూమి కాంధ్రావర
నతఁ తొల్లి దశరూపకాద్భుత సముద్ధృద్భూమి తాంధ్రారత్న
క. ఆపు [illegible] మహీషిప
రాపుర విజ్ఞా సముద్రయి నభ్రాంసిల్లెన్
దీప కళాంతర దీపిత
దీప మతిత్రి యిటంబతిని జూత్మఁ దెజరిలంగన్
సీ. ఏ విరించి నుదాన ధీనుఁ జేసుకా సత్వ
ముఖగుణా వృత్తుల మోహపెట్టె
నే కాంతు వరియించి పేరలనాత్మగజాం
హుంకార సహితుఁ డొనర్చు మోసె
నే వీత రాగుతాఁ దావి నాదింపఁ జు
యోంగశ సుమునా నురాగుఁ జేసె
నే యాత్మనా తాన్నయ హింతాజేసి ముగ్ధత
దన జీవుఁ తత్వ యైతనరఁ జేసె
నతని వనపాయు వృత్తినే ననుసరించి
వివిధ రూపాను గుణరూప భావనస్తి
నమిత కాంతానురక్తి యై దతిశయించెఁ
జారు కల్యాణి రుక్మిణీ శ్రీరమాణి.
తే.- ఆరమణి యుదారమణి యంచు దారవుని(వ)ధూళావ
ద్భావిర శిరాగ్రవాంతర బవంతులనెంతయుఁ జె(తో)పాజి(క్తో

దారసలీలా మానసతటా పవి శ్రాంతిలతా పగూఢా వం
తారలతాంత సారసముల తావుల రేవల నింబు తావుల్

చ. ఎలమిమి విదర్భ రాజ సుత నీరల నీరల మల్లికాలతా
వలితవు నాజ్ఞ గొంతులన పారిత వారి తేనెత్సరాంతరా
విలసి మరుత్కిశోరములు ఖివినవివనవ్యోత్సవంబుల.
గలిసి మెలంగ శౌరి రతి తెరందెల్ల తెంద్లతాంతరంగులై.

మ.(నిరోష్ఠ్యము.) ఘనసాహిత్య నిదాన కావ్యజవేఖ జ్యోత్స్నతంజైన న
దనద్వారాద్వర రాజరాజదవా రాజ్యాత్వలేశ నీవారవా
రని కాయిం యుత కీర్తి కీర్తితజగత్కాత్ర సాంఖీలంబ(ద్రి) సాం
యన చారిత్ర రసజ్ఞ సజ్జన నిత్య(శ్రీ) సాంతాన్తనరా!

క. సురుమాయిచి రుదరావు
స్ఫురణం మవేమసితవిమతభూవరవేజః
ఖరకరమండల(వే) తిభా
పరిశోభిత నిత్యసహజ పాండిత్యనిధీ!

తే రుస్త్రమ ఖాన తనూభవ
మస్తకబలి పూర్వ కాత్త మవితఘన(శ్రీ)
నిస్తుల సువి   ని ముని
రస్నె కాంత విధిరాజ రాజ్ఞై శ్వర్యా.

మాలిని. విభవజితసురేంద్రా వి(శ్రు)తౌదార్య సాంద్రా
కిభవభవసుపేంద్రా కావ్యతత్త్వ(ప్ర)బోధా

శ్రీ భూమణీపరివంద్యా పండితౌఘలంబనాంద్యా
శుభచరిత తేలాంపాం సూర్యవంశప్రదీపా.

గద్యము:

ఇది శ్రీ లకవర సుమనోగిరి ధామ రామచంద్ర చర
ణారవింద మకరంద పానాస్వాదన సమానాంచిత నిరవద్య సాంగో
పాంగ రస విభావిత కవితారీతి కేకవల్లి సూర్యనారా
యణ తనూభవ సకల విద్యా త్మపవి చ నామగ్రహా
సనాతన సామవనాధ శ్రీ ప్రణీతంబు అయిన
లక్ష్మీపతి విలాసంబు దానా
మహాప్రబంధంబు
సంపూర్ణము.
సమాప్త
స
ము:
శ్రీ

రుక్మవతీపరిణయము

ద్వితీయాశ్వాసము

క. శ్రీభావుకభావోపరి
శోభితవసుధాపభాగ సుఖలాలనతీ
లాభిననవభావభవసు
శోభితనగపాలబాలపార్శ్వగయా.

వ. అవధరింపుము ప్రద్యుమ్నాభ్యుదయకథాసుధారస
ప్రసూతవరాధురర్యానుస్యూతచేతస్కుండగు సూతుండు శౌ
నకాద్యఖిల మునివరులకెఱింగించిన తెఱంగున నప్పాం
డవకులమండనుండగు పరీక్షిన్మహీమండలాఖండలుం
నకు శుకయోగీంద్రుండిట్లనియె

గీ. అంతనయ్యాదిపురుషుని యంశమైన
యాత్మభవతేజమిలనఖిలోత్తమగుణుడు
భువనమోహనాకృతిలోని భూతిమెఱయ
రుక్మిణీకాంత గర్భసంరూఢినలరె.

గీ. తమ్మివెరాము పాఁడి తళుకగు నెలరాతి
పలకచెక్కులందుఁ బులుకఁబారె
రుచులతీవె కాంతురాధులు కానసాగె
శ్యామకెక్కె నెల మసలఁగన ఘారు.

క. తనుఁగవ విప్పుల రాలెను
జనుఁగవతో శరింతలవి సంధిదె వెలఁదుల్
నుదుటు తేట మెఱుఁగై కిన్నలు
మనసిజ ముకురాభిరమ్యము మిగుల వహించెన్.

క. ఆచనుఁగవనుఁ బయోధర
వాచకతా యోగముల రవాప్తిం బొగుడ
మూర్చన తెబ్బొంచు తవె మత
మరాచకిత కురంగనయనాంబకము మెఱిన్

క. కనక(ప్ర)భ గరిగిన సతి
తనువంతటఁదె ఋజువుఁ దన్నధ్వైవముల్
దనకును నిరిపొంసఁగ దనివెర
తెనరె రుక్మిణి నరుడయిన పేమి జనించెన్.

శా. స్వైరుణ్ని నాగని వాసులౌను సకలద్వాంద్వాంతరాయస్థలా
విర్ఘ్న వ(ప్ర)భి ముండు నిండునాని యుద్వైళన్వి జ్యోంభ్యాంచలై
దక్షిగర్భము దాఁచె దివ్య మణిసందర్భాంతరా శసృద్ధి ర
త్రిరగ్ని వ్యాద్యుతి కాంచనాంచిత శరీరంగీ సాధ్వ్యై సంశాబ్రహ్మై.

ఉ- పాదద్మల నిండినంత పరిపూర్ణభుజాంశవాంభ వాఛాగ్నిభా
స్వద్ధిన నాంద్రపూర్ణ్వశవ(గ్రా)వా మాలిక తెజమందఁగా
విద్విడ్జాల కల్పుకుల తాంతవిరంతరవృష్టినిరవన
వృక్షి ముఱుంలుఁ గాంచెనవ మొంహానరూంప కళాంవిరాయన్.

చ. అలజడి నాందివాద్య ముదాశయము సద్విజరాజ సూక్తి వి
స్ఫులవిడి నుల్లసిల్లెడిగ జాలిఁదమంబు జగంబునందు శ్రీ
గదిగెను నీరజస్థితిఁ గాంతి పరంపర మెఱుత్త్మిగా
బలరిపుదిక్ప్రసాతన వపంచశరార్యుమహోదయంబునన్.
వ. తత్సమయంబున నానాస్థానస్వచ్ఛరాగస్వచ్ఛ నానారా
జన్యగీతా మధురమయ మకుటకుటకుటియంబోదిభా
షా పరస్పర సంఘటనా నృత్యకార సముద్భట కేరళి
లలి ఘులూ ఘుంటీ కాంక్రంకారంబులు వల్లి లవిత్తులు నిర్జీవప
లివరా మర్త్యశ (ప) యుబు వాద్య శ్రవ్య సమ్మిశ్రిత్యరీభాంకారం
బులును దద్భ్రుతి శ్రుతి మిశ్రిత నారాయణాంకిత దివ్య దేవదుం
దుభిధ్వానంబుల నూనంబుగా భూరిభూరితరారావంబులన్
భూరికేశేశ్వరాయణ మందనంభోజతేజం కిల్కుండలు వృత్త
త్సవానందంబంతరంగంబున నంతరంగితంబై యుంపొందఁగవి
వందిమాంగధవిద్వద్బృందంబులతో నమందమాధురి సందడిం
జెందియుండ నందుల నందలవసరస్పురిత దైవజ్ఞులాను
గుణాభాషణంబుల శుభమహోత్సవంబుగా వింపంబలంబ.
సీ. ధర్మభావ దయఁ బూనఁదగి యుండెనపుడు న
రోత్సవ స్మృతి సుమనః (ప) సన్నమగుచు
దనుభావ మజరాగదత నుజగన్మోహ
నాకారమహిమవివ్యాప్తిదనరె.

స్మరభావము వీక్షింప మహితతత్త్వములలు
(బ)తిభావి రతి మనోరంజనంబు
వి(త్ర)మ భావంబు విపుల శీలు క్షితా
నైవేలగా కాళిజ యతాం కోశంబు
నిల్పు భావంబుల స్థాయి బెంచి యూర
భాంతి గను పెల్లు లలిత శుచ్య(త్రే)హంబు
లగు చూఁగా కున్న నాదినాదా యయూనాంశ
భవత దీపించు ఘనతర భా స్వ వెల్గు

క. (త్రి)నవవిని సింతాషంబునఁ
గనదంబర దివ్యరత్న కాంచనవ
స్త్రనికరములు గురియుం పుడుఁ
దని పెనుపొంది నిఖిల వి(ప్ర) ధన్యులనెల్లన్

మత్తకోకిల:- అంతనంతిపురంబునందు ననంత హాస్యలు బాతుర్
సంతసించిరి పొంతఁ జేరి నిశాంత మధ్యగరుత్మిణిన్
గాంత కంఠకై యలంత బవ్వని కెలుపంటి కుమారునిన్
కౌంత యొంతు మటుంబు ఁబిల్చు బుని నింతులం దోలు వేడ్కఁ

క. జలకములాడించి బాలున
కలిచి కుశలుబికెవ్వె తల నయ్యెయ గదల్
బాలు కాపి తి బొంవెంతో కను
మొలఁకు వలంచె వి పి నిగ్రహించిన మేదాన్

శా. శ్రీ ధన్యాత్ములకీ వాంవర(వ)తి ముఖ్య ప్రద్యుమ్న శుద్ధనిర్వాణులర్.
సద్యోజాత శివేష్ట జానల శిఖా సంతప్త పూర్వాంగులే
తద్యోగాంత్య నవీన విగ్రహుఁడు కందర్పుండె వీఁడంచు దు
ష్టోద్యోగంబున శంబరాఖ్య దనుజుండుం దొంచి మాయాగతిన్.
క. పురిటి మంచంబు మాఁటున ప్పువ్వఁ బూఁకి
తెంచు. శ్రీగిరి చన్నగు దుపు చూనుండి నిదుర
సంధిలఁగఁ గన్న మోహ్పాన సంధుఁ జూచి
శిశువుఁ గొని పోయి జలరాశిఁ జిమ్మివైచె.
క. వననిధిఁ జాలు నెఁబడ్డై
చని జమనంబలరఁ బులికితిసి కిమొల యఁగనే
పునఃజని తెంమ దమయనుచరు
లను మతి తాఁగొల్వ వశంబరాసురుఁడంతన్.
క. మను మనియు పురంబూని ధి
మనుమని తనవారి నడుమ మన్ననని
మనుమని పెరుత్సిరికి భా
మనుమని కింతవాంననని మనమలరంగన్.
సీ. అంతటు నాక్షమైన మనుహారా కుమారుని మారుణ దంచు దా
సంతత తత్త్వజాల బగుటఁ జారు తరిమి అ(బ)వర్థమానన్నై
జాంతర వృత్తిఁ డెవ్వై దు(త్రి) యింగ బలింపఁద దీయరుక్మిలోఁ
నెంత యుఁ గొలురంబు నవయౌవనములై వశి నొప్పుచుండఁగన్.

చ. అదనగు నిష్ఠురోగ్రనటుంబులు బదస్సర హూయయమానమై
గాదగాని గాలమును వలలు గాడ్పుగఁ జిక్కవడుటుం ధరించి స
ర్వ బవమునఁ జెల్పియార్భుముఁ గ్రమంబునఁ దప్పిపడుయు విభూషల్
గదలి రివెంటు వారి ధీర్ర గ్రత్కృతశంబులు బోలి జాలరుల్.

క. చనితని మనమలరారఁగ
ఘనతరకల్లోలమాలికలు నాలో ల
త్రిపదని మిషు సం[illegible]చి తేలు
నమ వెరాడింపుచును జూబ్బురముబుక్తిఁ గొనెన్.

సీ. సారికి [illegible] విశేషరూపరనోఁ దుదుమన
సంబర ... గాఢమోత్కంఠాంచితాంచి
గాటంబుగా నె ... చులోమోమేలి
వలలెత్తియుండంద వైచివైచి
సాహెదుపాంవన మెపట్ట నేజాంజెఁ
బీూ వ్యంచు గాలాలఁ జిక్కియుచి
యెలు రబ ధృ క్రాని సంపత్తి నాని వెలి
చిత్రంబులను వేగఁ జిక్కి యుక్కె
వివిధ భంగులఁ జేపలవేళ్ళ లలరఁ
జెల్లగు విభేదములఁ బ్రశంసించుచాడు
దనవి దిరదీలో లాని కానేరిఁ జూడు బల
నాడు నిగ ఘు[illegible]వెంటం [illegible] న ప్పుడా తేలు

49

తే. జాలి యొక్కండు తనఘన
జాలమొలిగా నాటపుగ నిన రఘుపవైతనగ
రాఘవ సరఘుపరాజవుగని
మేలము పచరించె దనదు మేలము లెంజనీ

వ. బలువగు వేటాకులం జిలుత పగ్గములుం వలచేతుల కొలుపుచు
జెలువుగఁ గుర్రి పల్లి కానిపింగపు బొబ్బలు గుబ్బులల్లఁగా
నెలమిని గుబ్బెల్లి తమినెంబు చుసందభు (గుంపు) గరారుతాం
చలిమియు దేమిరాకోనఁగ నప్పైరు వచ్చెదునంచు నెపుపో

క. అబ్బురపు వేట దినిం A
గొబ్బున దార తేయు వేలు గూడెదినొరెరా
రబ్బుయు నిశంబరా సురుఁ
డుబ్బగఁ బొడగను పుబ్బెసి రాయిల్సీననె దుటం

తే. శంబరుఁడా శంబరచర
ముంబరి కెరయుత్తమము గను వెరాద వుతొఁబాం
తెం బ్బూనరిం చుటా తేనా పఁగ
లంబుజ ముఖులాముషాన సాంతరపే ముకొ

గీ. వంటి తేను తెలాల ముగాటు కైరవ కైరగ
ముత్తియింపుఁ జెప్పలిగా పలపాయుత్తియింబు
తేరతోఁగనన విచ్చె
బాలజాస్త్రతి తా కొలబాంటరు

క. రాజాంతఃపుర రాజ
రాత్రిజానన విచ్ఛిరెలమి రతిచెలికినా
రాజీవగర్భ సంభవు
రాజీవదళాయతాక్షు రాజకుమారున్.

క. ఆసమయంబున నారదుఁ
తాసరసిజాయతాక్షి తల్లాలుని వా
గ్త్రాసాకాల్పవముఁ దెలుప వి
కాసమునం బ్రహ్మస్వభిజ్ఞగా నిఘ్ననియెన్

క. హ్రాలాకల్గని నిబలాక్షు
జ్యోతింవరు తరి గౌ వరుం దు జనహ్రా జ్ఞాలో
ద్యోతితనిజకీలాంగటి
పోల్చి జగజ్జయ ములఁ గాను యనతి చిత్ర వఱుగన్.

సీ. బ్రహ్మాది సురుల నిశ్చరవల దశ్చరనెయుఁ
జాలునెవ్వని తృష్ణవాలుదాలు
వరమానినీచెనస్థాంత కాంతిన్సవుల్
మృదువుగా వించునే వెంట శ్రాటి
వాతాంబు పర్ణాసుల్మై తపంబూనరించు
ధన్వ్య వేషులు ఫుడాం సజనులు
సరస తరాన సరరాధ సంకల్ప తరువనరు
మహానీయ మూలవేమహాన్పుచరిత

మట్టి జగదేక వీరవివాహోద్వైన
మహాంతతరమూర్తి నిశ్చర్యమస్మద్గుంతె
రుక్మిణీగర్భసంపాత ప్తరాతిమేలు యగు
నభినవ సద్వ్యాప్తి నిబ్బాలుద్రై జనించె.

క. తన కేళాలు నివలన ?
మనరాదని మెర దెలిసి మాయలా పయుక్తై
వననిధి నసురుల ద్రుపదశ్రై
చిన మిన నమువలన నిటు జేతా నాగలిగెన్

గీ. అనూరుడు నబ్బాల ప్రత్యబ్జ జ్ఞాతి రుంధ
నిజ మునోద్ధార బూవజన్మ పాకవిత
మార్కష్ణులకొంక నాంగ ద్యైయలకొదరిశ
లారవసీటజకేళికలు ద్వైత తరోలి.

వ. ఈగతి సారదాంబ దేశంబున నబ్బాలకు నిజమనోవా
రుఁగా నెంచి మనసుదాం పరంయామతి సంజ్ఞతేఁ ద
దాగమన కాంక్షితో ద్యై యగుంటుఁబు హార్దిని ద్యైం
బూనెశంబు రాను మతిఁ బడసి యిబ్బాలునిం బూపింప న
తండు శీ(ఘ్ర)కాలంబున సారంధయై వసుంధ్రై తైనందినా
నందతరలీలారసనిష్యందంబుల సుందరీజన సుందర
బృందంబుల డెందంబుల మందంబుగా నందనందంబు
న.

ఉ. వదనమునందుఁ జందురుని హారిణి ముఖ్యశిరోరుహంబులన్
సదయుని శేషుఁ డింబులను సంతసవెల్పు వసంతుఁ దప్పులో
సదుపవనాంతరంబులను సంగతిఁ గూర్చి మనోహరాకృతిన్
మదనుఁ డుదీర్ణశైల రతిమోహనసవ్రీడని గొరవాలరఁగన్.

చ. చిరవిరహాగ్ని దీర్ఘమగు చిత్తము చల్లఁబడంగ నాడవే
ధృతరతి సమంచితాత్మతమ చకోరంచన తుంబయుగంబు దర్పయి
స్ఫురసినిమూంచి పూర్ణరసనంగము చేనబ్బి పబనాత్తియౌం
పరతవపించె నంతని చభార్యాం తనారంవిలసద్వనస్థలిన్.

ఉ. చూంపులకెంతయేని వ్యాదయా సమానమోహానవిలదెల్లెర్
గాంపులలంకరించి నవకాంతుల విగ్రహయు వారలజెల్లనిల
జ్ఞపితవృత్తి మెదవి తదీయ ముఖేందుమహాత్మ్యాసుజ్ఞాం
రొంపి తనిశ్రీ మైషగతి రూఢిగ నందెసుపర్వసాత్త్రం.

సీ. వదనాంబుజంబుపై వాలింపు చూపులు
మదవింశకాండంబులై మలయుచుండుఁ
జిలునవ్వు వెన్నెలఁ జెల్లినకన్నులు
చకోరంబులై తిరుగచుండు
లంపల్క్యాసరసినాలంబించు దృష్టులు
వస్త్రశోకలపట్టై వారచుండుఁ
(చి)మనిధానమౌ (పి)యులజెందు ప్రేక్షలు
మరల్పింజినంబులై వదలచుండు

నిబులచరవి(ప్ర)యుక్త సంఘటితకాంత
మోహంకెళుతసాప్తిసహాయనెలంతా వాంఛ్యమైన
రతికిఁ దపింపించు జని యించె తమజాప్తిని
(బ్ర)హ్మవు దశ యైన దృత్సంగ భావమపుడు.

ఉ. అంతట నాన్సాఁడు వికేచాంబుజలోచన మినహోత నల్
మంతన మున్న్హషంబున నమందవి మోహము నిల్పలేకతా
కాంత ముఁజెర్చి మందసభ రాంనలకాంతి పాంచఁ జెం తూలా
సావ్యాంతములనందూఁ జాలవి గలుంది యతండ వితార వైఖరిన్.

చ. జనని యిదేమి యింత తను జాంతుఁడ నాతని ప్రేమ యుంబకో
యని కివరించుటెట్లు దగు లోపము గాదె యటంచుఁ బల్కెర్
విని రతి పల్కె నా భువన వి(శ్రు)త మోహన తా ధురీణ నీ
జననిని గాను నీవు తనుజాంతుఁడవైన (త్రి)మం బిదెల్లఁగన్

క. అనవుడు నా తనుజాతత
జనని విగాకుంటు నీవు తనునే భువినై
వనికమున విహాబ్జాం వం
చెనయుక నాటు యంతనేర్చు నే యెంచైనన్.

ఉ. నాపురుఁ బల్కె నా రతి యనన్నసమానమనోజ్ఞ సంపదన్
నీవల మన్మథుండవు జనించితి విట్లు విదర్భ రాట్సుతా
పావన గర్భసీమ నిహాఁ బాయము నీవృగవ ద్ధనైతినే
గేవల వృత్తి నీకు (ఞ్చి) యనే హా నినైన. రతిన స్నాంహారా

సీ. శైవేంద్రుత నయుత్రై శూరిమోంపిం మఱజేయు
దేవతాప్రేరణం దేశిరిల్లి
యుతఁ దస మాధికస్థితి సమాధిగతి ష్ఠుఁ
త్రైన చెలూ విషమాం బకొంఖ్యత్రర యు
నాత్మ్య తేరూధినవాం న్యాని మేఱుంగ
సుమ నః ప్రకొంథనయుల్ సొనిపి యుతని
పాలన యజ్ఞాలిల జ్యోస్మి నైతుం ద్వైత
భువనము నొంఖ్యవ సర్వాతిక్రినేగం
నుంటిపంత నమాం గర్భనెల్లుం దతుంద
మహాతతర మూర్త్తి యౌ నవ్వి మంగళొను
తరుణ నౌఘ్న ధ్వన ధర్మగ [illegible] రమునాంది
వెతిజావ చిన్నైన నంత నఖిల్వము నడాని
తే. వేలంగ్ర వెంత విగ్రహాంఁ
శాలజ్యోతి రమణ మించెల వివియం దవమేలు మఱ్
మేఱుగనాంది జగత్పూరి
పాలకుఁ త్రై యెన్న యంతని భావ్యంశ మునర్.
క. వ్రాధ్యిత రరూం ఽ గరిమన్
బ్రదున్విశ్యం త్రై విదర్భపతి తన్వత యాం
మద్యక్షిలజనించిము
వొలాధ్యమునతి మేలు యాని న్యనాంమునాటుయున్

క. అని నా కుపదేశించిన

విని శంబరు నింట నుంటి వినితి విద్యా

మాననముగా నుండుటనే

గనుఁక నాని భవదాగమంబుఁ గాంక్షించి మదిన్.

మ. ఘనమాయాపరుఁడై దురాత్ముఁ డని నుంగల్లోలవార్ధిన్ బ్రసూ

తను వలుంజేసిన వారిలోన వనాక్షకేళీచాతురీనగర్భాంతరం

బున నున్నంత యదృష్టవైభవము సమ్మోదంబు నంబిత్తి తె

చ్చిన నా సాహసగుణ్ డిలఁ బాంచితిన్ వయస్త్రీ పూర్ణుఁ గాంచెనిన్.

వ. అని పలికి మాయావతి సకలజగన్మోహనాకారుండైన మ

నోహరుని సమరసాహసాహసుని గా నాదరించి నిఖిల

శత్రు వినాశిని యైన మాయావిద్య నుపదేశించిన.

మ. అతఁ డవ్విద్య యనుగ్రహించి తరితా వాంఛాయుక్తై విగ్రహా

ద్ధతి సత్వప్రభవిష్ణుఁడై సమర జశ్రీకాముఁడై సంభ్రమా

గ్ర సముపర్యాత్తశౌర్యసమాంబు నుండుటయు సంరంభించి తత్సాధయ

మాతిసేయుఁ శంబరమాత్ముఁ డయ్యెను త్రిపంచాష్టీక్షత్రకులప్రవృత్తై

ఉ. కేరి నిశాచరాధము మహోగ్రదశన్ శరవైఖరింగనిన్

ఘోర రణాంగణంబునన్ శరణ్రవిష్టుఁ డరమ్యావి మయూరవించి వే

జేరిన శంబరుండు దరికేఘుమ యూర్గ గదా గదాన్యుఁడై

భూరిసమీర ఖండచలనంబున జౌఁ యానిదీప్తి యాంర్ధ్వముల్.

చ. గదఁ గొనియుంచి వైవనతిగాంధబలంబుగ దాగ జాత్యజం

ఉదిగడి యుంగ నేత తు నియల్పి రగాల్చి శృశాంభశఘాంత స్రు
ష్టి దుర మయుఁ బూలు నాత్మగ జ (త్రిప్పి) నిశాచరనాథు శైవ వాఁ
డుదిశి మయోపదిష్ట కద నార్జిత దుర్జయ శైత్య వరాయుల్
క. పెళపెళ నార్చు బలదళము గు
ప్రళయాంబు మఱి బూరె మింటఁ బగల్చియు భాగా
మిళదురు శర వంలు గురిసిన
నవి నాష్ట తనూంజుఁ దలత నాగ్జీయుండై.
మ. అశివాయాం పవా సాత్త్వికత (ప్రే) శిత వాయాన్న ప్ర ఘుంఘుం మరు
ద్ఘురువాయార్త జవి ఘూర్ణ దర్శవ పయోదాన్వీశి జృంభితాబ
ర్జరితా కార వికారుఁ గాఁ బూదువ నారక్షః ప్రభుండుగ్ జనా
త్తరదృష్టి తపి శాఖగు పోల్తముఖాం తారాగారు వాయాంబితిన్.
క. పన్నగాఁ దను నార్పించిన
పెన్నని కెమరుండు నిశిత విశిఖా వళిచే
నిబ్బెచిఁ బూని యాఁగఁ జేసెను
సన్నుతపు బుబాంవలు శాస్త్ర సంఘాఖ్యమాఁ త్రై-
వ. తలజి యలనాశంబు రుందుడు దన కాంబరీ మరల (త్త) పంపించు నవీం
దవాంన గగనాంత్మనె వివిధ మాయలవి పార (ప్ర) భారవ
పోలం దృశ్య వృత్తి నెట్టుకొని తన్నుం జుట్టు ముట్టుకొని బిట్టుడు
మండు దూలు పడ తే పెన్నన పట్టి కిట్టు వనం బునం బెట్టు సవరి
ఫలాదులలం గాల్చితె త్తుబ గుండ తీన సమస్తం భుజాదంత

కుండలీకృత కోదండ నిర్ముక్త ప్రచండ కాండంబులు మెయి
నిండించిన.

మ. రణ నానా విధ విక్రమ క్రమ జయోదగ్ర వ్యాధుండు శుష్మాగ్నివి
స్ఫూర్జిత్ దర్పవిలోల శక్తి వధూ దక్రందర స్ఫూర్తివై గభ
షణ కేళీ ప్రతిదీప్త వానిన దుర్మర్ష సంరంభమే పారమా
రణ మందించె నతండు దారుణ సమగ్ర ప్రాథ బాణావళిన్

ఉ. శిమురని శాఖుండుగ్గశిఖం గెలమువార గదపూని దాయన
వ్యనరుహా నేత్ర సూతి ద వవహ్ని మహోగ్ర శిఖాస నుల్లసిల
ధ్వనవిశితానిన యస్సురు కంఠము గ్రంప శిరంబు వ్రాలె నం
తనుదనుజారి వృష్టి సుమనస్తుత భాంగ సమూహ పాతమై

గీ. శంబరాసురు వధియించి సంభ్రమమున
సంగరాంగణ రంగాన షంగినటువ
బంగిరబియించు మరుని ఆయు పొందమునకు
లలితగతి వచ్చె రతి జయలక్ష్మి బోలి.

మ. సతమున్ ప్రాంత వేబింప విగళచ్ఛైత్తన్యలోకాత్మతా
యత ఘోరా హవ రంత్రక్రౌ లవిరమున్ బ్రైవంతట జింత
న్వహొంద్ధత దొంపాంబరమున్ క్రౌవయ జగమంత్స్వాంతంబు గాంభీర్యల్
రతి యచ్చి గారివిలాయంతా వెండె నప్పుడ పుష్పవృష్టిన్ సురల్

ఉ. అంతట నవ్వధూమణుల డాంత సమున్నుకు తారవేగన
త్వాంతము నంత కిక్కె గతి ద్వారవారంబునుదేర నెప్పుడిన్

సంతసమొందితాంగ్లగనవా శిశిరర్తు విజనోద్భవ బాంధవులు
గ్రామాంతరసీమల జైత్రనగరాంబువులుమంజుగ నుద్భవించెన్.

మ. రతికాంతాలతికాంతబాణములు వియోత్పాంతర్విజృంభింపగా
నతి విరామమయానచిత్ (త) గమనం బాశ్చర్యమందించు గ్రీ
ష్మతత్రోద విమానచారవలు తత్సంభూన నాహ్లాదముల్
చితగా నెంచిరి కాంతదూరమవు ప్రియాలింగనాన్వాసనాసక్తులై

శా. కాంచె న్నంచిత శంబరుండు సుమనః కాండుండదే వా విస్ఫుర
త్సంచైత్రస్ఫుమహాప్రదీపితతి మత్స్యోర్ధ్వ స్థితాంస్థ తతీ
సంహారాస్పద దివ్యచిత్ర గ్నివాంగాంబుకేళి కాంతం భా
గాంచత్పాంథ వనరత్నధారాగణ సముద్యద్విహంగాంగర్గర్వీరకన్.

క. కనిసతి తో ననిమిషతే
తనుఁ దనె గనుఁగాంచెనాలి తారక పస్వనం
బని నచలి సొంకా (గ్ర) స్ఫుర
దమదృత గాంగేయ కుంభ నారికృపుగలకస్త్యం

ఉ. కేళిని జూచితే పుత్రిని కేతన జాతపింగ ళ్యుయాంశువా
ల్యాలన తాళవృక్షములు సంగత సాంద్రపల్లవై తొలి కిసమ
స్యోవిత లతా సుగృహ్య ఫలమునింగని యంత్యపరిధివార్థము
ల విలాసవత్స్వైలు యాము కేగె మెలుంగుల భూంగిరంగుగాఁ.

క. అని యుత్కాని యాదుమువుదనం
ర నుపవుగతి నభము వలన వొరిషుర...

గనుఁ గాను వారికి తనుంగవ

కేను మోదంబొదవ బిగి యెంచ నంగనవార్ధికే

1 సీ. జగతీదిదృక్షోవశంబునఁ జనుదెంచు
గిరిజాసవాయుచుఁ గౌగిలించుఁ గాక

3 తనరారకను ప్రాంగు వనరాశిఁ గనవచ్చు
రెంబింబరో యిలుతపి వరాంబు యెమ్మెల్య

4 తనవేల వారికిని దగఁ దెల్పు మెయిఁ దాళ్ళి
రతి తారక నెంచబునతనుఁ దాక్కి

2 అవుర సంపద వెల్లనలరించు వారిఁ గాల్పు
కలుతార నెంచిల తప్పుఁ దాక్కా

ఈ నుబు నిజరూప దర్శనానాద్భ ద్వితల్పు
కవి తుశ్రై ప్లాశ జనము లుత్తరికించెందు
నాత్ము తను కొంతి నచ్చి మల్లనల ము కొవలగ
వెలఁది తారులత పు దనఁ తల్పొళనలర.

మ. ఈ దయిల చ్చాను మరి బి కొపు వయి సద్యోభి నృత్త దర్శాదారా
స్పదవరా క్షీరస సంగసన్నభుం కళి పారంపరీ విస్ఫుర
న్మదనాస్పేంద్ర మనేరాజ్ఞ తాల వారివి ర్గగ్రామల ద్వృష్టిరో
మదనాగాఖిప యొంవలుంటబు మదిన్నందె తరానంతునై.

క. మను నవళి మన్మథుఁడను బాను
వినుకు యెమునమె న్నైన విక్షిం మను కువె

దనుపముగతి నతఁ డింతఁడై
వెలయ నయనమాజి గలకె సాటివయుల్లాకమట్లౌ
క. అనుబలను విజిలాం వజ్యౌర
సవితాంతర వీచికలనసంభ్రమయాటద
ర్శన నైవునవున నివ్వౌర
దనరంగ నుం గానంగ నవ్వంగు తద్దయు వెర్ర్
క. మెలుకేరి మోజూ గనుబాయబి
బెల దవు బంధాన వుంరూరు సతిలాారసిర్
గలకెలన గుక్కలకం తులు
గలు రత నవ్వు గాన వెంట త దతేరు దెంపెర్.
మ- తనదం తః పుర వీర జాంక్ష వెలయర్ గాంతాన పొంతంబుగాఁ
జను దెంతన్నవ మన్మథుండ యున యారాం చందాతాన నుంజూంబయు
వ్వన జాంత్మం ర నినె మ్మతిర్ లావ భావయూ ష్ఠగాస్తైర్థస
యుప్పనం దండ నదా గుబార్ వెలుఁ గుపాలుంచర్! కాంతింపఁ బర్.
తే. వారి యుగు నందులు త్రాంధలు
వారి గాంచ నల్లక్ష్మ్యంబు లర యలుబాగ నుఁగాం
బుల గాంద ఆంప రఁతుతల
స్సైరు వొందు బున పు రు వురు నిచెలు వంబు నర్.
వ: తె నూ గవ బెంగవింప నతి కౌతుక వేలఁ దవయు వెష్కిర్
గని వారి చంద మన్మథులకుఁ గల్గఁగ నెరదు వెనియుంచూర్

గనవారి యెయ్యాగుల్ వారికి నందనముక్కై తగులగాని వెలుఁగొత్తం.
రనఁ జనదంబుల రుక్మిణి యలనచ్యుతముం బ్రమదంబు నానందముల్

మ. తనయుం బాసిన నాఁటనుండి యెంతె వార్తా వెతల్ మించెనో
తనయుం బున్నటిఁ గుండఁజూసె విధి యెంతో వావానిలానవన్యాత్రా
ఖని రూపింపఁగ నెందుఁ గాన నయుటం గన్నట్టులై యబ్బనం
దుని తండ్రెవ్వఁడొ తా తెలియలెంబు మదిఁ జెందుల్ సంశయాంబోధులన్.

క. హరియును నందానందను
నరుదం దుచు వెలుఁగ నెల్లర వినవమును దన్
నిరుపమ లీలాపదమున్
దరహాసి తన్ముర వదనాం ద్రావనంతన్.

ఉ. నారద మౌని వక్త్ర వదనంబున సుందర మందహాసమిం
పారఁగ శ్రీనిధిన్ రతిస వాయుని మన్మథుఁ గాంచు రుక్మిణిన్
సారస గంధి శ్రీ వారికి జన్మము కంబురత్న శ్రీ వారాదిగా
జారు చరిత్రలు దెలుపు సన్మదబాష్పములుం దొరిగింపఁగన్

ఉ. త్రాసమువునిఁ గోఁకిలించుచు తాని తారిమి ముద్రిక యొత్తుమి (గ)వాం
పమపవానీయు మూర్తి యలఁగ్రొవావన మైత్రగు మంగ్ల గాన్పున్
సమగాత లీలలాలన వెంసంగ(బ) యలంబూనరింపె దేవతే
(పు) మంత్రి సరోజనే(త్ర)లు నపార ముదంబున నారవింపఁగన్

గీ. అరుగు నీ దమ్ములపై రాగాలు నా తృప్తి వుని
సౌఁగి బను జెల్లిఁ గృష్ణుఁ దుంతం తమిలి.

శాయశాకారము హాము విస్తారకేలన
నాత్మసారూప్య మొప్పెల మెచ్చ తెలంగ.

సీ. బలరామ సాత్యకి ప్రముఖ యాదవ వీరు
లత్యాదర సమ్మతి నలరఁజేయ
సాంబాది సోదరులం బరమ ప్రీతి
గౌరవంబొప్పారఁ గారవింప
వారాంగనా హాస్య సారస విచిత్ర
పౌత్రి కాంతల తమ తాసక్తిఁ గానముల
నారదముఖ్య వాసి నానా మునికోక్రిది
సందానా మహులు మానాసంగ వేయుండి
నందనందన నందనమున సింహాసనత్స
మందిరము ందర సుందరీ బృందమిళిత
మగువలు విలసి ల్లజన నిమిషాంతస్తిత
బలజ పద నాని వాసంబు సంభ్రమలంప.

క. కారుణికుం గని యలపాన్యుంగా
నెరతె గని ప్రేమదనాన్నివేఁడు మసిరలుల్
దరఁబరుగు మనండొరు క్షేశిరి
తరుణము యితని నబ్బిను మింప బాహు దొరస్ర.

గీ. తల్లిదండ్రుల యొల్లనాయుల్ల మెల్లఁ దనవు
తెండి యానంద వెంతయో తిల్లము లగుచు

రంజిలఁ జేలోకము హితాబ్ధి రావమోలఁ
చెంపు ఘుటిక యుంపఁబ ద్రస్విద్యుఁ దింపు దనరె
క. సిరి యెౌరుక్మిణి యగునాఁడు
సిరి దేవకి యెఱఁగ వలస్య దనరు పుత్త్రులకై యూం
కరకరిని(గ) కృష్ణవిష్ణుం దలఁ
తరచిపె మతి యుంప వారి దనస్తోలవశ్
క. అనవిని మునిరా జ్ఞుల మునికిఁ
గని మానవుల రాకఁ బలికిత్తేఁ గవలెం జ్ఞత నరా
జని వరితా వృత్త ద్రోహలఁ
దనియఁ గఁ నాల లంగదల బు ధరణికి పుఁ దేలవిఘ్
మ. మునినాథా! మునవి న్నవెన్న న్నిశథ్య త్రాస రస్వాతిశ్రీ
వినినా మానస నేపుఁ గద్గాన చు నుద్దోపింబు నీ సత్వ్రప
వన జాతాక్ష నరాత్ర భిరాం బాలిత మూల్ పక్షింపణానం వత
శ్రీ ను పుత్త్ర ఇజుఁడు వానిసత్త్వము పన్యాసంబునే యొంగదే!
మ. ప్రవణాం వ్యాసవనా ఖపుండ ధిపలోక్త్రైత ప్రఖ్యావ స్ఫుర
ద్ధుల నత స్నైన మాఱుం దక్షైతనరు ప్రైదర్శ్య క్షితి శాంగ్ర ఱరె
తనయుఁడుకృవ తింద్రీలోకమున తపింద గ్నేఁ గలుదాం బ్రోనశ్రీ
దనువు వుద్ధ్యామునకిఁ జుప్పవియుం వరవు వెయాత్మాపాం బునక్షెకుచెడ్
క. అనవిని నృపుఁడ మ్ముని గని
మునుఁ గృష్ణుని చేతఁ బన్న మయుఁ బలికె యుఫుతాం

తనయుండే దత్తనయునికతం(
కానరఁగనేరీతి నానఁగి నాయ నవే ర్తృక్

క. తనతన యుకూఁదగుపు రుషుం
దనిని జనౌదరికిఁ శ్రీతియుగునట్లుటూ
వినుపెంక్తిసైపెనన
యిన్నన ఘులఁరుత ద్విద్రవుటెవి యునరుగుట యుంటే(

మ. సతతా ప్రావనదక్షదక్షరిపు తేజస్ఫార సారస్వభా
వితసార్వత్రిక వంద్య వంద్యవిజయా విర్భావ భావోద్భవ
ప్రతిమాకారవిహారవైరిగూఢధుర్యేపోళళక్షమా
విహితానంతర ధీర ధీర జనలక్ష్యస్తస్త్వానుగ్రహా!

క. శంకరనయనక్తస
మంచిసని జవ్వాదయకంజయుటా వభోరీ
మంజుల జయ జయ జయరవ
భంజిత మంద్యభ్య ధీర బల వ్రాతప్రంజా.

క. సముదము జో యుతుణ్ణానజ
నిమ ధనభుజ సారతి వమ ఐరి నుత నానా
సమదమిత రాజవిలా
సమశరకారు ణ్నీరుచిర సరసకేలూక్తా!

వనమ యులార తీమ:-
సారఘున పారసితసారనసితాని

పాం ర శర సాంరతరి పాంరదరి పాంజి

తాం రుత శతా ర శశి తార శివ వయూంర్తీ!

క్షీరనిధి పాంరపాంరి క్షిశదరుక్తే!

— : గద్యము : —

ఇది శ్రీ లకవర సుమనోగిరి బ్రహ్మ రాయబుధవర

ణా రవింద మరందాస్వాదన సమాసాదిత నిరవ

ద్య సాహితీ రస విభావిత కవితాభిరుచిరత

త కల్లి సూర్యనారాయణ తనూ

భవ నిఖిల విద్వద్విజనా

సంగ్రామ సనాథ

రచితంబగు

నరుత్కృష

దీపిక

యను

ధ్యాన సుధా

ప్రబంధంబునందు ద్వి

తీయాశ్వాసము సంపూర్ణము

శ్రీ

శ్రీ.

రుక్మవతీపరిణయము

తృతీయాశ్వాసము

క. శ్రీయుత వత్సాంకసదను
మేయుశ్రీరమణీభావమిహిరాలంవ్యయభూ
షాయుత గోపాలమవట
రాయజయశ్రీరిరంసరాజవతంసా.

వ. అవధరింపు మజ్జులజాహ్నవీసలాంతి శేషాసుధారస ప్రవాహ తదూంధురాన సుర్యాత చెటుం దగు సూతుండు శౌనకాద్యఖిలమునివరులకు తెలింగించిన తెలుంగున పాండవకులమండనుం డగు పరీక్షిన్మహీరమణుం డలాఖండనవను శుకయోగీంద్రుం డిట్లనియె.

సీ. శ్రీరాజమాత్సౌధపారావతారెద్ధ
తారాబాలబ్రాంతి కంగరంబు
పౌలోమిత్శ్వంద కాలావివిస్తంద
శీలావతీసాంద్రలావితంబు
వాగావర్జితాంశ బ్రోగాంశనీనాన
కాంగాయునీగాంన రాగదంబు
భాసమానామరాబ్యాసనాసౌఘయ

వాసనాగురుధూపవాసితంబు
నగుచు వలనగు జిగిగను సొంగసుపనులఁ
దగిన మగరాల మెఱనె మెఱ్ఱగపు బాంయ
నిగనిగల నీన నగరిపు నగరసిరుల
వగలవెగు నెట్టి కుండిననగరి తనరు

సీ. బలభేదివీటిని బరిహాసింపక యున్నె
(ప్ర)బలసంసెవ్యయాంఛ వస్నెనగరి
యగజాధిపతి వెలునగరి మొలక యున్నె
బహులగజావాస మిపట్ల జాంబు
(అ)లకాపురుండేలు నలకఁ గేరక యున్నె
రమణీయరాజ్య(శ్రీ)యూరాజధాని
జరఠేశూఁరు వసింపు విడెఁదినవ్వైక యున్నె
వరసుధీసహితయూ పురవరంబు
విబుధసముదాయ తాముధుర్య(శ్రీ)తత సతత
భూనిలైశ్వర్యసన్నిధానానవద్య
నూత్ననవరత్నఘటనామనోజ్ఞ దివ్య
భవనవరహారాన్వి భవనంభవనవరము

తే. ఆపురి దివ్యశోభనివశాంచిత కాంచనప్ర(త్రి)కల్పర
సాధ్వపితరాజరత్నకలశంబులవౌ వనిశంబు వహ్నుర
(శ్రే)పరి శోభరూపముల రీతి కినాడి జలాంఫ్రాతిరియా

వాక్పృతీకాశ్వియుచ్చయమరాంగనలక్ష్యలు నుండదె వెల్లడున్

(చ). శ్లోర. పరిశోభాంబః. పూరమందుఘ్ బరిసదనములన్

బహ్వినిందంధునోరద్యం

ఉరుఖీవ్వాత్రాం తుడ్త్వైప్తై తురగవేదివా

నుర్వీదత్పళ్లు దోరాద్స్

ధ్వరద్యాంధ్వాన్ఖెంబుచేత దీ వలయామయుగదద

త్సాంతవిస్తారత్వంగా

త్వరవేలం రత్నదా వతాత వ్మ వెలయుతివాం

దాంకీలాదాంద్పుతంతై.

మ. నవకిషోర్యాయనవ్ర భావమతి మనాక్షీర భూసంతతుల్

నవఖండక్షితిపాలనైక సముదీరాదృత్రియాదక్షరుల్

నవరత్నాఘువిభాంవనా(ప)తిల ధన్వ పాతయివర్ణోత్స్వయుల్

నవధ్రానాన్ని తరశరాదృ లంజాలుదుకాన్త త్వాంయుమౌనప్రుద్దన్

సీ. ఒకరు కువలయరక్షాదాన్యోగుపైననా

న్నరుమత్ర పొగా షిలవు నోపు

లూకరు సద్విజరాజు నుజ్జ్వయాంబందించు

నెుకరు సూర్యాన్విలాత(ప)కుటజ్జు

తుకరు నుసాన్విపుత్తై రిల్లా సవెయిందిన

నొకరు పద్మ ములతాంపాద్ప్రుగంతు

గొకరు వి(గ్) వాల క్షేత్రాతలనగాంచిన

మొదలు తేటి సర్వ్వర్ష దుదయశాలు

లూ కరి కా తి రించ గ న స మా యులు నుపిత్రా

మ(పు) కాశ ములగును స మా న దివ్య

గా (త) సు కృ త (ప) దక్షి గా తు శులు లను బు

దినరు మందురు రాజ మా ర్తాండులు లమూ.

(శ్రీ)మం తుల తో తేరు మున్ జె స్త్రం దున బువాటి

(శ్రీ) మంతు వెం ద జీ నా ము పులు నను

జయ రా సర్వ్ తో ర్కదు స్థ తి మ లు వు ప్ర త్తి

మేయు రా సర్వ్ వెం ద సరస నగరి.

స ర్వ్ జ్ఞ తో కదు పు స్గ ర్భ ంచు నలు వటా

స ర్వ్ జ్ఞ వెం దాక్ష్యులు గ రిం ప

జి హ్వ తా క్ష దు ము న్య జిం తిం ప ప్తి జి

హ్వ లు బరా ఠె నిం [illegible] త పు రి న

లుం చు కి ను వె న్య లూ తవి క్షా త్రి వెలులు సి

ని (గ) వారను (గ) వాం తే శం ప పు లు గు చు

న స ము వి భ వం లు గ ని ని కి పా ం చు లైన

పు రు షు వ రు లుం చూ రం ము న్ద్రు నా మల దా ర.

సం ఖ్య వేదీ లక్ష్మి జా లక్ష్మి తా న (గ)

గం ధ దం తా వ ళా ప్త ర యిలు తం బు

షు న వ రా రా త్తు జ గాం ర్భా ర సం భ వ

గంధర్వసంపత్ప్రబంధురంబు
అతిమహారథసంఖ్యాతారూఢకీర్తివి
ఖ్యాతితరథసమూహాలంకృతంబు
ఘోరమల్లాది దుర్వారబిరుదస
మంచిత భటమూహసంకులంబు
నగుచుఁ జతురంగయుతసముద్వృత్తతాప
దీపితారాతి పరపురవాపమగుచు
విగ్రహాస్థైర్యకలనచే విపులమైన
సేనగలదాన నగరి నసంఖ్యైన యాగాబా.
ఎవ్వరికమంజురుచ్చైకాంతి రెవ్వరి యుంచగురుత్వరీలతల్
ఇవ్వని పెల్లుమంచుల నవసంగమముల్కైదాతవ్వయాప్తుల్
నవ్వుచుఁగంతునాకుతెనేనతనత ప్రతివిరాపవానవ్వై
పువ్వులతోఁటలంటున నటోంకురసంబు ఘటింతురవ్వులా
సీ. నిరాహృద్యము -
లలితకాంతసార సంతతిమై లదళిజాల
కలనాదగీతి కాంకల నోఁగించి
సతతరాజసగంధ సంగతానిలలస
త్పుంచారవిల లాసక్తిఁ జెంది
కిసలయాకృతేలాలి రసతేపాయుతకంత
కలకంఠకీర్తనవిఘనతఁ జెంది

సమంత్రారసార సకలకళాకృష్టి
వాక్శేష శాఖల వలరు జేసి
రసికజన చిత్తరంజనాం శ్రీ య చరిత
లలిత తర చైత్ర వైశాఖాల విసెలంగ
రాజ నగరాంత శాంత నిరంతరాళ
సంతతారంబ్ధ్యాయు ఘరణి జాం స్థాని దనరె!

సీ. ఘన సార గంధ సార నవాంగరూం ధూళ్యత
ర మృద్ధూపా వళి ధరావృగాంగ
నిరవద్యలాం వేళ్యా నిజగాత్రల సన వయ
సురుచిర వైద్యద జ్యోతి గాంగ
లలిత సంగీతకళాం జాంతసితవు
వాత రస ప్రవాహి వారి గాగ
లాస్య యొంఢైద లంబిత శ్రమ భావ
బృంద సంయులను ప్రాభం జన వయగాంగ
మురజాఖవర జాత నిర్ఘోష వయలు నగ్జ
నవయలు గాంగనుయు కి సతి సమితి యాంత్ర
లలితపాంశ్రంయు మెఘ మంరలవలు జేయు.
సరస వ్యాద యొరం నురాం వసస్వంయులార.

తే. తరతివ విం చును దర్పుర
సరసి జము జిశి శిర శాలా శిరారా

హరిక్షు చిత్ర నవతేలన
స్ఫుర కాలక్షు దుర్చిత మాత్రు సురు చిరవిల్
క. నవ వరా స తతాం చిత యిగు
నవనీసతి రత్న గర్భ వెన్నె కనియె నానా
నవరతా ఘుమలిస్ఫురి
నవిర జత నువిప రాలుండు వాచ్యేస్త్రములలెన్నెర్
క. తనుల నాదని ది గలుదదివె
దనితెలుపంగ దరెమె తు దిననంగు నక్షైనర్
గానంగరిగి నంగాల వస్ఫురి
ననుప వులర వర్ణ్య రస వులు లంగ రులు లందెల్.
దివి వారం దలుం [illegible] రాది క్షీర నిధి మర్థింపంగ నాన్నియా న
న్నవలం బ్బురలాదు వెరాగ్య సవుభి నా వరాత్తి తెచ్చుంబు న
భ్యువి నవలావర్ణ్యని థిర్ వు థింపంగ సముద్భావంబులై తత్త్వార్థ
నవలావర్ణ్య సరస్సులై త గెం బులరిర్ వారంగ వారవారవల్
క. ఘురితేలు దెలు పు ను బు రి న్న
ఫ్పుటిరిని ము ణి వర లు కాం గ్రి బాగాంబు రవి
ధ్భుటి కా రవ శాలాంతర
ఘుటిత వి బెం కా వలం బి ఘురాటా రవ వాల్
క. ధర ణి వెం ధాల మం దన
కరుర గను తన్ను రి వాం ఖ్చ ఘున వు ర వులు నాతెల్

పరిపాలకుఁడగు భీష్మక
నరపతి దగ వైరి సార్థ నామకుఁడగుచున్
సీ. ఆ ధరాధీశు నాత్మజులందు నగ్రి
గణ్యుఁడగు రుక్మి యనుజవరేణ్యుఁ డలరు
నాత్మజ యు ఛవి పొందపి శాంతా వవధ
రాజకాంచన కైవార రాజి యగు బల
తే. ఆ రాజవంశ భూషణ మౌఁ
ధారుణీ ఖిలస మహీ తార్ద్యం దగుచున్
గుంటి విబుధ జయిలుఁ గాఁ గులకాం
తారత్న సంభావ భాగ తత్పరుఁడగుచున్
సీ. కని యెన నారాజ దేవేంద్రుఁ డనుపమాన
ధన్యగుణగణ్యులం బ్రాన్వి మాన్యమైన
రుక్మవతి యను కన్యను రాధ్రి దనర
కమల నదర్శ గృహ రాశిగాం జేసెను
గీ. ప్రమదాంగం దర్పదశాన మగ్నడి లెఁ
బాలుచు నాకన్య సంతత మ్ప్రరోరాత్య
దీప వలతి రుక్మిపాణి పవరో
బాధన నెల్లను పాపింపఁ దరితెఁ
క. వెన్నెల లీన లరు కేళియగ
వింబలవగు చంద్రకళ మెలసినవేళన్

గన్నయు లంప బ్రాతృతల
మిన్నల నాశ్రయింపు మేరు బలమందెన్.

ఉ. బంగరు బొంగరాల నవపద్మము లోవుయు పుత్రికావళిన్
సంగతి దేలాడి బొవికలు సంఖ్యలు చెల్వుఁగ గాల్నకేకులన్
రంగలరారు రుక్మిజన సాక్షత సౌఖ్య వయులందెలకి రవడం
తొంగను పట్టె యెప వనవుఁదొలవు దెల్పెదు విండవై ఖరిల్

లతేబు లందలే గాలం, దళుకుల్
చ. పలుకుల వలు వర్ణులన్ మధురభావము బంప్పులు వెనిపాయలన్
ముఖాంబుజ(ప్ర)భలనన్నామనా జ్ఞత
జివిబివి సాయంగం బునయు బె న్నవ పిలు ఫుపు నంత నంతనా
తె వి వికఁడొంచె యెపె వన వికాస వుశైశవ లీలలందునన్

గి. నరసతర విభ్రల స్నిస ద్వరుని వలన
విమలమతి పెర్చి యరుబ్బాల విదుషి యగుచు
రమ్యలీలల మదనాంత రంగగురుని
వలన నేర్చుచుఁ దరుణి గాఢవైనంత.

గీ. ఉదయరాగంబు నాయన్న నాసరించి
లలితతర నవ భ్రాంతిర ణర ఝాంఝంబు నాండి
యలలల శీతాంశు వుయాత్రి నానలుయు బ్రాది
బాల్వ వెరవించు యెప వన పలి పుఁదనర

సీ. అవనిలవు ణి ఝాల వులనేలఁ గలవిలఁ
దగె నింతి తపత్రాంతి నిగనిగలవు
మరు తారా పుగవిరరాపు సి రులూఁపు నును నాపు

గరిగె బొత్తికపాలుఁ గన్నగవరు

విరిబంతులకు వింతు విడి పింతు ననువంతు

గౌన నబ్బాఁజై విగబ్బిగుబ్బలకును

సిరి వియ్యమ్ముల వారు తరవారు మురితేల

చౌరె సారె మణి యిరారు నకును

మిన్నఁ బూన్న పువ్వు దిన్నెలు ననఁటులు

శరధి యల గళసరసిజములు బిగడి.

తె. ఊవ నరువవు నాళ్ళిపి యుఁదులు తాఁకులఁ జం

ఘులవదవలులు సౌ యలగవుల లదనకె

క- జననీ జనకుల హృదయం

బునకేనువెలందవు ఘటించు ముద్దులు సాజ

వ్వనీ యౌవన కళలమునసి

జనిశతశ(స్తం)బు మాంక్షి బాయలు నలరెన్.

క. ఉరోతిలవితగములను

నాంలీతిలకంబు యౌవనము నిండవెలుఁగుం

గాం రబుఁదం(తి) కినిఖ ఘన

సాంగు ణోన్ సంతసమిడియెన్

గీ. భవ్వాతర త్రాక్షి రుక్మిభూపతియు నంత

రమ్యాగుణాభ ధన్య కన్యాకార్యమునకు

వరసువర్ణాను ఘటన సుందరత గూర్చ

నాత్మఁ దలఁచుచు నున్న యవ్వసరమున.

ఉ. వరమాయాబలశౌర్యసారము లగర్వస్ఫూర్తిసత్తుఁడై శంబరా
సురునిన్ సంగరకేళిఁ ద్రుంచి దివిజస్తోమంబు మోదింపఁగాఁ
బురికేతెంచి వినోదవేళలఁ సిరిన్ బూల్వానలు పుష్పవృష్టి వా
ర్తలచించుం బురకాంతికాంతలుఁ బ్రమోదంబొప్పఁ గాఁ జెల్వఁగన్.

చ. జనకుని తాడఁ దన్మహిమ సంగతిఁ దెల్పు జనాళి నెల్లఁ దా
నెనరు దలిర్పఁ రాఁ బిలిచి నెయ్యము మీఱ నదగించి వేడుకన్
మనమునఁ దృప్తిదీరఁగ బలుమందతదీయవిలాసవైఖరుల్
వినుచు నిజాత్మ రుక్మవతి వీక్షణతత్పరచిత్తవృత్తియై

చ. మదను నిసాటివారు సురమానుషలోకములందు రూపసం
పదలను వేరు లెందురటి భాగ్యవతీమణి యెవ్వరన్ రుక్మిణీ
ముదవతి కిట్టి సుతుండనరూమాంచిత దివ్యమనోజ్ఞ ఫలంబెం
పొదవెదు పానికిన్ వ్రసుసవలు వ్రతినవ్విధిఁ గాంచెఁ జెల్పె

చ. మహి ననుపమాన వేల్పుయలనుపమానతఁ గైకొనల పానివిన్ బయో
రువాంబ నిఁ గాంర్పఁ దేవెయు రతి రంపవతి రమణీయ విలాస్
వివారణ శులిఁ కైలయౌ తనదు వెఱ్ఱకఁ గైకొనంచె వెయినొప్పవా
ద్విహిత వలకైన ప్రార్పఁ బని విఖ్యాతవృక్షాఖలుతె యొప్పులుంతునా ?

క. ఇవ్విధంబున న విదర్భరత్నగర్భకాంత కన్యాకారత్నంబం
తరంగంబున నీ తరంగిత ప్రేమరసంబున శంబరహారుని
నిజమనోహారు నిగాఁ గాంక్షించి తదుత్సవ విలాసపం

ప్రకృతంబులు కర్మవ్రతంబులు గాని నాకెట్టిం ప్రపంచబాధ
తమవిత్తరోత్తమ బలింకె నంత

చ. తెలియని పెంపు మైన యలుసెటం వెను నాను వాడియల మూర్తిన్
జలరుహాసను(డు) వైభవము సమ్మతింజారయు వేడ్కదెల్పగా
నెలమిని శాస్త్రబంధవము పాసుర వర్గము తార రక్షిత్వగా
వలయు ధురంధరుంతరు వందిభాసితె సమ్మతవాక్కెట్టియున్

కం. తన యుల్లసిదయు ముదమెలుపంగ
బని వినివచ్చి ననిశాస్త్రబంధవతతిని
విని (ప) ద్యవిమ్యం దురంధవ
తిని గ్రిత్తాన నాత్మం దలంచె ధ్యరత మెఱయన్

చ. ఆ తెలిసి ఎవచ్చు నాత్మ మాతులం గుంచురొ చింత వృ(త్తి) మెచ్చన్
బలువచన(వు) బాపు(మతి)భావి చిత్తాజ్ఞల యుణిసు వర్తత్త్వసం
ఘటనగు దంజ్ఞునిగ్గని విత్తానవిభాసి మయుఖారవిందులాదై
సప్పటితరమైన రుత్న వతి సోయగమువ్వినంగా రాలవెల్లుత్తేన్

కం. ఏమి యుల్లసితవార్తలు
భూమిసుర యల వ్విదిగ్గు భూంపతిరుచిర
శ్రీమము వెల్లను సగుణా
ధామమతిన వెంగింపు మువిన ధరజెసులెరు చేయన్.

ఉ. కాంచన వారి వార్తలు తత్తాన్ని వినోదము గాంచెద్వియా
కాంచన గర్భ వంశము జరి కౌతుక వెలుపల్లగ శంబరారిలా

నించుకొమ్మందపాఱ నముద యింపుఁ గరుత్మపతిమనాజ్ఞ. శా
ఖాంచిత హైమరుచుల్ మదిచు బ్రావపాళిల ఘూటిల్లునిల్లునెడ్

ఉ. శ్రీమహనీయదివ్యమహిమోజ్జ్వలరాజవరేణ్యుఁ డైనవి
మామమురుక్తి భూపతిమదంవ్రతరాకృతిఘన్నయైనతె
న్నామమణి గల్గి రుక్మవతి నాననురూపలసత్సమాఖ్యఁ జెప్పె
నేమని చెప్పవచ్చుఁ దరశీక్ష్ణరరూపవిలాససంపదల్.

ఉ. తామరచూలి పేర్మివి సంభారరసయుక్తి మనోజ్ఞభావ(ప)తా
పామితవహ్నిత్రిలలన మ(గ)పుటంబున కించి వర్ణవ
(శ్రీ)మహి వరాప్తి నాస ~~తి~~ తి సృజింపఁగఁ జూలుచు గాంతఁ దల్లనే
యీమహనీయ కాంతల తరంగవిభావి భావతి రేటాయున్

సీ. జలజాస్యఁ తను కాంతి చపలాకృతి విలాస
మది యిందుముఖి చంపులదఁగలదు
నవపేలాహనాంగి నెన్నడుము వింటి యొయ్యార
మదిహాతి కేనాఁ వలందఁగలదు
నవినాక్షి బ్రాసవల దతపమ(జ్ఞా)యుగతి
యదిచాల హంసలందఁగలదు

కలికి చంద్రికా యుయుబ్జ్వల దళిసాంద్ర
మది కెన్నె వడి నాళ్ళి యుండుట గలుగు
బాల కేళి మాత్రమె ము కలుసల్లి నవుడు
నచలు సచ్చిత్రిన దిచెలి యల యుత (గలుగు
నెలత సా విగ్గ వెలయుం జలజ జభ్యదయ
సరస లంపి ద్యిస మగా(ఱ) శౌర్య వళున.

చ. అర యలగ (బెద్ద రంగము లందున (బల్లవవార్ణవంబునా
సరసి జరాగ రత్న రుచి సంగతి యరాచి శిరా కులంబు (జా
తురి విధి (గూర్చి నప్పటికి (దొరాయరు వన్నె పదవ్యయంబునా
సరిపరికింప నీడు విలసద్గతి గంధ నిబంధనంబునన్.

గీ. అతను జీవన మొరు విధ నల రుచింత
తగ నతను జీవన(ప) దంబు గుట ఘనము
లంచు వరశాని గర్భంబులట్టులనగ(
దలచి యరా యుంతి జంపెంకె తలనదనరు

వ. సకల జగ జ్జయా ధ్వీజలజాత శైరోవ్యదభద్ర దంతి వా
స్త్రీ కేశ ళి కింబు నాచెలువమారు తశిరారు యలుగంబులా ఖా
రికేగన నేరవలంబు (గదశీతరుత్తాండ మలుల వ్యసన్ వదెరం
దశపరిపూరిత వాకర తం(దావస వృత్తి బజింపు నెంతయున్.

గీ. అతి వయంచి వృత్త కేళి బలావ మనవి మాత్ర
ము గను నెం తాం దాం యడి రుచిసం శయాబడెను

మది వితర్కింప నావేఁడి మాధ్వసీమ
దగన శ్యాంతమైన యందిదె యెటుచో తనవులు గాదె.

మ. ఫృథివంటెంతవదీతలంబు దప సుస్పృత్తిఁ విజృంభించుచో
జలసంసర్గ మునైత నంతమున(గార్ద్రంబుండలఁ గాంతిల్లిన
వవితాద్రిద్ర్వృశివిములరాలవితతంవశాస్నిస్ఫురద్భ్రుక్తురా
తవితంబై ఘనమైనయుంతి జఘనాకారంబు చేతురాలినె!

క. దరదళదరవిందమెలరాం
తరుణిమణినిర్మలాక్షి తద్గతనిర్భ
ప్సరనమ ఘనపతరాజిత
సిరిమెలు యుఁగ వెలుఁగు మేలు రా!

క. బింబులు కురుభరంబులు గా
నంబుజ చక్షుఁ జేరుప జొహ్లయలవి వశుసంబుల్
గుంబించె ననఁగనిశుధ
! రంబులదూరస్త్రబ స్ఫురంబులు సరిచెం

క. చెవియలు సహుయ నృతకుచయుగ
ములరేను యౌవనవనాంతరాంచిత శ్రీకిన్
నెలకొనివెలుఁగెడు ననవ
ప్యల తోనికి చెదరు జక్కవలకేవ యెటులగన్!

గీ. ప్రమరతాసారభిసముల నతివబాంవలు
ముఖాలలంద జ్యోసరసాల వాలిసీవు

భుజబలత ఉగ్రాంగ విధనాఁ బుఁ బాబుఁ గాంచ
తుదలఁ గల వేఁ ము సరు వాల భక్తిదయమెట్లు.

క. కనఁ దనతు దరాభిఖ్యము
ననయిల వలు సతిమెర తుసుంధరాభిఖ్యయుగ
వ్గిన వలమురి బి స్సైపై
ధ్యాన వెంనవీన ముఖ్య ఖ్యాలుఁ దద్దయు వెయురలాన్

క. మణియానఁగానుదయాత్మిన
మణిబింబము నంగ నద్ద్రివ మణిబింబవెంకాం
కజాం ముద్రీ వెలాఖికె నయాం
మణిబింబ ము మెవ దిశ మాంతాభిఖ్యన్

సీ. సతియు వళ్ళులతెలాడ సారసప్త వెలనరింపు
వెలాప కమ తెరందవెలాంశోకొలయెఁ
గరికి వాస్త్రు ఘంర్ఘ తల నఁబూనఁగవేత
విమలామృతంబు వె వ్వెల్లన యెన్ని
బాఁ లశివరాబుల తెలఁ బాలుపు గాని లవంగ
వైక యుక్త్యు రసంబుం కాఁ కటుదియె
రమణి వృు వరాక్తిసారంబు నాంబఁ గవేత
ములకర్దై శర్కర బరార్కము వెన్ని

గీ. మధుమధుమరాఠ ఠింపు సంధకులఁ దివ్వి ఫలిటింపుఁ
బానకం బుదియ మ్పై నయెట్లు

లల మాటలించ దారతులఁ గూర్చఁ జాలిన
స్వద్యగంధి సరస భాషణము లు.

మ. సంగుణత్వంబు నవ్యావసన్నివరున సంకేతంబుల్లి వైరించివద్
నగరీ విన్ముల నంబలిగంతులతన నాంతాత్మభూతి యయ్యె. విశ్వ
రగ [illegible] లవిత్రైణత్వ మధుప వాతతంబు తాసంతశీర్
దగనెటఁ ంచినచంవతంబునఁ దగెద్ వారిమ కోనాప యయ్యెద్

సీ. శారదాపరమాంబితమ్మాత్రజెలువొందె
లలితంపు నేలా త్వలంబులగా త్రా
సరస ప్రారంభిత తిమి ఊఁదళతాత్రై
నర యలంగమివె యల్లెలరెనాదా
శ్రీ విశిష్టైకాంత గృహాము వై విలసిల్లె
భావింప వితసి తాల్పుంబులగా త్మె
మదన విశిష్టైప సంపదలు దెల్పు చుమండె
నలు పు మిటిన ఖంజనంబులగా త్మె
నిత్రైవిలన్నిటి మొత్తైటె వెల్పు మిగులఁ
గలయిఁ గారల్లి విధాత యొరకవికి నెత్త
యులగళమెలనరించె నిట్లు నాకుండెనాని
యితనంతక్షర్యశాలు వై యలరు చెట్లు.

క. శ్రీకారంబులు నావ
ల్లాకృతి శగల్భించి దాండు వై రాజెవికె

జ్ఞా స్మృతి రంజిల్లం గ్నుతన
శీకారములయ్యెనది విచిత్రమ్ముగాదె,

చ. తిమిరపు నైగనిస్వముల తెట్టులు కొట్టుకపోవ నిగ్గులై
దొమ దశదిశ్శరీర ద్యుతులు దగ్ర ప్రభాసిలు శైవలంబువో
దమ కిసవాలు కెరింద లుఁడ నంబురుహాప్త శిఖాజపాళి డం
సముత నాసంగడించి యటు మసంతత వశిత మస్వభావయై

సీ. ఘనదధను(శ్రీ) భ్రాంగత నవదర్శ నాతెబ
భూతి కళ్లనయాన నాసాకపోల
కుందరత్న దరాబ్జ ~~కర్ణాబ్జ~~ తాళిక చందన రదాం
ధర కంఠ తరకు చద్వయసుగంధి.
ఘనశితరశి ద్విబిక్షు వర్త భిలుకాల వేణి
నతతనాంవళివ మధ్య నాభిజఘన
రంభాని షంగ కూర్మ భ్రాకిసలగ జూరు
జంఘా వదనఖాళి చరణయాన
యానరిన నేత్ర సాంబ గులనానన విలు
కరనికే కరని వెలుంరు లకుఁ గానదరవు
దానిఁ గ్రైకొన్నఁ గలుగుగఁ గదా నిరంత
రాతి సుఖ మెన్న శంబరారాంతి నీకు.

చ. త్రిభువన వర్ణనీయ వినుదేవర యానతలాద తిమెశ
శుభాతరవైఖరులే గని నమ్మనఁ జెప్పఁ దరంబె యేరహో

శిష్య వదనంబున విస్తృతంబై యొంద పరంపరలైన వేదము

(ప్ర)భవము నొంది జ్ఞానామృతధురంధరంబులన వృద్ధి పొందెదరు

వ. అని ద్వివిధయంబు వెలుంగ ధరామరవర్యుడు విన్నవించుచు

ద్విజ జన శిష్టకారోగుణం సుధారసగుంభిత సూక్తులందది

యిన్న నేగి భజించు శంకర నిశాలు నాగాపాంలు నాలుగెంత మీయట్టిగా

ననుభావ వముందున్నా సతిరసాయన ముక్తిలభించునట్టిది.

ఉ. నమ్మదినించిత్త్వమున బిట్టు నితంత్ర (త్ర) మనోజ్ఞతామృతం

బిమ్ముగ నాత్మకాంతరసారసమంతయు సాదరశోసమశ్వరుం

ర మ్మెరు తర్కరం(ధ్ర) ములు నాదంగ జేసిన నంతరంగమున్

(గో)ష్ఠి జనించెనమ్మునుల ఖండరవి ప్రకాశలతాంకురమ్ములున్.

క. మునుపటిదానత నుండై

నన దూపుల విరచితోక్త నంబులు జేశాం

చిన యఘము నుభూతములను

వినుమదమును మనములు వెలువా వివశతజెందెన్

సీ. మును నశ్వగుణం బులై మెట్టయుటను వెన్నదవెల్ల

(శ్రీ) తివి టద్దం బున్నైబరాతబడి యెం

దాక్షిణ్య శుభప్రాపం ధర్మరక్షావంబులు జైర

ఎ తలివి (శ్రీ) పుటర్ల వివశవు యెం

వెలు తలుచినాకాంబులై పొందుట వెన్న దలుచ

రాగ మయ్యలాలలు లాగ (శ్రీ) వల్లె కొద యెం

సాందిని విశిష్ట పుష్పమ్మై మించు కాంతిలం
బులు. వర ప్రాతమయు మై వెలల తెనెరె.
నవాంవాం యుంశిఠి త్రైతగ స్వాత్మ బలవం
తుదివి రాగరించి విధివశంవదత జెంది
మరులరు వలరాయ డేయబ్లు రుక్మవతి తరికి
తెలుప మెదనం టెఠి పలపులజిత్మలు నంటి నపుడు.
సీ. రతివెర బాయనిరసివే శమాంవాఠి
యిల నిశం బురసములం దరలజెంద.
స్వీవశాంఖి లుం డైన పర బలం ధ్వుం తౌత
యిరబలబాలుం రవత్నం బు జెందె
సరసపాంత్యాలురస్య సర్వ స్వపంపింతు డు
విద్యా కళల నయంబు వినుగు జెందె
నతి తే సంగ పత్రిష్ట మనోజ్ఞష్ట కాంతి రెమె
కైతనువా ధ్వీవల గా లజ
సకల వాం యరాం విహారకాం విస్తా
తగు చలదనకారు నంబు జాంతాక్ష నరాంతి
తైత్య విఠలం గన పుత్రుసంతతనితాంత
మనసి జివివేశాం వరం యరాంచి పుష్యదశ్వేప్ల
సీ. అలకల్ప కాంత రితాత్మ యుంమసం భాంవింప
గాంపెడు నాతే వ్రు నాలపాత్యం లెలుంచె

చంచలంలతి కాంగి సౌందర్యమెం దలుగాన
నిలుపగా నేనెటు నంచలుతుఁ జెందె.
భవశాంత్తినని శంఖు తలపు నవ్వజీయుంచు
గానెవెంలద్భా వళ్ళ్య కీళ్ళకరించె.
(శ్రీ) మారకుంతలరాపు పలు మాఁరసుణిం తింపు
గానె వెయ మది(శ్రీ) మంగతి పహించె
రతుఁ రుత ర్ఖావ నా భా శిశాంత రంగుఁ
రగుచుఁ దగ రుక్త వత్సచ్ఛ ఖ్యాసు కలన
నలరెఁ (శ్రీ) ఖన్నెవ్యుఁ రగుబాకు సాంధ్య వృత్తి
(శ్రీ) మురకేశవనయా (పు) రాంఖులాఁ ప.
౫. చెలువైము విస్త ఖింబ నన ది వి సు రీలఁ
జెవి చెంగ్లు నత్యైవ్యిఁ జెంద నుందు.
నెవ్వరీక్షీణా కాంక్ష నేతెంచరోవి యము
గన్యుల పై వాళ్ళు గాన నుందు
నే భూ భ్బ్ మయులైన పాతులు దెబ్బనఁ బ్రించె
యుంచుమ ద(త్ప) చూ వె లుఁగ నుందు
నేసు గంధ (దీ)వ్య విచ్చిన నందియగా
ఘుతీరరిం చులగం ధం బు గాఢ నుందు.
వేరవందన కెపాదుల మరుఁకాళ్ళు
గానిత తన్మయసంపూర్ణగతిని దెలియుఁ

శతంతు రుక్మవతీ కుబ్జా శ్యతిలసద్వి
శైషు గుణచింత నా యత్నచిత్తుంతగు చు.

గీ. ఇటుల మనసి జవైదనా చెలుల చిత్త
రైన(వ) దన్నవిధ్య నభ సుత మఖిల వైది
యగుటునాం రుక్మిణీ మనాంపాంయుందుదినిసి
చిత్తవాల రవిసొందం చుసె యాదలంచ.

వ. మద నుని ఝంచ యిలల్లనయున మల్లరి గాన్ప(వ) వెందసొడుం
పొందవగ మం చవాసరస యిలుత్వము ఖాంజ్జలన ద్విశాసనం
పదపాదలంగ విలం(ఖ)శ వత్సర కెలర్వవ సంతసం (భ) వరం
స్పదఘంనది వ్యక్రి మవ తత క్రైలవిలా సవు యన్గతింపుమా.

మ. తనయాం రైవత గాంచ దగదితారావత్నాశక్తి శ్వం
(ప)తిపవ్వకి వృతస తీగానంబులో దద్వాస
ద్యాంన నాందమ్మ లముద్దశ ద్విపంలనాం గంధాంధ బల్లాం(ద)న
ర్త్వనరిలాం విక్ష వంబులే ధరణి బ్రా దాత జత్త్వివింపాం దగో

క. అని చినమటతాం నతిమ్మన
మనవయునటచెన గొాన్న వెరావాం మాంయాంవరణం
బన యాం వయు సటలనిలిశునిం
గనం(ఖ) దన్నవ్యాని కెవే తుంకొలు ద్రైవాంరెరే.

సీ. రెవత కాం(శ్రీ)యాం తాతి మహాంత్వమంగు
జాంబంబి రాకె గుల్ సం(క్రా)మ మలన

పంచ మహావాద్య చంచద్ధ్వని పటిమ
మంజీర గర్జని గుంభనరతి
వెలయించె లలిమ సదాత్మ పవాంగనవి
తమనీయ తౌర్యత్రిక (శ్రీ) సంగ
మంగళించి రాణ్ణాదరంబు మెఱుంగ
భూసురాంగన వెల్లసె సవిధిగ
నవ్య వైభవ సతుల సన్మానములను
మెఱసి (శ్రీ) దివ్య విస్ఫురదురుతరమ్య దరి నానక
కొలము జి భాషణాత్త్వత్కృతి తాంగుఁ
తగు బయన గవిక్షైదానత్కైఁ దడివెనప్పుడు
క. వేంకటబిలరాము శ్రీకి నిజలయందవవడు ఖ్యాతి రుక్మి జేపటునా.
సెన్యాపాటల్
సిరులలరంగ నాత్మ మొగిఁ జై నృపవాంతము రగ్గ వారుఁ
ష్ణుతి చేసు క్షేత్ర రైవతక భూమి ధారంబు నకైగున య్యెడిక
సీ. కనక మయాంగాణ క్షితోన పురావా షువెల్ల
లలిత సౌరస్యత లవాటిగాఁగ
గంధగజశ్రేణి కాంతాయామువెల్ల
శమ జీయ యాములొ రఘురంబుగాఁగ
తలసి తక్ష్ణ(శ్రీ) బాము రబురంపరవెల్ల
నమితగంగా (శ్రీ) వాంవాం బుగా.

P.V.
9.2.9

రంగత్తురంగశతాంగసంఘములెల్ల(
ఘనదభ్రంగుర తరంగములు గాఁగ
నతిపెనేరుకలు ప్రాంగణదశిపాక్షిం
నలుసమ (గోత్ర) వేత్రికాంకలనాజెంది
రైవతకశైలరత్నాకరము (వి) పెసఁగ
రంగమునకాఁ ప్రాతజినాంతరంగమునను.

మ. అభ్రూతానందిత నందనందన తుమారాగ్రేసరుండాత్తరా
శపరీతామర భూజశేఖర వశైలపతింతముల్ దాఁటి సాం
ద్రపరాగాంచిత పుష్పవాసనల నారామంబు రామానిలుం
డుపచారంబులు సేయఁగాఁ నరుగుచోను ద్వత్పురస్త్రార్ధిశన్

ఉ. కని యెదుటన్ తాపసలావనముఁ గన్గొని తన్నఁ గను న్ముదితుఁడై నవ
శివదగజీరనీరధర నీత వలిత రఘుళితరంగగుం
బవనతరక్షాంబుజాల్లోవిత పాదసరోజములెత్తి యబ్ధిం
మని కీ మఃగీవ యూఁగి యాసవాంబు వు రైవతకాద్రిరాజుపై

క. కని యావాఁహ్లాదిసిరి యాని
మునుపనికేన సృష్టి యగుఱ వెంచింపఁగన
వృనజాంక్ష తనూజభవుతా
నేన నశ్మాపాంత క్షీజుంతు వాల్కలమెలర్పన్

ఉ. అది యెనయు బర్హ్యాగరుబ రాతత ఝాంగసురాగధ్వానము
ల్గాదిలెంప మగ్గా రవ ధారాంచిత కుంటుములు దానిదెంతను

స్వ డి యు దిచటించు వైభవ సదన(శ్రీ)తి భూనిసి శిలా ప్రాకారంబులు
వ్యధవము నదీని గాంచినసమ స్తకులాంబుల దర్శనంబులున్.

వ. అనుపమ రూపతోంబుమ పంచ(శ్రీ) సరింప బహిర భూంబుతోం
నన విలసత్పురాజ (సుప్రీత) నవ్య మరంద రుచిరావ గాంభీర్య
కనకేలతా విలి శ్రీ ళాత్ర ఝళి కావిలస ద్భువనసారసారతా
పన జనతావి మోంపాంబులు భూసుర రైవత గంధ వాంవారాయెన్

క. అనవ్యాధు సువంవ స్వార
స్వనిరత షాంరబ్ధ ముల నవ వాళివ యుస్వా
ఘన సా నురాంగ గతులను
దనరు శ్రీ రాం(శ్రీ) జిన విరదింబుల దివ్వెల్.

ఉ. శ్రీ వ్యారఖా యశోదర బరతెం సాసంఘు వ్యాను వాస నారసయు
దా వ్యు ల(శ)వ్య భూసురల తాంతరబూ నుతరందబింధుసం
ఘువ్యులని వ్యు లంగాండియు గం ధ్రముఖం దవి తాన వంతరి
త్రై భ్యున నాంద నాగ వన కందర వాంవ హాము యెవ్వావ్రాశుల్

క. కందర వాం వవాం విండి యిలన
సంధి యిలవెలు బాంధు వుబాలు జంబాంరి వండి
కందర వాంవహాం వై రీతి.
యెందున నిఖిలాంర్థ నవు ద యిలమువెలు యంతెన్.

చ. అనుచు హిందా వతంసులు ధరాధిప వైభవ మూపు వాంపన
ద్వనర రువాంవ (శ్రీ)సరాతి యునావాంకిత వెంధరసాం నుబద్ధుత

. యమునపవము మమ్మునిగిరి వయస్సు మవామహి మాంసపుత్రిమి
అంనిరతద్రవతాంగము నిరంతర వాసనలన్ భజింపుచున్
౩. చేరువత రుద్రించితిమని
వా.రితగతి నవరాజవైభవములుస్వం
కారర సాధారణమలై
మేలుకులగనుప ..ంజూం రుమా యువనవేర్పడ్
౪. పింతవరు రత్నల్లు బలంబులు రత్నశ్రీరమణున్ గనుప ట్లునుంతి యున్
మతిరబ్రి మదానురాంగ మునమల్లుతిశ్రై కానబోయిను వాండవి
యమునా మొల్ల వలాక్షిగని ౧౦౮
గతిబ్రిమ దాక్షేపార్థ రసగర్భ ఉసత్తుమునః ప్రసన్నతన్
౫. ప్రతిగజ భ్రాంతమదుర్వారవదోర్బలం
తారఘూంత జర్జరి తాంబుదంబు
తరితాంతరుదర్ధరీవిమోహిత కార్యాలని
తాంత విభ్రాంతి ధాతు రసము
పల్లవశంకాపవన్నపిక [illegible]
కారీరపద్మరాగాంకురంబు
జంబూంఫలవితాంసంక్రాంత శుకదంశ
నొంచాల జ్యువరసముత్కరంబు.
లలితలతికా భావనబుద్ధి ఫల సమాన
సిద్ధముగాంగనాం సమాక్లిష్టవిధ

నత్రకరాంబరవిలంకమౌక్తికవతాం
శిరవతంసంబు గనుల్గొంటె వారకుమార!

వ. మఱియును నుద్యంద వెదంద కుందాదంబరా తిపూరిత సప్తవ
ర్ణ స మాంకేర్ణాబ్జినవ ఘనసార పరాగ్ర వెలుదురిత మకరంద
రస శీర్ణమాల సత్రార సంచరజ్ఝరజరిశిలెందాంధరా వరవి
శమల విన్యాసకృతాంకంబులగు మణిమయ కలశకీలితంబు
బులును, ప్రకర్ష గర్భదుర్వార శ్రీ దశోద్ధర దంష్ట్ర కలాదేశ్వ
ర తన క ప తాపాదర్శిత రజితావితాన పీతాంబరాది వ్యోత
మాన వి యల్లరాస్థాన సదనాభోగంబులగు నల్లంకష
శిఖరభాగంబులును, సమద్యావల ప్రౌమరసాంవిర్ణావపరవ
శతాంలసదసమయ సుమశరవిలాసలూలశబరకాంతాదరి
దలు వాంప భాగాను కులయవనికరవిలంబి బింబాంబు
ధర పరిష్వద్వారంబులగు దరికువారవారంబులును
వరవధికే ఫలకిసలయ సుమరసవిసర నిరంతరపరిసేవా
కుతనిరత భ్రాంతమధుకరోత్కర ముఖరిత ఘనసరసా
లకేదళిమలఖసరసతరులతాభవనంబులగు బాలపవనా
పవనంబులును, గురుతరశిఖరమకరికాసంచారాంచిత
సముద్వాలికల్లోలవతాలిండాలంకొలన్లురాళికె నాళితపా
శితిశిత గభీర నీరమానాంవారంబులగు శైలకాంతరావరర
బులును జెలంగ, నద్దతిత్తైతవినిలధరాధరంధరాసవాంబ

బగుని ద్ధర దీధిత రాజంబుని రీక్షిం ప నరుద్రై భువత్ప్ర తాపా
నురాపం బయ్యెన్. తత్పమయ సమా వృత మహాశాం
బర మారయారామ హిం తంత్రై మ హింతా దుత్యప్ప సహింతంబయ్యె
రత్నాకర వేలా విరాజమానంబై విరాజమాన వద్యోగావ
మక్కృతంబయ్యెనను ఖ్యాత వారినిధి తంబుంబూగంబై బూ
గవత్ప తివంబయ్యె. సతమలాంధి వాస పాండబా సురస్థానం
బై సురస్థానోపమానంబయ్యెన్. లవితాప్సర స్సమనోధిప రాగం
బై వరాంగవహితంబయ్యె నవరాంగవహితంబై రజనీకరకాం
త ప్రదేశంబయ్యె రజనీకరకాంత ప్రదేశంబై, వప్ర
భూంగస్పృష్ఘనసార ప్రసారంబయ్యె నవప్ర భూంగస్పృష్ఘనసా
ర ప్రసారంబై, వారయోగ్యవిముక్తంబయ్యె వివారయోగ్య
విముక్తంబై విముక్తసకాంక్ష యజన్మైకసేవమానంబై యలర
చున్న యది విలాసింపుమని హాతవరుండు విప్రావింబుసమ
యంబు నందద్ధరా శిరకీలాలాగాతన కుతూహాలద్ధరుండగు
హాలధరుండును, నధిగ వన్యమాన నగవివర రాగావిహారానుభావు
డగు రామానుజుండును, నఖిలయాదవపతి హారంబుల ని
క్కునకు సాలి బట్టియా తరుచ్ఛాయలు బట్టి హితా విచ్చి నాచ్చ సరా
న గుచ్ఛా సమున్నయారాలంకృతలతా భవనంబులగా ను పవ
న్యోద్యానంబుల విడియించి సర్వవస్తుల నవార్ణక్షైర్య వార్ష
వర్షసంపద్దుర్ష దల వాత్ర ఖ్యబుద్ధ నమ్మోన్మోన్న దేశంబున.

3. రామునకొసగి పంక్తి
ప్రేమాస్పద వెల్లనంగ రదతి తాఠ్
శ్రీ పుల్ల శ్రైవత స్పృహ
గతిపు జికాషిరవ పుణ్యంపుగాంచెను గాంచె. 23a

4. అనవని తనకుంగొంచె యుత్సాంచెవెంపా
పదపుములల క్ష్మిరుక్తిజి పుడిచలంవ
మహింపునిర్చుత్ర మిసత్స్ర్జాము ఖంతలుగులు
వెలయు నిరంతర కొండ్సంబు కలనసుమ్ము.

5. త్రిమూచితుర కవనరవనల ధ్వమల పుపుష్యంగలని
నరునె ఉప్పుసుచెలరాపొతాంత్రిసర పురస్సరంబుగా శ్రైవ
తక ధరాత్రి శ్రైవతాత్సపంనత్ర మనస్సు శ్రైరంత
మ. రతి యుఖ్ రోపతి రుక్తిజి పుణియుస్వతొత్జి తనూబాంత సం
గతిపెంచక్రి నఖాపుని దుంబు యుపెర్త్వ పులుత్రిశసర
స్త్రీతపత్నీగృహం పత్రబూనుగతు చంద్రి గతివసాంపానసం
తతిరాజింబిజలావగాంపాన రసానందానప్లుస్పాంత్రై.

6. తారపులన్ని యునెదవింబుత్రు రుపులులుర
పుడిచిసాంబగులచెరంగా పెండాదవు గలుగు
నారవిపలపలపిడిచిపాం వరలు గట్టి
నరువులల్లార కణంకైశనరరునప్పు డు.

7. కమ్మై వలపులనయునవ

. కమనీయోత్పల మంజుల మయూఖ కదంబ కాంతములౌ
విమల స్ఫుట జలముల తలౌ
బ్రియుఁ డిత వైఁ కొలను సతుల బహువు మతి గాంచెన్.
గీ. అప్పు డుపవందన నసంధ్యలా త్రాంగ నేతిత
చందనా వేప వాసన సరసిచించి
పద్మ సరస పరాగ సంబంధి గంధ
కలితమై వెల్లివిరి పద్మ గంధుల గుమి.
ఉ. తీర మయూఖ జౌరి వేరుకొల దివ్యతరాంబరమౌ ధరించి తాం
శ్రీ రవి తీర సార పరివేదురి తాం గవి రేపనంబులౌ
పోలిది భూష నావళులనే మ్మయి పొల్పుయిదూం ద్వవాంగనా
వారము శైవ తాత్సవన ప్రమదంబున మలుచ నెప్పుడే.
క. యువ మువతి రామా రతీశులు
ముదమలరంగ నాస్థ వర్గముల తోసి రాలౌ
బాంధవు లలర బద్ధా కేరమున
గదిసి స్మృత స్థానములను ఘనతర భక్తిన్
మ. వర భేరీ పటహాది వాద్య నినదర ధ్వానంబులం బర్వ కెం
దర వక్త్ర ప్రతి శబ్ద గుంభములు నానాదిక్తటంతావళా
భర తర్క ప్రవిభేద నార్భటుల మర్కేన్ వారిలో యమనై వెల్గౌ
పిలి వేలుంగ భజింబరు తపస తేజాం నిక్తి ప్రాప్య పాతుల్లై.
సీ. కైవల తదరాం ధీరాంబు గౌరవ్యుడా [illegible]

మంబుల సువాసారజంబులూర్చి
మృగనాభి పంకము మెండుమీర (దలవెట్టి
కప్పురంపు (పలు)కులు కోలువాసి చెట్టి
వితతంబులగు పట్టువెల్ల పచ్చడములు
నవకిసలయ తోరణంబులు కట్టి
చందనాగరు ధూప సాంద్రవహ్నులు నించి
గంధ పుష్పాక్షతల తోరణములుంచి
చతురపతి బాలగాన వయసం(ప్ర)మువలన
సకలమాయలుతమ వెల్ల నిర్మించ నుమా
దెలుపు సరస పురాణ ప్రారంభికాల
శౌరి యాలకించె దైవతా త్సవముల వృత్తు
క. యాదవ వరాలందరిను
క్షవిదిన దంప బారవంబుల పవారంబులన
తార్చరబాక్షి నాసంగుడ
నాదేవత గావించ తువ పార్శ్వమెలర్చ
మ. వరుపగన క్షునాసాతుల పాకి ఖనారివథూళినంబులా
దరమున శౌవతీసతి మముదయుంన గాప్పునవె న్పిగెళిచి
సరసిజ గంధి తారమతి సంతత భక్తి ప్రజాంచి రప్పుడా
ధరణి ధరాంధి దైవతను దారవి యుద్భవ వారసావిత్రి.
క. రైవత కొండ్ర వమగులి

. భూవజ జన కుండానభ్రిబ వాలుపి క్రియ దశి భూపా
పావన సుదాన వయుపి తిభూపా
దైవస పూరారి ధన వయులు దీర్పఁగనంత౯
మ. నగరానీత సంపన్న సంపదల తన్ననృక్షితి వెలనాట్లగాం
నగరా ఖుద్దులసార పుష్పరస సంతానంబులం గూర్చి యెం
న్నగరానట్లి వుయు దంబు వైనపురు నాం నాప్త సైర్యాలాపారాదుల౯
నగరం జూత్సవ భ్రాంతి భూరిజ నవయుల సంతుప్తులై రంబాలు౯
క. ఈ వలరైవ పూరాన్వవ
కైశీ రతిఁ జెలఁగి రాం వుస్త్ర వృష్టులు సుతుల౯
వైలంతీత విన్నాదావి
కాలఁ నాలు పుంత పౌరుద్యాజ రుపుఁగనంత౯
సీ. శైవ వసంత దీపద వాంతి రవివేనంత వావంతాల్ప పాయుత
శ్రీ వెలయుం పఁగాంచి పరసిరువాం విలతోఁడు దాంను నట్లుబూం
జావిద్దిపె యంనైగు గతిజ యన్నని వైఁగౌఁ బలిం శృంగసం
భావిత రత్న కాంపాదవి భూంవి సవుగ్రాపుం తవాం ఋషిం
గీ. అంత స్వంయు ఖ బాంం ధర్మం తపరకైల
శిఖరవారాగ్నం బునా శ్రీమం బనలులుంబుఁ
డెలుపనెత్తిన సవులదర్శి విలసదరు
వటు పులిత కైతనం బనబరగె సంధ్య.
గీ. సంజ్ఞ కెంబాయపైఁ గాంత ఖులువారు

తిమిరమపహరించి విమలకీర్తులఁ దిశల వహిలు
నంబుదవలె నెప్పి భద్రులం గాంచె నిజ
కుసుమము వలె వీఁడి విశ్వదగుంపు దెగడె.

ఉ. రజనిసరోజగంధియును నారంగరసోన్ముఖశాబ్దపానియుం
బుజరిపురాంగఁ గోరి మది వేడ్కలఁ జెంది దిశా ప్రసాధితా
ప్రజమిడఁగ సత్కవిస్తుతుల వారఁగ వేంకనలందు వెల్గిత
24(2) ప్రజమయి దాల్చె నావలెనె సంతవమున వ్యురదుర్మాతురాత్మ

గీ. అంతఁ దాతి తెల్పుదగె నదయాం ప్రి యెంతఁ
జంచి గర్భంబుఁ బాల్చిన శత్రుదిక్కు
ధరాలికి వదనాంబుజంబు నేఁడాఁ మలగల్గు
చివర్ణవైఖాళ్ళు పాండిమ శ్రీయు నంగ.

ఉ. సంగతి తోచెభాంగుర భుజాంబల వేల్పుల కవ్వసింబులున్
జెంగటి వేల్పు రాగళికి జైత్రి పురంధరుపట్టి పట్టి మును
త్తుంగ వివృత్త విస్తృత ముదుర్ధర వైకనుపట్టు కెంపురాం
సంగతి వెత్తినా నప్పుడు బండెరుఁ దు తానె నుతుం ల్పుదికృన్

చ. తరుయాతపూర్వదిశ్యనిత తన్నుపారఁగఁ గాంచి మేఁచితం
చెదలఁగవిన్నవాఁకేన ఖనిషుల్యలనాంతి బుగ్గఁ జుక్కబూ
ట్టైడే నన శీతరశ్మియను దయించుత తొంగనుపట్టు పుట్టుగెం
పెడతవే పాండు కాంతముల నింపెల రారవహించె నత్తఱిన్

సీ. తనయురాలకులఁ జాలఁ దనివి వోవు గర్భ

భువనవనము నిండను ప్రాంగణమనగ
దివిరసామ్రాజ్యసమయుంబి వారుండుదా
నరసింబుని కేళీకూట్టవాసమనగ
రంజుబాంద్రారతోరాజీవగళశులు
చల్లుండెడు పునసారవునగ
యింమినీమం(శ్రీ) కేళ్యాదింవువొరూాశ్రవా
గత దిగ్విజయాంతేషు సుతాంతులన
నదులుజలు ధూలుగిరులుతోననవు లె ల్ల
నేడవేళని జాలవుం చెత్తి నిల్లు
తెల్లవులుబబుజగవుల దెజకిల్ల
వెగరెనప్పీశ్చుంరు వెన్నెలలు వాలు.
శా. వాశిం దాక్షిణరా ఖు గాంపునసము ద్ర(క్రి) వాడ కాప్ణాదిభ్యా
త్రాసల గాథి మువునంకు వారాశ పున కర్పూరసా లులెనాంజంత్రా
జాల క్షీర యాల తారంశు శం. ఖ వయు ఖని సాప్తా వ తప్పు రద్నారాల్
బాతవొయు దప్పిత తైవతంబున నికె సాం దాతమ పొతంబుల్
క. ఆ వేళ బంధు వెన్నెల
బాంవింపఁగఁ బట్టప గాలి భాంగి వెలుంగన్
రైవత తాం(శ్రీ) ప యుంబు
దొప్పఁడు మడిరాావ భూగర్ల యిులుపుఁ దగుబాల్
క. యింద నవ మశి వారములూ

నాందర ముంద నవవిధరుచిర వేఁలాసాంరాం
స్వాదనము నందనరు చునాం
మోందమఁజే రెదెను వినోదముల జేలగంగ
తాళ్లిలుల సుందర మాతఁజూలఁ గప్పిన నాంతి
కైలాస వపువెల్లఁ గాంతులు వాంరు
నేలాయంబుల నెవయుంచి రుచినించు
సుమ నాంరసంబులు జల్లు వారల
సురుచిమతీతా బరింర్ణాంచిత ఫలర
సాంవళిలాంసక్తిఁ దెలిపు వారు
జాతిలవంగ కాసార సమ్మిళితాజ్ఞ
నాంనామధుంపు వెల్లనానిపు వారు
నగువారు మనసిజ పాంరవశ్యముఁజేలగ
సకల ఋలాం దవవేళ పారజనుయ వేళ
ముదకేళిత వీలల ఛవేర నృపు వీంఖఁదగిన
తెలుచుంరఁగనాంగ ఋజాలగునంత
కం. [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
౩. [illegible]

దినమునకొక తన దరుణారుణాంశుల తేజరిలంగన్
దినలక్ష్ములు తత్పదములం గాఁగా
మెఱసిన నవపద్మరాగ మోయనవనంతన్
క. తరుణాతర కిరణాసంతతము
ఉరుగతి రవి వెంటఁ దనరి యుదయ యుషశ్రీన్
ధరవరము వెడలు కిరణాన్
సొంపులా దైవతమయశక్తి యశం పవబలముల్
గీ. దినము లగణితక్రియల్ చిక్కి వేగ
సమరి పారంబుగా రాము నరసి జూత్స్న
వెలమిండ జలకాత్తఁ (భ్రు)భలా వెఱ్ఱఁ జిగిగవేధ్ఛ
వెలఁగన శ్రీలు గాంగలు కొలుతేసై
త. శ్రీరఘుముఖా లవా
ద్వారాం వవుల కెల్లశ్రవాంవత్యాంత రవాయుపలయం
దారంధ్ర మొరయు నప్పుడు
ద్వారా వతిపురిసీఁ జనిరు దాంగవెంబుయున్
క. కంతుఁడు పెలుతాఁ దనయు
భ్రాంతరసాధం బుఁజెరి యెలంటుత్వవత్వన్
జెంలంపుబులెబరవశత వ
సంహారావు మునంగి (గీ) తనలుపఁ గనంటోన్
శా. కంఖా భాగ్యరస్సైన్యం జనచ వాఘః స్వత్త త్వ న్యూక్రోధవా

ప్రేమమైత్రీ భావమంతిరా ధరతేరాజిష్ట ద్ధవిశ్రాంతానా
సంయుత్తం కేళాంబాలభా సితసితశ్రీధురాంత తారా విరా
ళ్ళుంబాళ్ళుం ఖళ శైత్రీ కారాళాంతకాం తేజ్యో మందవేభైరవా.

3. వాక్య వితరణ విచారా
దుర్గమమార్గ రంగసైన్య ఖండార్యావా పరక్త
సూర్యాత్మ మహాశైన్య నశిరా
మహ్వనమరా బావాలు సార మహింత విచారా!

సుగంధి వృత్తము.

భానువంశదీప శీతభాను రూపసుందరా
మానవత్తరాప నిశ్చితారి రాజ్యలంపటా
ధ్యానభావ దేవరావ నావరాననాస్మరా
మానవాధిపాన్నపాయి మాన్యశాన్య జీవనా!

గద్య—

ఇది శ్రీ లక్ష్మీవర సమనామ శిరోధామ రామచంద్ర చరణా
రవింద మకరందాస్వాదన సమాసాదిత నిరవద్య సాహితీరస
విభావితానేక ఖేలాఖేల పరి సర్వసారాయులకు తనూ
భవ సకల విద్వత్కవి జనస్తవ ప్రాస సంధ్య సామనాక్ష ప్ర
ణీతంబైన రుక్మిణీ పరిణయాభిధాన మహాప్రబంధం
బునందు ద్వితీయాశ్వాసము

శ్రీ

రుక్మిణీపరిణయము

—

చతుర్థాశ్వాసము

—॥—

క. శ్రీస్వీయదర్శనాదృత
భాస్వదరిజాయనంతభవ్యాశ్రయవి
ద్యాస్వరనవిభుధసన్నుత
భాస్వర గాపాలరాయపాక్షివగోయా!

వ. అవధరింపుము జ్జ్వలజాక్షసహాతికన్యాసుధారసప్ర
వేలాంతమాంధుర్యాను సర్వోతమెుతుంతగు సలాతులంతు శౌన
తాద్యాశిలవయవివరయుతై ఇంగిఙుపతి అంగున(బాంధవ
తుల మందనుంధగు వేరక్షిన్నపాం మండలాఖండయునుసుశు
తమెరాగంద్రాంతిల్లినియెు.

క. సంతతమును గంతునాతివ
సంతులతునెవి యెంటు నాత్మనెఖ్యా వచియెలుపర్
సంతన పా న రుక్మిణి
తాంతామన్మరి(గంర్వ్యయ నసుంగలపానిచెవెన్

చ. మెలగి విదర్భరాజపురసీమ ఘనెంపవనాంతరంబులన్
మలయుస మురసంగతిన మంద విలాసముల్లసిల్లగా.
పలరె రసాలపల్లవరసాదపికావళి కాంతలిస్వనాక.

తలనల మానినీజనులు తం తు వశంవదలౌర దవిర్భులగో.

ఉ. అలరె వసంత వాసరములు దంబుత బాంధవ బంధురీకృతసం
చరితపరాంగ భృంగ వరసౌరభ పుష్ప సమాశ్రితోతస
స్థల యిలాస మీర కాపవృత మన్మథ సంగరభ(శ్రీ) మాంగనా
కలిత పునర్నవోన్మీలతి కాంత విలాస నితాంత కాంతి పెం

సీ. ఘనశాఖా సురాధ్యాన ఘన పుష్ప మంజరులో
నిరతంబు పూదేనె గురియుచుండ
మధుమత్త మధుకరీ మధుర సంరావముల్
కమ్మని యలవులు గానకళలవ డెలుప
నెలరసాల ఫలసార పరిభోగ రుచికేళి
నికరంబు వికదంబు విరవు చుండ
జిగురాకు వగరాని జిగి తోలు పికాళి
పంచమ స్వరములుల బల్కుచుండ
మంజరీ మంజు మంజుల కుంజ పుంజ
కంజ సంజాత జాకర కాంత లలిత
మలయ లవమాన శాఖా కలిత లలిత
మాని నీస్వాంత తపనము వసంత మాసమలరె.

గీ. అప్పుడంత యయు క్షరేణి యుండలయ యుండు
(శ్రీ) మలర పాత వృత్తి పతి లసద్వృత్తి తలు
సంగ వెయపాపరె సాగమ సంపదా తాన

తెలనచె మూం ఞ పూంటు సాంకె ద్విందు.

గ. దాంళి వంరా దవ స్వ్విలు పావక్ష్నె శివెరల

తెంల వన దేవత విరు ని పాంకులు నలగ

నెకె వెంకని తదరులతాంని రవేయులను

త్రిసల యిలచ్చ్వా యిలకె నుపట్టైన సపుంవు మూ వు

పై. తరు జం (ప) పాంళ ఖాండన పుత్తవి కవేర

భకు విరు వం శలచులసి కౌంయువం

(బ) త్వ (గ) సపాంకాంర షలపారరుబంగౌరు

బలు చల్ల తై చౌలుబాంలు చెలంగ

వుకరం దరస రుపైరివుదవి (ఖ) వూం ద (ఖ)

సాలరంగ కరిదరచ్చు బెలు దనర

పవిదె వెన్న రులపెల్లులలరు శతాంగసం

ఘువులసింగారంపు గలనదాంపం

జై. పాంని దళవులు జరుప మొయన తలం

దాతిరా జాలు చాగురులు నారసవులు

గవులుగురి యుంప విరవెంనం ఘువులు వీంద

నలరి వుదనుం తపృతు జై (త) ంయాంతె వెతె

3 వి వాంర త్రిర తురంగని

పవాం వులు తాంనె వురు తాంలపి వరఘలవిలస

త్రవాం కాంరంబులు వురుని కె

ఘసమాకారంబులుగాఁ జేసె జైత్రుం డెలమిన్

చ. మరుదళవారయుక్తి యలరు మాధవు జృంభణ వృత్తిఁ జూచి సుం
దరతరసాలమాలికలతోలు నవ్యపరస్పరసంగతిన్ నిరం
తరసుమనోహరసానుతలవన్ దనరారు ఘనవితతనస్ఫుర
స్ఫురసజనంబు మన్మథవశంవదతన్ బ్రాజియింప తుండునై.

సీ. వరజీర్ణతరులందు సిరిమొలఁబల్లవ
స్తోమవి(భ్ర)మవయల సొబగులమర
మహనీయ సుమనస్సమాజంబులందున
(భ్ర)మదాళిసంసేవ్యరసము లలరె
జితవైర వి(ప్ర)నికరములందు నురతి
తలగళరవకళాంకలనఁ దనరె
లలితాగమ సరాగములయందు నూబరాంగ
హాసహావృత్తులవలను మీలె
మానినీలాత్తజిత్తరము దనజైత్రు
యాత్ర ననుపమానూప విహారవేల
నఖిలశృంగారరసవజ్జైత్రశరణ
మహిమఁ జెన్నొందు మమ్ము విశృంఖ్వకారాము నంధరి (హాం)

మ. లలితలుహాగృహాంతరమూలల్లతకాంతల కౌశిరవారము~
త్రలసితపుష్పయాంగముద గోమతెరందబులంపగావాన
బలరసవీరరణుంభుగమయలంబున దక్షిణాచావ వేంకర్పారిల్.

డె యుష) బాలకాపులుంటుబు రక్షించి వారికిచ్చుటయు మెఱసామర్థ్యం

సీ. పరిణామ వృక్షస ముత్కర ములకైనవాని
నలరు పూదీగలు పాల యనుచుతవెడలె
ధరు సమాజములు లజ్జా పరసులుత్తములట్టి
పల్లవించు బాలరాగభారములజెందె
సూనగుచ్ఛములట్టి సందరీమనంబులు
వికసించుచు విరసాత్త్విక భావముంజూనె
గంధానిలంబుల గతివిలోలగి జనంబు
ప్రేమదాశి సంసక్తి వణుకుజెందె
నారంబు విశ్వజేతనాన్వైతనైతనరనెరి
జగము తెల్లనుమనసి జ్ఞానజ్ఞానవశంప
దత నుభ కిరణంబు జేయుసకిన్నిరాల్లి
తెలిత మహన యోగాత్మ కెంపులను

వ. ఇవ్విధంబున నఖిలజీవ నానావిధ లీలాకాంతంబు
మధు వసంత సారయుక్తానంద వైభవవిశాంతంబున నగువ
సంతంబు విజృంభించునంత నవ్విదగ్ధ రాజకన్యాకారత్నం
బుగురుత్తమ వితతి బ్రదబ్బవర్ణాభ్య నవోత్తంసమైన యంతరంగం
బునందరంగితంబగు మోహంబునకి యలక్ష్యలంబైన వి
లాపన యాంత వంటాల లీలారస ప్రసంగ సంగతి నయికలించి
సేవం జూచాచ్చాన్న వనిలావారణాంబుగా విందందలం

యుంచుకొని యుక్తాని పై జోలనంజాలు నాళ్జనాంళి మెళంబు
గలారి యుక్కైర యుర్ధ దోర్కాని యుంధుపైని వే ధుకలఁ గలకలు
నవ్వులఁ జొరిచరి పలుకుల కాకుఋవు దలఁ గదిరి తదవితేంత
రుచి రిత్వత సరసర సాల(పు)మలు ఋరసాంరువాం విలసత్రిసల
యుల సుమన వుధయా షలకిల నాళ్రా మంజుగు నారాము
ఋలక్ష్మీ వేశించు రంత

సీ. కరము లు పల్లవపు త్రములపైఁ గొప్పి
వేసలు లత లతామె ళవించి
దంత కాంతులఁ గుంద ధ్యావళ్ళి పైన యుంచి
చనుఁ గవన నవ గుత్తులను జయించి
వేణుల మధుకర శ్రేణియుశ్శి పాపి
మెలు లవెషులయుం తీరు పెంచి
కల గీతములు కోకిల కంఠముల వొచ్చి
పలు కుల తాఁ చిలకలయుఁ గల్చి
లలిత సుమనా వితాన సంకలిత సరణిఁ
దగిరి యలవర్ణ్య నవతను సంత తలతాంత
సార సందోహముల జోలు పారు బాల
కేళి వన సీమ విహార కేళి పొలుపు.

సీ: కలకంఠి రావమా కలకంఠి రావమా
కర్ణింపుమా యుంపు కలగీత నరిరి

శు తవాళిరిబూంత వతాం శుత వాలిమూత వాం

పరితంబుం గాంగటదానెలమిదెళ్ళు

నరివేణికాంచనా యురివేళి కాంచనా

వరి మీందట జెళ కాంవలకునరుగు

ముదవాంస యిలాన యిలమ్మా దవాంప యిలానయ

మ్మా మరుతమ్ముల యిలింమునం దమందు

ననుబుంగాంమ్మలు తుదివేళ్ల ననుబులగాంమ్మ

ననుమతిం పురిమ వనసి మ లనుమతింబి

కలకలనగు బుగమి గూంది కలకలస్వ

నమలులు వెలయింబున వ్విపాం గమలుంగనులు

౬ పాంమ లతావి తానమలుల పాంబ్బరి శింబిమింబుబుర్

గాంమల బూంత జాంతముల కిర్ దమితాం యిటుబుంగూబు (తాంశిల)

గతిమ వాల జూంబుబుర్ జెటుల రమ్మని జుమ్మని తుమ్మ దమ్మోసన్

దాంమరసంపుంగ దావిళుమ దాం కెల్పనపాంగినం దాంలు దాంరుబుర్

౩. వెమాంవి జూంపమలులు

వెమాంవి వాంరింపు వేళ్ల వెవరాంయుత మలుల్

వేమాంతుం తమ్ముంగ దాం ఫుల

వెమాంజుతు వ్వ త్తినంటె విమంగనె పురుర్

మ. కవి కిమలాంబితె పాతా గృహాంతుకె ము బిత్తంబాంపి పూంబుంతిగు

క్ష్మాలుపున్నాగ లతాంతనాబ్బ కలనార్ బూంగాంప్పు పుష్పావళితి

వ్యాల నిష్కంపు చెలువందులుం గని వనీప ద్మాసనవర్మార్థి వ్యాం
తలరింపఁ జే మాటల్ మరందములు నూర్వావాయువొంపంతెఱ్

గీ. వనజముఖి గను గొమ్మ కావళి నెంపలసి
యలుమఱ కూను రమ్య పల్లవ తాల్పెను చెంద్ర
మహిమనను రత్తి దనరంగ మాలా ద్వంద్వ
లలితగతి తొరదఁడిలక మలంకరించె

౩ భుజంగప్రయాతములు:-

అభంగాంశు కవ్యాళి వార్ధి వహింపన్
సభూ దగ్ని సాఫల్య సంపన్న శక్తిన్
శుభాంగావతంసా రుచుల్ మీఱ వృష్టిన్
ప్రభుల్ సర్వ శక్తి కైవారంబు నాగ నొప్పఁగంటే.

లాటిత వృత్తము.

కవితే చెలువొప్పఁగాఁ గవిఁగ
రలతాంగి నిచ్చ్యులి సరాగముగా
నలమోఁసి వాంకార ఫలాంతరనం
చెలవింక్ శుకరా ఖ్యులదేవనుకు

ఉ. అలసరసాళి సఖ్యతి సమస్త సుమ నాబులనెల్లు మాఁదనుం
దలఁపమినైజ వాసన వృద్ధాగతిఁ జెందె నటం బులఁ జంపకం
బులమి నవంత తొరవి వృతాస్సతఁ బూని మరంద జాలక
ష్మలము నబాష్పవారి కేరంజాలము నిండు నుబూచితెవెవి

సీ. స్వాంతపు మేలి పొలపు రాగంపు చిప్పల బాలు
జాలు వా గద్దెల మేలు తెలుప
మరుద్వృత్తైక నుడు ట్టుమత రంద సారంబు
లలలకైక్యం కరాళి పాయు వృద్ధి తెలుప
నవ మయూరం చ్ఛాయితలవలీ లతావళులు
వర్తి జన సమయన్నతులు దెలుప
~~లీలాచ్ఛ~~ (ప్ర)మదాళి కలహాభ పటిమగాయలని కౌశ
వ్యదుగాన తత్త్వాల సంపదలు దెలుప
~~నవమయూర~~ వెలుచ్ఛ వదీయులవితతె ళోవిశాల
శావి కొవవి శ్రాస్థాన పాళి వ్రావె
నలరు ~~దత~~ క్షోని కం జపుం జాబ్జి రామ
ధామ మోహింబతె కిలధామ వదన.
సీ. ఋతుబంబులవి కంటె లలన యూం వనల కష్మల్లో
ఋతుబంబుల వన్నెల బచరించె.
మారవి వ్రేక్షింబతె భావింప గవనల ~~తాంగి~~
తాంగి వెరంవిది లుంగు నబ్జ వదన
తిలకంబుం భావింబతె పెకి మడి పొళి
కెల్లుదాండిల కెమ్మె లుంపు దనరె.
సమాకార మంది బలాంధు కై తీన కళ్యమత
సమాకారమె యెయుపుని జలబంగం.

పొగరుఁ గాంచితె పొలతుక పొగడఁదగిన
జెవిమి నగరిడి తను బాల సిరుల నగరు
సరసమిది బాంధు తరులగా నెరజమబల
యుబలికి తనుఁ గాంటె నాతి యనంటి నెలమి.

సీ. గొలనీపద వరానఁ గొరారు నక్షాతంబు
లలన నీ బాంధ్రి లత మలవేఁడు
నింతి నీ యల నవ రంగ వెంబలఁ బ్రియరాం కురవు
కెలవర్మి నీను రిత్రాంత గాఁగ స్త్రాశడుఁ
గలకంతి నీవు దర్పఁగా విలంబాల వెంపెంగ
యలు విదనీయమె దఁ గట్రివి యలుంతఁ దివురు
వనిత నీవక్త్రైన వవయు కై సరవలు వెయ్యుఁ
బాలతి నీవంసి తం బుల్లొబొన్న బాబం
దరు శివావిని నీ యలూ రప్పు హావిఁ ఖాంక్ష
నతివ! వైవావి నీదు కెలంటుఁ బొట్టగుఁ
గన్న యూంవిలు సుమనః ప్రి శాంతుశలనఁ
దశవె వెరాహాం పనితరులకే యుద తెర్చె

గీ. శ్రు నుబరు నీవిలె వనితల దృష్టి నవియుత్రవలుఁ
దెవిపి తాన్నిషిఁ దరయ వుల నలవిం తానుబు
శాహాండ్రి తల లతింబు యా యుఖాంక్షి
కెలమిఁ గు సంవరాపవ యుకెళ వాఖాలింబు

ద్విరదగతిరగడ:-

కొమ్మవిరితేనియల తొమ్మయిదియలందుకొన
కమ్మయెల మావెమ్మదలకమ్మధువె జీవనము
కేమావి చిగురుఁగొన కేమావి జృంభింపు
రావాడ చిలికి వేగ రామా తరులయందుఁ
గానమున్న విరులు గైకొనను స్తుతిని నిగుర.
మునివెలచేసె దవ్వు మనవెలకేలతలు
గరచిగురు తరులందుఁ గరచిగురు జుసు మురము
నతుమము గదలఁగలతలు నతుమము గదియుకె చెలియ
తావులకు సిరువులగు తావు విపి తనుఁ గొనుము
పొంచి యిదియలం నకెనె పోచి పాకునఁ గలుగు
పండుగైకొను మరుని పంతుగ కుఠారముగా
నంతగా నిరంపెగ నంతజాడ్డివ గమున
చిలిదేనె మధువులయి చిలిచిగొన నటువొంతు
పరువు గొనవాకలము వెంట పైకొన్నల
రాగమునశోకతకె పరాగము నుగను గవల
మూలంగు వన్నె రా[illegible] ల మమ దిత యిలఁగు మలిలఁ
బూన్నవిరిసుత్తులవి పాలటి పేరుగ గుత్త
గన్నియయెము గవిరెము కేవలా(స్తు)బలు బాసు
యిది నీదుకానగా రెయిదురు రుకొని వధిఁజొర

గదిసి యిడి మరునంపగమి లంచు మతి యింపఁ
బూయు పలరు మల్లికలఁ బుబాయకు కేరవల్లికలఁ
గవికి మల యిలు చుండు నువు కవికి మంతేనవిరులు

తే. అనియిటు లనలరుఁ బోఁడులు
ననవిలుతునిఁ గొలువ నలరునగము నెలవిల్
దునల ముఖు రుత్సవతిమ తిక్
దని వెండఁగఁ జేయు వాటికయుఁ దవుత ఖునవనిక్

కమల విలసితము:-

అరుల మధువుల నలర బావోళిన్
గిలకిల నగు చును గిసల యాపాళిన్
బలువాలు పరిణత ఫలముల నామినీ
జెలువుగఁ గాని మొలనికవ నకేళిన్

ఉ. బాలిక లెల్లఁ దొరగ సుమ పాళులు గ్రాన పేశల దదిసా
లోలమిళిందజాలములు యిబ్బతఁజై కొన్న నోయిలుంచున
ద్వేలము యింబఁ జెందిత కలిదీర్ఘ నలున్నజపేళి మాలికల్
గేలన దబ్బు ముగ్ధ తసఖీని వహంబులు గేలినా యిుఁగన్

మణిగణానికరము:-

కుసుమము కుళముల గొన నెంత నేతి దా
వెసఁగరము ఖదమి వినరఁగ నెలవిల్
గిసలయిల మతి గొని కెరలు బలఁ బాకేమల్

మొసఁగఁగ బెదరిరి మొలఁత యనగఁగఁ

క. ఇందుని బ్రాహ్మణుఁ ... నగు చుప్పల నందవల్లితర్
పాండుగ నంటుఁ జెన్నలత జిఁబు పాప్వాతుల ద్వారణశి తలంబుల్
జెండి కనంజగెన్ మారుఁతశోష వశిత్రు తినె యుఁ జైలవుల్
గొందుగఁ దారు నాఁగ యుగళంబు దాటెన్ బలుపింటె నారయుచుల్

సుగంధి వృత్తము

బావ రాజ్య విస్ఫురత్ (ద) సాల వల్లవాలఁగాఁ
ఋూని వంపె త(ప) సరావ పుంజ మయ్యిరాజిలన్
గాన మర్చ్యఁ గాంచనంబుఁ గాంతి మాఁజె యింకి
స్తానలంబులూనఁ గాంత నాఁటె జై యుక్తైవడిన్

క. తరుణి రెయి కర్త్రి కి సల రాం
తర మందఁ బూదుపుబాను తిలఁదరుకాతిను పున్
సి రిమొఱయుఁగఁ బాంతిండ్లను
బరవె ఱ బావెంత తెరవి బ్రాం సురము యెప్పన్

మత్తకోకిల. మానినీమణు లిట్లు మెచ్చుక మందమందగతిన్ దమున్
మానవల్లన లమంగ దేనియు సాన వావాల నానుచున్
మెనాలంటి పెరాల జాలఱుల్ వెర వెటన సారగం
భ్రాను వేదవమె తగన్ వనివాకె కొగొటన వేలమై

వ. మిలు కలుల నవ్వులంగనులుఁ బాదులునె మెయ్యగమాను తాంబూలగొ
గివిఁగడి యులంబుల తాంబులనునసుకొల ఘుటం బులఁబత్తావుల
చల్లుచున్

జైలువలర బిడంబిడుము నెమ్మని వర్త్ర రసంబు విఖ్యాబాబ్
లలితతరావనీజ ములనవ్వలసత్పవన స్సులందుముఖ్

కవిరాజవిరాజితము:-

అలమిరివేడుక మొంపులఁగొంపుల
నందము మీఱఁగఁదొంపులఁజె
న్నలరఘలమ్ముల నిమ్ముల కొమ్ముల
వాలిక వెలయుఁగజనిమ్ములవ
న్నెల సురపొన్నల పున్నదలితిన్నెల
నెమ్మగమామిడి గున్నలనా
ల్లల దళి పుంజము (గ్రాస) మంబులలం
లందగు పుష్పని కుంజములున్.

ఉ. కప్పుర గంధులిరవి గొరవమొప్పఁ దన ర్పుపొంపులున్
ముప్పుడు లుదివురందరస పూరములున్ బయదంపుఁబంతులున్
మెప్పులు మీఱఁగ్రొక్కారు మక్కిలి వేడుకలుప్పతిల్లఁగా
నప్పుడు పుత్తొడ కమ్మనవివరవిలాసము విఖ్యారింపులున్.

వనమయూరి:-

మానిని మనోహర సొంపుల లామఱు ఉ
మత్తలి మమ్మెద గుంపు లివె
గానము నేయులు బులగానననఖర్పము
గానన లంగానను నేయలు మృదు

మ్మనవి సాక్షి పరాకు నవంటు ను వెలమల మిఁ గాని యుత్తమునీ
పౌనన పానన పౌని దివంతైన పాళిగనందను విం జువలు తోఁ॥

చ. మగువ నవ వర్ణ పుష్పములమంద ముగాఁగ యుతారాటి వమ్మ తెం
జిగురలఁ గటొరి జ్యోదునను భజింపఁ దలంచి తెరా యిరాల వెల్లనిం ?
పొగచ్చినవ సాధ్వి రామనేనుఁ బొందఁ దలంచు వరుండె యుత్తమా
మిగుల సవర్ణ పుష్పములు మనవె తాకులనిఁ గొల్చు పాటిల్లఁ!

తరల- మొగలిపుష్వసమాంబ కాల్చన ముఖ్యతాగ నదంబులవా
మగువ నా యుప్పు దూని నిజ నమానఘోదములైన యునిం
పగున నేటించుఁ గటొరిగా నది యుండుమాఁడు సమానుతుం
దగుచు మిటుఁ గఁ బాడి యెంనె యు నాదరంబా నరింపఁ గ్

వసమయూరము :-

రమ్యాజటు పృష్ఠ నిక రమ్యాలదు వారం
చిమ్మగ నళి (పు) క శమెమ్మఁ గనినెర్వ్
(గ)మ్ము కొనఁ గొంబన ఫలమ్ము లనఁ బొల్చ్
28(b) గొమ్మరఁ లటి పంచు నివి గొమ్ములఁ రుఁ బాడి.

3. నారంగఫల మువివిలల
నారంగ మధ్బుఖ నితవ సాంతరము నఁబె
నారంగ నటున సవ్వెరు
నారంగల తాబ్జులాయ వలతుబ ములవ్

ఉదాహరణము :-

ఆట:- ~~చలువలు గంధములు సెయని~~

పొదియుకాష్మ్యప పొళివతోగ్గగ్
దాడిమ ములరస దాడి ఫలంబుల్
పాడిగఁ జెందు బలపాడని వొనా
యొండలు నారికే యొండలరంగ్.

మ. పనసంగంటివి బాల కంటి కమలుల్ భైద్రాభ్రి తానాంతరం
గనితాంత స్థిత సారసన్న ధుతి మంగాం నంగ సాదెంతటుల్
దనస ద్వాసన (గ) వ్యతిం పగ లదొత్కింప నద్వాసనాం
జనితార్తస్థితము తైర్థ నర్భుగుణా ములుప్పంపెవ్వాతేగాంచవే.

ఆట కేము:-

చలు కస్తులు గంధులు సె యని మొంతం
బులు గరిసె జెరి పొల్లుగుగాండల్పుల్
వలపె డరింపని వన్నె విరులవ్వె
లలరఁ గగంటివి వరళివెలంగ్

వ. అనుచుని వ్విధంబున నవెతవి భ్ర ఫలకిసల యుపరాగ
మధురాళి పాళికల పరళిఁగ్రైరా మతపుఁ దరుల తానోక భావన
శుంకపి కొం వళికొం వళి గాంవింపు మల్లె లతాభవనంబుల దాసి
లయ ఫలంబుల నాసి యలఁ బూవుల (గు)ంచులయఁ దావుల న్నిం
చి యలు నందంబులం బూని యలు మరంద దంబుల నాని యలు, రా
గంబులఁ బూచియలు బరాగంబులకొఁచి యలు ననాన్నదిలావవోక

చాంచుర్యాదివినాదంబులం బుఖరింపుము నమందస్వేదబిందుసందో
హాస్తరాంత మలయానిలబాంధవంబులగు నబ్జంబాధరీమ. బాలలంరామాంచి
రామకేళీని తాంత పరితాంతశ్రాంత వపురసమతు సుమాపచయ
ములం దగిలి ప్రాంబూదలం బూదలుచు వదలని రాదులవెరసి వగలం
బూగులుచు నిష్క్రగా వలపి సాక్షినె యుల్లంది యుప్పదమనుచుండ
లంబున వింబిడవరిగియు దూర వితాల సాలంవృతాస్థాన సద్మాం
తర విరాజమాన పద్మాల యాత్మభవకం జాతకాండోద్భాసం
బు నందెడుల మైత్రితవిశదత్రైషి తుండుమా బూలె ములు
యిలసదరుణుండ కైశికావసాంతరంబునం దావులనిల్వనర
యుచు నెరసిన ఫలవృక్షల నెరసిన పరాగజాల వృక్షల విరిసి
న కుందవృక్షలం గురిసిన మరందవృక్షలనరయుచుం దవృక్ష
లం జేలంబులం కర్ణజవృక్షలం జెనంగి గతింబు వెల్లదలు
దాలుంగవీవ నభినందింపుచుం దత్ప్రాంత కాంత నిరంతరబ్జా
లయం తీరుబ్జు యాబ్జి దిత్తీర్ణ తరవారి వారిజాకర వివ
రాభ్రలాపలం తరంగంబులం దరంగితాత్మ వాంఛలు లుప్పాదించ
పుచున్నసమాలయంబున.

3. పాటల గంధులు జిలి బిలి
పాటల గంధైభ్యగ తుల బ్జా సురవీలా
పాటవములనలనవిని
పాటిరెంచినిర పుడుతేవిపశమానసవై

ఉ. అంగనలంతఁ గాంచిరి విహంగమరాజవిరాజమానమై
భృంగపరంపరావలయనీలపటీవిలసద్వితానమై
దుంగతరంగజాలములె తోరణంబులసమునిండి రాశుభా
త్సంగగృహాయమానములస (శ్రీ) బిసలాసమహా నబ్జపానమౌ
మ. శరవేళన్ సరసీ వతంసమపుడత్యంతామలి (శ్రీ) లతన్
మరుదంభోరవశంవదాంబులవసంబద్ధాత్మ్యరైల తత్తరం
సరసాలింగనసత్ప్రతీనిజలసత్సౌరభ్యవాయుస్థైర్యనా
సరసుల్ శుభ్రముగానె నర్పిరె మహీనస్నిగ్ధమాధారులున్.
సీ. శశిమణీసోపానవిశదతీరములందు
సామామసంబు మున్నగువరించి.
లతికాఙ్కదళపాత్రములు లోడు మధురస
ప్యాతికరంబుల వేళ్ళ నర్ఘ్యమొసఁగ
తేటి మలుపలు ర్యమాకరదూర్య సమాక్షిప్త క్రి
కావళిశేలన పాద్యంబొసంగ
సరసగంధానిలాహ్వానిత విమలవారి
శీకరంబుల నభిషేకమిచ్చు
సుమరజఃపాళిగంధంబులమరఁజేసి
(శ్రీ) మరకతోర్మికలాప దీపములు వెలయ
రసవదసమాంశుతాపవారణంబొసంగె(
శైవిమినాయుం తలు నుపరసేపురం (శ్రీ).

సీ. వాళిగ క్షీరనిర్మలతరాశయ వృత్తి విరాజమానమై
శ్రీలసమాన సారస విశేష విభూషిత విగ్రహంబునై
లీలఁ దనర్చు పావనపకీర్తి వెలుఁ జెల్వఁగ సన్నుతింపరా
బావిత లత్రాలంతరము భూసురరూపము స్వామి నరాపవర్గ

వ. మఱియు సరోవర లక్ష్మీ విలాస మందిరంబులగు నరవిందంబు
లను మందమకరంద సందోహ విభిన్న ఖండసుందరీబృంద
మధురగానరసాకలనతుంతరాపాలసమయుష్ఫ తదవింనివహా
శంకావహా విమలస విలాంతర్గత స్థవిరాజిత బిసనాళపాళికల
వాళిగలుంగానుబల సరసతర మంద గంధవాహాదులంత త
నదా క్షీరాబ్ధింబువన నైక పద్మనాభుఁ దగిని పరాగ వెలుంగులుండు
లించి విలువుల సాంలపులన్నలసి మెలంగుచుఁ దెవపిన యలస
మరసామభావంబున న్విభావింపుబల నభంగురతరం గభ్రం
గివభాంగ బవాలు త్రితాంబర మణి(పు) ఖబింబతేదంబులుండ
తరాళికె రత్నాస్థలి తేర(స్ఫ) మకేళంబులై విమలసరోవర
స్వరూపంబునడు [illegible] రత్నాంతేరతావళి విస్ఫురుల్ల
నందింపుచు తబ్బినందింపుబలు మంజులకింజాత సంజాత కిం
జల్కర్బాయిలు పుంజ పింజరిత తరంగాంతరసంగత జలావ
ర్తంబులం దిరుగు పరాగంబులు సువర్ణపు బుదుగులుంబో
డెల తెలుంగు నవిలుంగమర సువర్ణ కౌరతతెర(పు) సారితం
బులగు కొలల తీరునంబులు బలవి కౌశలాలంబుల -

జలపతంగ బంబాలాఫుటు (ప)సారంబుల కెప్పురంబు నాండు
చున నంతర విభ్రాజిత వాన సలార్ణసారరంయులడాయుంఢుకమ
లంకేళ సమాగమంబూనర్చుస మయంబున సుమనస్సము
దయంబులుల్లసిల్ల పారిమత్స్యంబు దైవ తాబరలెబని
కాయంబులాత్మ బిసవిలసద్భూషా(ప)సారంబులంబట్టిన తై
లపూర(ప)దీపిత దీప రాజీవిరాజమానకనకదీపికా పాం(తి)
బులసాంపుసంపాదింబున మంద మకరంద రస నిష్యంద
స్యందరకేసర రచిత పరిస్ఫురద రుణారవిందంబుల యం
దంబులకుల్ డెంద దంబులసా నం దంబునాం దుబు మాఱియల
గ.మలకేదార(వే)మయుఖనానా కుసుమ వితాన వినిస్సృత
నిరంతర పరాగ విభ్రమ(త్ర)పట్యంబులంతర సముదితవర
భాగ(ప)కాశంబై సరోజశరాస్యాన(వ)దేశంబునంబాలు నా
సరోవరంబు వాంస రోజావిన్యాస(ప)కాశతాంతరసరాగు
హా పరంపరా జారా మంజై పావన యోగ(పు)కోటిపసారజ్యాం
బును, అనిమిషాధిపాసంపైకవిరాజవిరాజమానంబు
ను స్వచ్ఛతర గీతామృత(ప)బంధంబై పశ్చిజ్ఞనాత్మ(ప)తిపా
దకంబును, శ్రీందుశేఖర మందిరంబు వందంబున శృంగార
తసంగీతాను షంగంబును పాము శైలశిఖరంబుకై పదినసం
తదా పావిలావితంబును, (బ్ర)మరపాతంబు [illegible] బయిల్లిన నౌక(భ్ర)మ
సహితంబును, న(ప)సిద్ధంబయిల్లు బ్రవన [illegible] త (ప)సిద్ధంబున్నె

మనోహారంబుగుచు నున్న స్న స్నల పండువుగాన వాలోత్తిం
బి యిలు దంబావ గతి నచ్చుంబులా తనోవిలాసలు తదియుజ
లషెలనాలం లస వర్ణనస లగుటు నంత.

ఉ. వలపుల రేవి గన్న యిరని వా ఇత బ్రాం గ్నవతి లలాంపుచోరి
నలసిరి పుట్టిని జ్ఞాడి విహారయిసముద్రామ లారవైశ్వనో
కేల నిభజింతు వేని మనతను స్నవు లంతి రన ప్రసన్నమం
జులహారి పెవగుల్లనని సౌంపులు వేలుడుటా ణులంబులో

చ. నివిచిత నూల తాంబుత మడిశేవు యియ భూష ణాణిత్రి బెలమౌ
నివిపివెలుంగు రంగులల నిద్దవుచుంపశలం దగింబి వెం
ల్లవికివి టూతిగుబ్బలబ రంబున మద్యవులల్లలాడగా
జలకమలాడ దిగ్గి తాగి ప యిల్లిన నాప్పెల రాతి వెలుభ్రులో

తే. నెలతలు కిలకిల నగవుల
జలములు నాత్రితేతి వేడద జల్లుతానుబులా
వచ్చుల బంటి నీటి లూపల
జైలవ వూర్గనాల లండు జెల లేగుబాలో.

తే. చిలల న వారాల యిలు నాలెమత
బూవి గవదినీటు గుత్తుంకి పద్మాలు విలిగ
డెలిన దన్నుక్షమ ఆరెను
నాళితానవన్నదు గుబురి నాయలుబ్రిమ యిలో

చ. బకేచి విన్నులగుంతి దినములున్న మితానసబం బత్తైపిరల

ప్రకటముగాఁగ నీఁదు తఱి బంభర పాళి సరోజశంక తెఁ
డి కిఁగ దియలంగ మేలుఁగవఁ జిప్పిన నంబురువాంతర ప్రవా
హి తల న వేఁడాలంగ మి కి ఖ్యాతి వలు నలంగు చుఁదేవి దవ్వుల్

ఉ. క్ష్మావలు రాజ దర్పజల సంగతిఁ గెళి యెలనర్పఁ ద ర్ప్యత్రి
ర్మామల కేశ పాశ రుచులంటి సరోజవులొప్పుఁ బద్మినుల్
శ్రీమవానియం ప్రారబ్ధ విశేష ఫలుల్ సరి గాఁగ వారినె
మెచ్చ మూలఁ జూపి ప్రదఁ దమ మోమలుల శన్నితఁ బూనె నాయముల్

మ. జలరుహగంధులై కేళి సంతస మెప్పు జలావగాహ వి
లుఁ జెలువొంది పోదము విలాసినులారఁ పయోజబాంధవుం
డలరె వహిూ వహి తంద లరె నంబర మధ్యమము సూనసాయకు
గాలుదగ వేళ యయ్యెనని గొబ్బున దీరమునొరి వెదుకల్

చ. దృగదృగకాంతులంతటను దారత మాఱ విచిత్రచేలముల్
జిగిబిగి సాగియంగంబులను జెల్వగు మేనులనంద నిండి
గములు గెల్వ మనృవ్యూహసానలఁ దిర్చి నిశాత శస్త్రముల్
గవనలి మిత్ర కాంతమలఁ దార్చిన వైఖరి దాఁపనొత్తరున్

మ. మదనుఁడు పంచ దివ్యముల మహిమాదన రాతి నకౌ మృతోటల
యిదనుఁడెబల్లవింపఁగాను నంబు వయోమధు వంతరత్తినిం
పొందఁ బసుర్భఁ జేసెనన నొప్పగ పొదలు విభూషణావళు
ల్మదములనెఁ దాల్చి రింతులుసమత్రిభువన శరణ్యనాంగుల్

చ. అలరులుగం ధతుల్పిసులు లాయుతవెల్లి వరదసార

ష్పల రుచిరాప వరరములు బంగారు గర్భపు రాట్పవార్శ్వన
మ్ముల శేలుదెంతలుంబుండ మువెందవయువులు గబ్బుత్రైవళ్
బులు ను షుశోభితాంవకులు పట్టు ను నాథ్యనిత్తలుఖ పాటికి
వ. శౌరి తదంతర సేవ నామాలంగ్రి కుసుమ మాళ్ళిరావు
పౌంపుపల్లిశావ మూలతో వాసంతి కాప్రవయుఖ నేఖిల లతాని
తానాష్కత పరస్పర నిరంతరానల కెరల్పరిత లంబు వివిధ
మణిమణివికాలంకృతంబగు విచిత్ర వితానంపు సొంపు ననిం
పు మీఱు నితాంత కాంత పొంత మూలంబుల నంతరాంతరాం
మ తితంబుల గని వేమూంవి లత కూనల నాంవపద్మరాగదీపకళి
కల కళలశిలు వెలయుంప నవిదూరపరితః పరివృరత్పు
ష్పాదక దళకాంత రువిపర వినిస్సృత పరివ్యాప్త ఘనసార
చూర్ణంబులు విమల పరిక్షిత వత్రాంబరాస్తరణాంబులదం
బూనరింప నవిరళశుక పికప్రముఖ ద్విజకులాంరావంబుల
బ్రాంగు రాత్సవానుకూలమంగళగానంబుల వెలంసంబులం
దీయరసాక్షాద్దైవదేవ తాంకల్పాబోధి రానందనార్ధ్యనామం
దిరంబు బాం వంబున నందంబగు నారాక్షలతాభ్వంతికెయుండ
క్షిప సించిత త్రత్త్వావిచిత్రతరలతాంతంబుల సింవాసనం
బుగాంవించి యలందు మనోఖాపునాకాశాంబి సుప్రసన్న
మాృదయుకై.
క. మదవతులారయంత మణివాంనసయుంచిన గొన్నయుష్ట:

పదములు ఘటియింప వీమరునిఁ బత్తిర్థన సెయుదముం బలుభక్తినిం
నైత్రాత్మై

ముదమున నొప్పి తామరస ముఖీమణులెం పుష్పమూర్తి వైకుంఠ!

సీ. ధ్యాన వలంగ మవమూ మానసా గోచర
మహానీయ రూపసంపద్విహరీయ
ఆవాహనము శేష జీవచేతస్థవి
విహార కాంచి విలసితాయ
అర్ఘ్యమునర్ఘ్య శిలాంచి నందితత్సుపా
రస పూరిత మెత్తజా (పా) నేసారజాయ
అభిషేచనము దార విద్వమణాత్రోలు
రత్నజా కాంత్సె విచిత్రజాయ
గంధపుష్పా లలతి కాంత కార్యకాయ
సురభి ధూపా విత్ముత గుణాపతి మకాయ
రమ్యదీపాయి మింజైా విరాజితాయ
మధురస ఫలాల పూరితాయ మధిరసాల.

క. అనుచు నుమూరు వెంగళు
లూనరింపులు భక్తి గాల ~~చ~~ యుక్తవితెఁ బున్క
పునరభిపాదన పరత్రై
వనితలు పాత్రించి రపుడు వారి జబాణాయ!

తే. జగదేక పూజ్యనీశుఁ

మగువల మిడుచిగురు విలుల మందమె సాగ
గను బాలుఁడగు వనివి వయసుం
పుంగఁడగు సాక్షిక ధర్మము నెఱకైతా నెగర్.

సీ. అవి వేణికిఁ జెలువు మయి భ్రాలన గిరిం
జాలుభాక్షిఁ జెలువు మెపుల బాలా
తల శౌరి జెలువు మె తలకం రవరి వార
శుశ్వాణికిఁ జెలువు మెపుశేతు రంగ
కుసుమారం గిఁ జెలువు మె కుసుమశ్రుతి బాధ
వారి మత్స్యఁ జెలువు మె వారితనాక
మదవతిఁ జెలువు మదవాంప పరిసె
పం శాతన్సేఁ జెలువు మె సంచి సువ
తిసలంరా భ్రరఁ జెలువు మెతిసలబాస్త ?.
మాననీ నిశి పువు మానమధన
ఘనగురాక్షి జెలువు మె ఘన సవర్ణ
రుక్మి సృపతి సృరుక్మి పనన.

వ. అని యిట్లు పరిక్షించి యప్పాండుతంబూనరించి మదన
దేవతా (ప్ర)సాదర సాను భావ వంబుల మనః కంజాత
లగు నజ్ఞాత రూప తనారావిలాసలు రాజకుమారి కొరత్నం
బుం (బ్రి)యరత్నంబు నను పొంతతెంత వసంతోపవనంబుగు
విహార భవనంబు నకుం దొడ్కొని వచ్చు నవసరంబున-

వ. సమయసమాఖ్యల్సి డంబురుహాకాంత్రపత్రింతొలుఁ దుద్ధతో
ద్యమగతి వచ్చి తత్పూర్వలయలంఘుల నుగ్రతరానుషక్తిఁ దా
పవుబాజి యుంపఁ జేసి యలి వంశ్యులఁ బెంచిన నేరవెంస్ఫూర్తి
దర్పము దరి నినాలమాయ యనుదెంతి చెనసం దగెఁ బ్రశస్తస్ఫూర్తినో.

గీ. యిరాంము నిమ దగలిలాన యరానవవని
సమయవేభరంజ కుఁడు తదీయమహింతాంబ
రమునకనురాగరంజనంబమరఁ జేసె
ననఁగఁ దగె రక్త సంధ్యాభ్రమగు బలసంధ్య.

క. వియద్ధురుసరసీసీమఘన
మయజాల కుఁడు దయిత్వ క్షేమయామనవాలూ
గయుకానఁగ నిలబాలవు
రయము నవ్వై చెననఁ దవమపు సరించెవారు!

గీ. తారకలు మటరౌ నెలంతను ఖరిత్రి
దింపశశివరుఁ డెయిదెంబు నెదడి కాప్పు
రంధ్ర్యులపు ఢుష్పురప్పఁ జప్పురంబు నందుఁ
గూర్చి కెట్టిన మత్కాల గలుష్యు లనఁగ.

క. వలరాఖువిరహింజనముల
నలయుంపఁగఁ దాడవ దలన పుదత్తినయు
ళ్లవిత పతాకాంగ్ర వలనన
తుదిత మకరకాంభయనాఁగఁ దానివె లపులకెర్

గీ. అంతనుదయాద్రి యను భద్రదంతినెక్కి
రవి తగ నరుణాంశు మయుంఖముల రాజులనెడు
వెంట బట్టి ఖేచరుల మెనలుచేతి యుగాబ్జాతము
యఖిల లోకాదశ మకిరణ బలంబు తనసె కవిని.

క. త్రైరవి శోభి యొయ్యౌ దిశా
వారసతిచయము మెత్తని పలపాలయించగరం
పౌర రజ వ్యులె జిమ్మను
నారదాజ్ఞ నైలవు దనరె నప్రభులిక.

సీ. కొండలన్నియు వెండి కొండలై యలరారె
దీవులన్నియు శ్వేతదీవులయ్యె
ఖగములన్నియు రాజఖగములై పెంపొందె
నేలలన్నియు నమునేలలయ్యె
జలధులన్నియు దుగ్ధజలధులై విలసిల్లె
రసములన్నియు భాదరసములయ్యె
విరులన్నియును మల్లెవిరుల యందము నొందె
తరువులన్నియు దేవతరువులయ్యె
నద్భుతంబైన భువనపర్యాప్తగాధ
సంతమసపంకనిచయ సంక్షాళనంబు
సాంద్రచంద్ర భాసమానమ్మత సారపూర
నవకవితసమ్మగి వగొరె వాసంబులగుచు.

ఈ లీల లలిత జలజ భవాండ కలశంబు నతిర్ఘగలంబుగం
బూనరించిన పొలుపు వెలయించు నప్పుడు వెన్నెలలు గాయించు
కలువలుచెవి జగతి నఖిల విరహులం గలంగింపుచు నిజవిహా
రభవన పాంథంబు నిముడాసి జాలక మార్గంబుల నలరు
విలుతుని పుంఖానుపుంఖ పరిక్షిప్త వల్లితా కుసుమశ
రపరంపరల నంజాలపు కిరణజాలంబున హృదయాంత
రవెదన తాపానలంబు దీపింప సహింపరాని వేదన నవ్వి
దర్భురాజతనయ యతన యనంగు వెలలంగను మొత్తుఁగొ
కురంగటుం గరంగుబరి మొలుంగ మురల తురంగఖ్యాతి
మలయ వేడితాతలంబున మెనుపెళ్ళ పాటలుబల నప్ప
రి సరంబున నెపుప్పగు నాప్ప కప్పురపుఁబునటుల నుప్ప
తిఖ్ఖ కప్పురపు దుమారంపు వలపులొంబు యుంచు మల
యలానిలుని కలనలకు నునితి పదివెబరాంచెల్లతెల్లిం
వేంపారవంబులకుం గలకంఠ పరపిరభ్రల పాంతా
రంబులకుఁ నపాంతారంబు బెట్టుకొని మయ్యారంబునోదన
పయుదంతై త్రిపక్షాన పక్షావిక్షుబలంబులు వేలంబిదిగదిసెద
నట మిందనెమ్ముకైనంజక్కన యని తెగువసేసినయుదిం
బిరెనవ్వానిల మొంప వనాంతరంబున నునపావనదుగు
.విడుమ మెన్నిద నడి లాంఛి బెవి యలలందండ నరసివి కిచి
విప్పులుల కప్పురప్పుతిప్పల నాప్పు మిగులుబాళికాతి సలుపు

విన్యాసంబులు మెప్పున నప్పుడు బూడిదం గప్పువంగవటు
బలె

క. అప్పుడు సమ్మతి వలయు యెంతాటి
జవరాలనె యెఱుంగక నటు సరసాన మునరాం
జిప్పుయంగమ్మ లకొని ది
గవయు మారో యెల్లి వెనగనుగ్బొత్తై నేగ

చ. అదయుటు దుపాంధులాతే నిచ యరాంత సుదోవలరాంధువాన్
వ్యాధిత సుతాంలు శీప వన వరాం శ్రవచం(ద్ర)లు నమ్ముగాళ్ళన
ల్బిడళ మలు కేర కాంతిలు మిళింద వమ వపబలాం వతంస యై
యెండు బిబలం బంనాత్ములమెంచవ నిల్లురుదెంతు రొసి జే

క. అని దూంటి వని తవెంత యటు
గని కరము నేడె జెడి యుడాపతల నలకునుదాం
వలు నవెగుబల వి నువిధిని
మెంనకాం నుశర యలుత్రి కరణా మలుతాంగు వతికే

క. చెవి కోలు వాతె బి యలునుమల్లి
గాలువలువెవిళయల్లి నీల కాన వ్యుపం దత్త
తలంచ పంచ గళాం గవి పాంచవు
నిలుకడ నై నరుం ద నెల్లును నీకైం దల్లి

చ. కోడునలమ న్మా(ప్ర) కాంద కునిశాల నిం గాంచ గనెగాని కూడిని
గడు సుదనంబు దానట చప్పంగాంనచు గాందము గాయు వంద్రవాల

ఎలు కు కొలు బూసి క్రాం జుకలు రెండు రెండు రాగా యుయు రానువెన్నెంచి
కదలు బలు దండ్ల యొంర్యలగశ రాయుదిరాం మదిరాంక్షి. నెతురా

క. అనిచెం మురుని దింపుము.

ననదళ పులగ వేలుగు మెలు సాంతించి సతీ
మునికి తమంచించిన యుల
మనపిజుస్త్రైc గాజులు క్రొన్న వస్త్ర రమల రా

సీ. సీతల్లి దైవత జాత జీవనధుండౌ
నలసుద్దా వాకాంకి యాత్మకాంత
నీతండ్రి విత తవి శాస్త్రి బ్రహ్మ పదు
ద్వార కుండి గుబ్బ గద్దార కిలుండు
నీయన్న సంత తా మృ యయ మయ స్రజి యుంబు
నవ మతి శాంతి వైన నవరవేల్పి
నీ పెనవా మసిద్ధి తాండర సర్వ శ్రీ
సిరి వెలుంబులసర్వజ్ఞ శైవ రుండు
నరవి నీరతి సుత్తమ సంపదాయ
రాధి నైయుండి వంకవిరిద్ధ శాస్త్ర
ము తపలా కలగ తా దశాండల్లక్ష్మి పూని
శ్రీరుపుల నెలుటి పురకులి రమాంర!

ఉ. మునుపె యల రాంప భూాంత వపు మూర్తి తనవల్లన వెన్నెబత్తిని
దనువు దాలంగి భూాంత వహు దర్పతుసంగతి చెంతుమాబు 50

ఘనయిలబలాజీనం బులను బాధ్యులఁ జెప్పెద వింతె కాదని
నెవ్వరని రాద్ధిక   ట   గా
క. శ్రీనయిలి మలు ననల మలుపొఁ బొం
బుంచె దానరింపఁ గఁ బుట్టి నట్టి యయు(గల) వినిన్యర్
జనుని జగుప్తి యుం జనఁ
గన వెలా యిలబలాంజన(ప) కెం పన పవనా
మ. అనినాం డించె దెలు తలాని నేవదయుల సాం పాంకార వాక్షయులఁ
వివి రీణాపంబులనఁ గఁలటి తెంపు దనర్చ వినత్యార్తి నాత్మైకాలు
నానరంగె బ్బునతిం బటె తాశ వలుతె నెవ్వా పానవత సంబులనె
వ్యనమత్సాంత మలరిలు మురాజ్ఞఁ ఘుటెరి యుంచు గిరా వెఁ బూపె జ్ఞప్తై
క. అపు డాశిబ్బినవమ లటెరం
తెప బెల తవ్వఁ దెల వుద నలఁ శనులయ గరియుటింపతె వెు
మప త్రివి తజ్ఞత్రి నాసఁగిన
యిలుప మాక్షలు కొట్టి ఫలమం నాంకెడినయాటిన్
క. అనుచాలంగల కెంజెంకఁగఁ
బనివేడిఁ కజీవురుసి జ్యోప్తె నిరివేగం
బునఁ జులవయల లయ పనులను
మనవెంగ వెవెఁ ధైవి యనని యుమం దాన్వవత్తె.
సీ. తలుపతెతెలుటగన్యఁ గవఁ దార్చు నాత్మతె
దిగురుతి పెణ్ణవిప్పెఁ జెర్చు నాతతె

లలితముక్తావళరముల రించె నాకృతి

బిసముల భుజపాళిఁ జేసెనదె నాకృతి

కేలఁ గారొందమ్ముల గావించె నాకృతి

చందనం బలఁదిఁ గుచముల నాకృతి

పన్నీరు నెమ్మేనిపైఁ జల్లెను కృతి

పదములఁ బుప్పొడి లల్పెదివె నాకృతి

లలితముక్తావళరముల రించె నాకృతి

బిసముల భుజపాళిఁ జేసెనదె నాకృతి

1 మన్నెరేకుల బుసపక్షముల మొల్పె నెంకృతి

4 లలితమృదుపాత్సుఝంఝారఁదెలిపె నెంకృతి

2 విమలత లతాళవృంతంబు విసరె నాకృతి

3 పద్మ శేవురంపు వాసనవెల్వె నాకృతి.

5. ఈవేలన నుఁగుఁ జెలి యలు

బాలికఁ దెప్పిరిలఁ జేసె బ్రాసుర శుభపా

ర్త్రాలంపాతల నాలవే

లాలస దతినిష్ఫు రంప రణి లాలింపు లాలితో

౫. సరసిజనీధరాత్మభవ చంద్ర దశాననువెంత నాత్మలా

దరణాపగంధ వృత్తిఁ గని తాపముఁ జెందె త్రాశంపులస్త్రలు

త్తడి సము యూరాంజ నాసుతుఁ డుదార తరెన తరా

స్వర దురుమలు (దేఁ) దెప్పె ననఁ జూత్రైను వెల్మ వచ స్ఫూత్పువాళ

మ. ఘననాథుండు పరాశఁ జెందెనని సంతాపంబునన్ యామినీ
వనజాక్షీమణి ప్రేమ శీకరలవ వహిత్వచ్ఛ బా(ష్ప)చ్ఛటల్
కనదిందీవర లోచనాంచలములన్ గన్పట్టె నిప్పార్వు వు
ష్పైనా పాఁడి మెప్పరోశి యుల్లసిల్లె జలజ(శ్రీ) గంధ వాహంబులై
శా. వేళావళ్ళావి యుబ్బి జిందు మనుజావి ..... చం(ద్ర)(ద్ర)ఖా
జాలుల్ ద్వైలదళి మతియుత జఁ దూత్సారంబు వెదెంతే మర్
పిలదిరా ఘుటలుబి నావపుడు నాశితారి మిన్నై తెలన్
వతె తెంబుల్లోగన యెస్సఁ దన్న ధితత(శ్రే)సర్వాత్తి నవ్వైన్నెల్
గీ- (అం)తరవాంతాంబెఁ దారుకలంబు జార
యరొమిం నిశాంత గడిసిర తాంత వేళ
లలితగతి దిగ్గ గగన తల్పంబునందు
మిగులనలఁ నిపవ్వ పుష్పల మొలఁపు దొలఁప
శా. పొడెఁ బాండుర చం(ద్రి)కానికరముల్ పెల్విల్లన యెల్లెడన్
వాడెఁ గైరవ జాలముల్ మధుకరీవారంబులన్ జుట్టముల్
బాడెఁ గానకళా విజృంభణంబుగ నాగాఁబడిన్ ... ముల్
ఘుంఘుంఘుం ధ్వనుల గఁ ఘోరెఁ జం(ద్ర)ఁ దూర కెల్లా తీర్థ రాంపొంతతమల్.
వ. కమలిని యుల్లసిల్ల (ద్వి)జగంబుల వేడుకపిక్క లిల్లన
కృములదిని తల్లడిల్ల మదకోకిల కీరముఖాంతరసందము న
(శ్రీ)మము నఁ దైజల్లిల్ల వలరాయని మహంత్ర్యతి సన్నగిల్లఁ
గుంపు మురఁ గఁ గమ్ము దిమ్మరుల ఖండనములల్ల (ప్ర)భాతవెల్లువ

గీ. శశినిశాకరవేలావేలాక్షి వారి సైనస్
వితతివెలయుంపసమయులమూరాతసుతుండు
దాపి తొంష ధి శ్రైలంబుఁ దెచ్చెనసగ
నుదయగిరివెంట భ్రాను, దబ్బ్యాదయుల మండె.

శా. విశ్వేశ్వరా శివరార్చిత ద్వీప ఘుటావిఖ్యాత దానాంబ్బుల
విశ్వసాప గత ద్విరేఫు నినదద్వై శిల్యాత్మ వాంస్థానస
ప్రాశ్వాస్త్ర (పు) తిమాంస తెజజనతాంపాంశేషు నిర్వాపక్ష
క్షిశ్శ్రీ పుత్సవ రాంబ్ర ఖాంవశేపురపాంబ్రాకస్త్కందాంబుజా.

క. మాన్యాస్త్ర (శ్రీ) పర బ్రహ్మం
శస్త్రాక్షాత నిఖిల రాజ కవిజన నయునా
నస్త్రవిధ్రై యోనందవ
ాన్సాక్ష తి (పు) వరం ఘుల్మిసుఖా శేరబింబా.

క. వెరాహానవ సుద్రాండానదు
రూవం తి (త్రి) పుటాం సాంపాం సాంధ్వవిరబ్రాసా
జీవా శ్మ్న నిల నూశ్వవ
రావబు శిరశ్చైదిబ (త్రి) రాం జీ తవాం స్త్రా !

౪. యుగాది వీం:—

అర్షము కలాంబరాల సురార్ణవనసాంధరరా
శార్ఙ్ని బలాక్షయుని వార్షరి పురశ్చె
కార్న పరుతంలో వ్రుష వ.ర్ష సుతేవుల తాత్రయువ

ధారాగల జాజాల శుభ్రవర్ణ ఘనవేలా
దైర్యజిత గాంగేశ్వర సార్వబ్ధి నవాంబ్వర
పూర్ణమిత రామపాదారవిందార్చన కేలనా వేలా
ధుర్యారసన పాపహరం విపర్యకృత బాహుబల
సార్వజన దారత్వాతి ధుర్యమతకాంర.

గద్యము

ఇది శ్రీ లలిత రసరంగ మనోహర కృష్ణ రామచంద్ర చరణా
రవింద మకరందాస్వాదన సమానందిత నిరవద్య సాహిత్య
రస విజ్ఞానాంచిత కౌండిన్య గోత్ర పవిత్ర సత్యనారాయణాత్మజ
శివ సకల విద్యావిజనానుగ్రహ సనాతన సామాన్య శ్రీ
శోభితం దైవికృత వతీదళ కాయలాంధ్ర శ్లాన మహా ప్రబంధం
బునందు ప్రథమాశ్వాసము –

శుభం.

౧

శ్రీరస్తు

రుక్మిణీపరిణయము

పంచమాశ్వాసము

క. శ్రీరమణీరమణపదాం
భోరుహభ్రమరాంతరంగ భోగజితసునా
సీరా సురారినికరవి
దారా గోపాలరాయ నరవరధైర్యా.

వ. అవధరింపుము రుక్మిణీపరిణయకథాసుధార
సప్రసంగతత్పరులైన సత్కవిచేతోరంజకుండగు సూతు
డు శౌనకాద్యఖిలమునివరుల కెఱింగించిన తెఱంగున
నవ్వాంఛితవాకుల మందమందగు పరీక్షిన్నృపాలమండలా
ఖండలునకు శుకయోగీంద్రుం డిట్లనియె.

సీ. అంత విదర్భభూవిభుఁ డాత్మచింతఁ బ్రతరంబు తాఁ జన
న్యంతరసీమ మంతనమునందు ప్రసంగము దిచ్చి మత్పులం
బంతయు దెలిపి తిల్లం జని యుండిన పుత్త్రి బూమ్మి పెంచ్చి కిర్ణి
గాంతునిఁ బ్రోలఁ గావలయునే యని యుల్లవిచారసంగతుల్.
ఈ భానుసుధాంశువంశభవభాసితముఖ్యనృపాలమండలిన్

భూనుత చర్యుఁడైన పరిపూర్ణ విలాస కళా కలాపుఁ డౌచున్
మానవ జీవితంపు మగుమ ప్పరవృత్తి నెప్పొంగ వింం
ప్రాసంగికైం చుండి ఘర ను ప్రారవి మాంయు మయ్యం డాయున్

సీ. లాలిత జగ దేకలా వణ్యశాలిని
గుణ్య కారుణ్యం బు క్రాంత్య సెయు
స మందహాసై భావ స్పందనైన వరుసనపుఁ
దన యుక నర్పింపఁ గాంచఁ జేయు జనని
సకలవి ద్యాత్య సార జ్ఞతా సాంత
భవఁ గూర్పఁ దం సంభావము సెంతు
ఘన సత్పుల సరా తుని కిఁగ న్నకదియ
నభిమతుంతు రుబాంధవాస్త జనుల
జగతి నీతి...లదు విచార కలన
నాంమ సంబిత్త్వి పత లగు కాంచులానిని
గతి నీ లిగి యు స్తమా లు గాంగాంబిమ తల్లి
సుమ్మ నాసఁ గంగఁ గాదై లుత్తాన లు సాగు

తే. పెరవు గసకల గు కాంచులు
ధరణిం దనన పరితగతి తరియయుంతిన
పురగి తం పరా కి త ని జ్ఞిన
సి రివులు యలు న లుం... కాదె మెపాని తద్భుజ

ఆ. అనవినిబాంధ వాస్తజము లందర ... వినష్ట రితాంత రంగ ...

జనపతి తొంటర నిట్లనిరి సజ్జన తేజ్జ్వర సాంయానంబు వెలి
ఘనతర వాక్సుధా రసేవముఁ గొంచుఁ గ నిట్టి గుణోత్తమంబులన్
గనఁదగు రాంబ నందనుఁడు గల్గుట భాగ్యము గాదె భూవరా!

చ. జలజభవానుకూల్యము చక్కఁగ నున్నది కాని మాన్యతం
బలయుత శక్తి నెట్టి(ప్రి)యు మొప్పిదె సత్యవరూపము న్నవాఁ
డలఘు సమస్త సద్గుణనికాయము చే నతిసాక్షి గాఁగని
ర్మల మతి నీదు పెళ్ళి పదిమారు నివారణఁ జేయు భూవరా.

గీ. రుక్మవతి కన్నెనే పృథ్వీరాజు కే నెంచ
వరుఁడు (వ) ద్వీప్యుఁడు గాఁతె సుందరరూపమె జాయ
నిశ్చలాదార సంప(త్తు) శక్తి గలద
సర్వాంగంబున శైలజాత్మైక హితము

వ. అని వినతోపచార(వ)కారంబుగ విన్నవించు నయ్యాప్తజను
లపలుకులని జాగ్రత్త భిమతవిధితంబులగు బహుసంతసించి
యలు మహాప్రస్థైక శరణ్యంబగు చుమహాకాంత వైశాల్యం
బు దయిలజగజ్జనియు మహావైభవ తేజోరవ్యంబగు స్వ
యంవర మహోత్సవంబు నెమ్మోంబరంబున వలయు
వసుమతీ మ(హీ)ంబున గల రాజపుత్రులకుం దెల్పి కన్య
కారత్నంబున కుం జన్మనామాంకమైన వరునిం జెండ్లియాడు నట్లు
దనని నిశ్చయించు కార్య ధురంధరులను, బంధుపురో
హితామాత్య వరులకు దత్త తత్కాలోచితంబులని పెద్దాగి

ద్వారలమందానందరసనిష్యందకందళితహృదయారవిం
దులై:

సీ. విశదంబుగానెల్ల దిశలస్వయంవర
గరిమఁ జాటఁగఁ బంచి నిరుపమాన
మణిని బద్ధానేక మహితవీధీకుఖ్య
భాగముల్ వెలుఁగారఁ బాగొనర్చి
సౌధగోపురచంద్రశాలాది భవనరా
జముల వెంతయు వింతసొంపుఁ బేర్చి
యుబ్బి నవచిత్రవైఖాబ్జిరంజనవేళ
లలరించి శుభకుతూహలము మీఱఁ
బురవరుఁ గ్రైవేసి రప్పురుం విస్ఫురితతళ్ప
యంవరాలోకనాదరణాగమిష్య
దఖిల నరలోకపాలమోహాన విరాజ
మానతర శోభనశ్రీల నీనుచుండ.

చ. రతనపుఁ జప్పరంబుల మరారాదవిర్భఁగఁ గట్టి రంతటన్
వితతమమర్త్యహేమమయ విస్ఫుటశోభి వితానపాళియుం
దతులమనోజ్ఞపైఖరుల నందఁగ మౌక్తికగుచ్ఛమాలికా
వితతులు సంఘటించిరి సవిభ్రమకౌతుకసంభ్రమంబునన్.

చ. నిరుపమకీర్తి రాజ్యధరణీతలనాథకుమారికాస్వయం
వరవిభవంబుఁ గాంచ ఘనశీవల్లభు దంపతులప్పురంబునన్

బరువడి నిక్షిరాయు నడగ బాగు తప్పెను నాగవల్లి కా
పరిగత పూగకాంతయు పాళులు రత్నగృహాస్సని పముల్
మ. వివిధానర్ఘ్యమణిప్రభాంచులపుడు ర్వ్యాపాళిల పముల్ గ్వన్స్గా
హావర ద్వారములున్ సువర్ణమయము సురాత్రైతాప్తి వేదారణీ
భవదాంతార మహాబలా నుబాండ శివ భూపాలుగా ధరంబెల్లురు
క్షవతీ వెరావాంగు ద్వైతబద్ధత ఘుటింపవ నిబహి గాంగల్గు లన్
కే. శద శీతరువులు నాటి
షదనబహి ద్వారపార్శ్వ జగతి నినవిన
మ్మదముల నరుక్మవతి శుభా
భ్యుదయాంకస్ఫురణాంద్వాప్తా పాలుపుప వింపెన్
ఉ. అలఘు శుభప్రియ త్రశుల నాదరణాయున నుద్ధాతరాబులా
జిలుగు మెఱుంగు రంగుల రుచిరెలు గప్పిన కేతనవ్ర బన్
బూవిడె నువిశ్వలోకముల తబూనిపు శాంతిర బావాలు వెత్తి భూ
వలయు వసుంధరాధిపుల వారత రమ్యనిపిల్చు నై నవడిన్
మ సకలదిగంత విశ్రుత లసద్వి భైవొన్నత రుక్మభూమిపా
ల కతిలకా త్మజాసు గుణాలంచి త పాంశవ శాంతరంగులై
చత మతి తప్త ఖా పలల బారు విశ్వాలయు కేతన
పే తలు పువాడను భూపులను పార్శ్వవ పలుసూర్యులు వచ్చున ద్వ్యోర్
కా. బారు ల్వారుల రాతె చెల్వబరి తాపంబండి గంధీరతా
ద్వారావంబుల్లు భూలకల్ల నిజసై వానినిత పిలిగాల్పవి

స్ఫార శ్రీయుతుఁడు దక్షిణదక్షు ధరణీపాలావతంసుండు వే
ల్పేలుటకీ దేవరయు ఫాత్వంసంగతినె ఢిల్లీ వైభవోంద (గ్రీ) తద్.
సీ. పాంచాల కోసల సింధు సౌవీర వం(గు)ల తోడ
మగధావనీపాల ముఖ్యుల తోడఁ
గుజుర కేరళ లాట ఘూర్జర కేశుల తోడఁ
కాంబోజ సౌరా(ష్ట్ర) పరుల తోడ
(ద్ర)విడ కర్ణాట బర్బర మహేశుల తోడ
శక సాల్వభూమి పాలకుల తోడ
మహారా(ష్ట్ర) కేకయ కాశ్మీర వల్లభుల తోడ
భూజ కళింగ ధరాభుజుల తోడ
మఱియు నితర రాజ్యముల యుత క్షితీంద్ర
తతుల మహనీయ రాజ పుంగవుల తోడ
నెదురుకొని తెచ్చి మాణిక్య సదనములను
నర్హముగ గాఢ్రి నిలిపియుంచు నవసరమున.
ఉ. యమ్మహాగంబునేఁగాని నిజ జనుల సామ్యంబొప్ప రంభాద్యప్సరో
సద్భావ్యబిన్న ఘనసన్నయాంవరకారాం సంసత్తృతై వెందిపాం
తెల్పు దృష్టిపత్తి భజింతు రత్యి మారి తాము అప్పాను బ్రావాత్మునిఁడో
35(డ) (శ్రీ) ప్మావిద్యుండు విదగ్ధరాజీతనయాంపాంశి (గ్రీ) వాలా ప్పు శ్రీయమై
సీ. విజయ మంగళ తూర్య వితత వాద్యధ్వాన
విభవంబు దిక్కుల వెలుఁగ దనర

ఘనకేతుజాత సంఘటిత కాంచనశైల

కాంతులంబరవీథిఁ గ్రమ్ము కతనఁ గ

నవరత్నమయ భూషణాపరస్ఫురాద్భుర్ఘ

ఖజరేణువుల ధరం దళవు కతనఁ గ

బహుతర చతురంగ బలసంఘ మహితారాఘ

ఘణామండలమున నకుబ్జర మసేయ

నఖిల లోకైక విజిగీష నతిశయిల్లు

ఘతిబ్రవ సర్వార్తి నరుడెంచె బ్రవృత్తి

యుంవరాయాత నిఖిల ధరాధిపతిస

మాజమగు కుంతీన పురాంధి రాజమునకు

వ. ఇట్టి ధంబున ననంత వైభవాంవిర్భూతంబుగ యదువృష్ణిభోజాం

ధకకురు వంశ్య ధరాధిప చతుర్విధ వాహినీపరివృతుండై ప(ఏ)

ఝ్సవిష్ణుండు విదర్భ దేశంబుఁ బొచ్చి కుండినపురాసన్నదూరా

గతుం డయ్యె నంతఁ దద్వృత్తాంతంబు చారుల వలన నెఱింగి రు

క్మిభూవిభుం డమందానందమున్న నిరాకకుం బ్రియంబునొంది

బంధుమిత్రామాత్య పురోహిత పరివార సహితంబుగా నె

దుర్కొనియె నప్పుడు

సీ. ఇరుదళంబుల నేత హెచ్చరికలు మీఱ

దుందుభిధ్వానసంతానంబు చెలగ

ఇరుబలసేనానీక శుభచ్ఛత్రాక్రాం

ఖారవసము దయింపారకెలన
యొంతారు లబలాళి నొనరించు మంగళ
తాహాళనాదసంఘాతగరిమ
రెండు మూకల యిందు మెందు గానయిరించు
వందిబృందస్తోత్రపై భావంబు
సాక్ష్య గతిబో యికెలు సుబు సాష్టుమిగిలి
సకలబ్రు వనంబులంధు నిండు కానె నప్పు
హారశబ్దము యిబ్రాహ్మా పునుబువెద్రు
బురజనంబులు విస్తులు నెప్పు రణాదవర.

సీ. మగరాల నాఁడుగుల ధగధగప భలము
త్రాదప తశల నలవయు కానఁగ
సాంశిత మణికేతన వ్యాప్తా దుస్తులు బం
గరు సిరెంబుల రుచులొగ్గిరింప
శుభ్ర పూర్ణనాద విస్ఫురణ దయుప్లైరి కా
స్తన మవర్ష్ట టులు లాసందడింప
ఘనతరమాను రాత్ర రత్నాంతలసన విలసి
తెవి వన్నెఁ సుకాంతుల దీప్తిఁ బెనఁగ
లలితగతిఁ జెందిన శుభతురాహాలవము విలు
నెల పొపైఁదక్షు మహురాంగబలవులపుడు
గలసి యుదువిరసైన్య సంఘము లుయాడ

నలఘుతర వైభవాన్నాన్నమ్ములఁ జెలంగ

సీ. కుంతిమిమమ్ములు రుచిన్నృప కుంజరులఁ దయ్యశ్వవంశంబులాటోపగతిని
ఘూర్తి యుశశ(వ) వాహాపతిపూరిత పద్మభవాండగర్భు నా
కారగు బాహాతిరేకజనిత (పు)లివారము మువారనుభావుని
మారుతిఁ బూనివేధ్యభవాయ మానవేలలర్నఁ గఁ గౌఁగిలింపుబల్

ఉ. మునమయునవేశ్య యూరఁబలు వారలు నలుబంబలు వార్తసాహసల్
వనరుహలాంఛనమున గుశుల వార్తలవాంతసి బంధువాంవళుల్
వినయులనుల లర్న గానరిగి విస్తృత వైభవ వాకృతాంగ రేం
(ధు)నగరమైన తింత్రిన పురంబున నుంటగదాంతిరేల్

ఉ. వాతితన యుం(గ)గోస్వామిత్రరం గబలం శియునితభంగుల్
బురవరసీమలఁ బొబ్బగతి పొత్నయ నూతనాంబుయు
తృతిదవతంసవిభుడ యుసమ్మతోటారుస నా(స)వేడికా
సస్పురదాలఁ డాంబ్పిరత్నవిథిఁ బొబ్బినట్టివరిదాంగ విఘ్నల్

గీ. భ(ద్ర)దంతావళవయున నిక్కి బహ్నవిభవ
వేలఁ బురవాశి నరుగు గానపాలదేవ
తనయుపదనాం బుజంబుల్ తైఁ బొరసిల్లె
పౌరవని తానులాకితె న(త్రి) ముశమ యువాయు

మ. తరుణులు సాన్ద్రజాలకవతద్ధగితార ననమండ్ర బింబమై
సరసనిరీక్షణాంబ్జ తాంబూలత రాత్నలుపరాజ పొప్పయుం
వరణా కుభింబులఁ జెందుమని తారాకనైన యిబాష్పనిపాల్

పాలిత నయానఘలూత్తన విహారముస వ్విరత్ప్రవృత్త చిత్తకై.

వ. అత నులెత్తి కాంచె యిలద్భుర దీపాత్యయినెమ్మది నున్న వాడు సం

గతి నితండమ్మునెలాచ్చపుడ్డె కాండె జగత్త్ర యవిపాపాసార్యుల్

నుతించగని తత్ప్రశ్నిసతిత నూంబ్రవృత్తె బనియుం బాలవినిస

మ్మతి వరియుం పత స్వన్నుప మండువిప్పైంగను విజ్ఞమయాయనే.

ఉ. సుందరభావమెంచంగ వసుంధర నెవ్వని యుంశవుం దుటే

పాండురగనిమ నాహారుని ప్రాని కె తాయయు వతియయు వాశయుం

దండ మయివియయు వెలాపా మయుయు నెట్టిమహా తత్కటివ సన్ధురంతె యుం

పాండదగనితెడాకు మడి యయుక్తలల దీపదినొయల నెట్టునే

తే. అనుపలంధ నెలగను౦గానున

వనజా క్షులక్కుర్తు తారవారవస్తులవా

ననవం(ది) కళా స్వరంబు

ము ను ప్రబాలబ్బి క్ష్వి వియ్యుడ (గ)వా రిమయావికిర.

మ. చని జాంబూనద దివ్యపంజరవనె వంచ దత్త్ర జతొనాన్ననై

మ ను రుక్తి క్షితి నాంక్షి దళ్లిత లసన్నాంశి క్ష్వేసింవాసనం

బు నత్తబ్రాసి స్తైను దారవెలాపానతెశాపురా(వ)సత్తిస్నిశా

ననమం(బ్రా)ంశుస మస్తచిత్త విధురత్వం బెఱ్ఱిగ రంజింపఁగాఁ

క. నిరుపమ లావణ్యకళా

భరితలంత గుమరుని పక్షిం బాక్షిప తెల

స్ఫురదాలు రతిం దించిత గాఁ

గరజీపవయి వెంతదీపతకికిలఖ్యంగిరి

వ. ఇవ్విధంబున ననరుహాంపరరాంపరీక్షా విలాస సంపదల నిం
పుదకుశాత్మనఖిలమహారాజ్ఞీ మహాంతరత్నంబును
మతింపరా పరదైవతతాత్పర్యంబున వివిధశ్రీంగారచేష్టావివి
ష్టపరాననులగుచు నిష్టగాఢ్యసంగతి సంగీతరింపుచున్నం
గసుంగాని సంతాపతరంగితాంతరంగుండగుచు రుక్మిణీ
రాకాంతుండు సామంతాప్తబాంధవవర్గంబుతోడం దనవార
శిరంబున కుండని యుండు తః పురకాంత మణి ప్రమోదాంతరాంత
రంబున నభ్యరుత్సవ తిథి స్వయంవర వైరాగ్య ప్రసాదనం
బులబిల్వ దని ప్రసాది తలని యోగాగింపుచు సాత్త్విక
ప్రమని ప్ర తి భావతి యున యుక్తార్ణ భద్రాసనంబున నిలిపి
ల్లుచుం దైవవరంబునం జరహాలతీ వినియోగు చెప్పి తదా
త్మీవృత్త స్వయంవరాంది మహోత్సవాంగ సానారాజవం
శానుమతులు నిలుపుం డిపిపి పిలువంబంపె.

క. ప్రతిభా పతి యలనన తలవు
నతి గాంభీర దానవమునాంవిదితరిరి
జుతురంబులాద్రి పరితపు
శ్రీతి తలుపుల నలు గురుశా జపింపయు పరరి

క. కుల శీల పౌరుషంబుల
వెలుపుబు మునశరుత్మ పతి బీరాంతర్యాం

• బలరంగనీరాజకుమారా

[illegible] పువ్వుల ~~[illegible]~~ [illegible]

అ. అని [illegible] సాంబుని [illegible] సంబుగు [illegible]

[illegible] పరిపృత [illegible]

[illegible]

[illegible]

౧. వదన లావణ్య సంపద్ [illegible] వరనిధి

తామర శ్రేణుల [illegible]

[illegible]

శీలన [illegible]

౨. [illegible] సరవులను

రాజమహి సం[illegible]

[illegible]

సరస లావణ్య సాగర [illegible]

౩. ~~ఈ~~ [illegible] రాజవర్ణిల

[illegible]

[illegible]

బాలాంబు[illegible] ~~[illegible]~~ నని [illegible]

౪. [illegible]

[illegible]

త్యాదర కల్పితాద్భుత మహామహావి రంశ విశేష తల్పితేం
త్రిదిన సంపర్వ్య వరాంగభు యలద్దార్త్యవి భాసి ఉబరంత పాఖ్యనీ
ఉ. సవన ములుం దువేతంచు ప్రసన్నతం గైత్రాని వర్ణ్య దేవతాం
వరులు లత్త్య లయి విధ భాసుర వేలని రంతర ప్రశ
స్తవి భవ వయిశ్సెలంగ వసుధా తలమింద్ర పదంబయా నాన
ర్ఘ్యవి మలకల్పి కల్పితరు సూనప రీవమళ వాసితంబయో.
గీ. రమ లక్షియౌరా రాజమణి నీతురాంజ్వల క్షిన్య
తెరాడ సాపత్న్య వేయనరించి వౌదు కలర
ననుపమా(కల్ప)ంఖ్యా నభాస్తై కతేలన
నెలుంగా వుత దాక్షిణ్య శావి యగుచు
క. అనవుడు నావర పతి నా
వన సాచీ తరోణాయిలక్ష్మి నారీరత్నం
బనమ గ్రవాభ్రాం జనుగా
సు వరించిన దేవాని సతి యు నరాన్న పారిజ్ఞ!
క. చతురంత యాన ధరార్హ్యహా
వి తతిని గనుసన్నం జేసి వే యాంక ధరణీ
పతి పావితిం గదియింపుచు
నతివవలెం దన్ను పొందుదె విదె వార్తవెలర్భన్.
శా. అంభోజాత దళాయతేక్షణా కరాంబాఖ్యాంయుగాంచె యిటుపై
గంభీరావా వరంగ సంగత రిపుశ్శైన్యానాథ మలార్తాభ్రరా

ఘృంభూగాంటలవతేళ బంత్రివు తళ్లాంబూ పారిగవంబాసన్ననో
కారంబూజస్థితి పాలవంశ్రు నిశుబ్రాకారాపరస్వాంత ఘుర్.

గీ. ఇంతి యుంవిభుని బరిగి హొంయితేని
యుబ్బుయు బుజ పాంశుల ను నిన్మనా
సిరి వెలుయుంటదాప్పి తనదు దాక్షిణ్యవుంతఁ
డెఱుపఁ గాలుఁ డమ్మ సతతంబు వలపు మీఱి.

క. అనవిని వనితారత్నము
గొనకొని యుష్ట్రిభుని సరసు గానట ప్రావిభి
జిసుటు కుభ్రాంతి వక్షీవే
ళ్లన వెయునరిం పఁగసరిగెల లాంమయుఁ వెష్టున్

క. ఆరాజు వలనఁ బాపుచు
నారాజీవాస్య నపుడనంతర రాజు
రాజవరాన సన్నిధి
నాయంధ్రి గటఁ జైర్చి పవితె నటవా కైప్రోధి!

శా. గంధేభాధిప యానసర్వధరణీకాంతాగ్ర తాళీరనఁ
బంధూరంబుత రత్న దీప తళుతా బ్రాజత్తు దాబ్బుల్ యుట
స్సింధూరత్వం సజుబంతి కాంతువ లయుశ్రీ నిత్య సంధాయినీ
సింధు కెప్పుర మునీవు నాాహారుని సుశ్రీకుంగటాంక్షీయుడి

వ. అగణిత రత్న ధాతు విహితాంబుజ బాంధవ సౌధపాళివె
విన్నగఁజైవి నీవు నీతఁడుఁ దమిఁదివిహారింపుచు నున్న వేళాల్

గగనతరంగిణీవితతకాంచనపద్మపరాగసాంద్రమా
నగపవమానడింభముల నుష్ణిఁడు బాయక (జే) ముమువ్ఱఁపుఁగొంపుతో

ఉ. అనిశము విశ్రమించుటకె సాదరణాయుధుఁడెంచ బ్జాముని
వినుతకేళికాంక్షతో తశరవిసర్జనాయుధతద్ధ్రాఘి యం
(ఘ)నివయ సాంబవయ్యోననురూపమునా వారభావమౌనతా
క్షిప్రనిబద్ధబంధవ(ధ)తే వమాంవరకాంకుశసంజ్ఞసె ఖుత్వజోడ్

క. కెంరిమ్ముఁజై విడారా రవుడిశతి
వెఱుకేరాకాంపురుఁజూపివి తవమనా
దొరతరరమనమంతులి
ముఖనిరూపిత నిబ్బిలిత వాఙ్మయునీ.

తే. నవనీరదనీలతనుం
భువనాంతరవిదితకీర్తిభూషణుఁడర
బవరి యొప్పుం దత్తరతురు
తుమలయపాలనవేళు నర్ఘ్యుఁగొంకిమిమెఱయుట్

గీ. అమరయుక్తి నమో దతం బైన యుపమృత
రసముదెం తంచు రమణి యూరాఘుమం(డు)
వితతి సత్కీర్తి నామకాండ్రు తసుద్రౌఘు
మణిల ఉగాకొ సుమోదకేంబుగుబలుదన నై

మ. సుదతి మనెరాజ్ఞితావిఖితసరాన శరాసనుఁడైన యుంబువా
జ్ఞదయనృపాలనం(వి)ఁచుసముమ్మతి మీఱుజ్ఞవత్సాబ్జా(ఖ)లక్

గడిసి తిరంబులఁ గవితతనవ్వత రిరాత్ర్యుప(త్రి) శోభలన్

3౭4/ ముందమునఁ జొర్చిఁ గాంభోతన నూనరుచ(పు) మరాంతరంగతిన్.

క. అనవిని ముఖచం(ద్రు)నిసాం
ఘుని వలననుఁ (దీ)ప్తి యుంన్న తే స్వామిదిన
స్వనరాధిప సమ్ముఖమున
తనుపమగతిఁ గాంచె నెల్ల యాన్యుతి బుద్ధిన్

శా. ఆదిత్స(ప)తి మానసే ఝలఁ ధుసముద్ధత్రైర్తి ముక్తావిభా
షాందానా త్మత శక్త్యుతాంఖిల ఘనచైత్యాపాల లక్ష్మీసదా
మోదాంపాదితభోగలంపటిత దీపుల దితి సంభ(వుం)డు సా
పేదక్ష్యాతల నాథుఁ డేతఁడు ముఖ(శ్రీ)ధూంతపంతెరువా!

వ. అని పరికియుఁ జ్ఞాని పొలునింబరి(గ్ర)హింపఁ నెల్లని యుల్లంబు
ననుర్ధ యల్ల లనా పతంసను నా ఖత్రీశ తతిపయం దేశాధీశ
విశేష తుల్యంబు లుపదేశింపుము నవి దూరవిభాసమాన
యందువృష్టి ఘూర్ణ జాంఘ్రవ తుల మురళి [illegible] పాలసేవి తప్పం దగు
బలనప్పుడు దరి కొన్న తనరం బొప్పుందున్న మండిమండ [illegible] మండి
త మంచకంబున తు పాంతంబు ననుర్ధర జితాంతు నుద్దేశింపు

వ. అతివచ్చ వత్ర బొస్త్ర నిమ యరాత్రియుఁ గాఁగఁ బరి(గ్ర)హింపుసం
గతిని మహో(ం)(ద్ర)నామకనగ(ప్ర) వరంబున కేశ్వయింతుమ
దతుల మనోజ్ఞరూప విభవాతిశయంబున దిష్టభామిని
తతుల మనంబులందు సతతప్పు పాఁ జెందఁగఁ జేయునెంతయున్

గీ. అనిన విని వాని హృదయాని వనజనేత్రి
పొంతఁ గదిసి యుంచల పుంఖానుపుంఖ తతుల
నిశిత తీక్ష్ణ బాణావితానితరవములను
గుఱియలుగుచు నుండె యదు వంశ కుంజరుండు.

క. ఆ వేలఁ దిరిసి నెచ్చెలి
బాలిక ప్రాలుకి మహేం(ద్ర)పాలకు డలనన్
వేలాంగతి (ప)ద్మపాణిని
పొలికిఁ గదియింప నిడెనచ్చాంగు రమవిం:

మ. మును విన్నట్లు మనోజ్ఞ రూపవిభవంబుల్ గల్గు వనాప్సరో
వరవేలంబడి పా(త్రి) పద్మములనేపారంగఁ బూర్తీం ~~...~~ బుబా
వనజాక్షీ కుమార దృష్టితతి లోలై దద్భుతస్వావతం
సని రీక్షీలు వెంటఁ బూఁగవ ఘనలజ్జా పారవశ్యంబునన్

తే. అత్తఱిఁ బొలి భామిని యాల్
దత్తాదృత రూపవిభవ ధన్యుని ధీరున్
దాత్తగుణాఢ్యుని యాదవం
శోత్తమునిం జూపి యువిదకానరంబు లాకెన్.

శా. రామా! లతాంత మనోవిభేదనపటుంపాంబింబ దద్బుజాంచ(త్రి)వరం
దత్తవరాత్మ (ప్ర)భవాం పరావతరణాద్భుత్రి(త్రి)సాం(ద్రు)ండను సం
గతివోత్పాలితశంబరుండు విలస(త్పు)ద్మపద్మనివాస్యాలుఁడా
నేమి నత్తకుమారుండు దీఁటు వేంచి వెచ్చ వీక్షిం పుమా!

క. నీకితఁ డెతగు నని తనికి
నీతఁడగు దివి లోకహితముగ వేడ్కన్
శ్రీకాని వినిపరించినఁ ~~బాలికలు~~.
బాలికలు మగు భాగ్యకలన రాకేందుముఖీ

వ. ఓ ని పతికి సర్వభవతంస మవ్యరారా పానెమ్మ నంబు తద్గతంబు
గుటు లజ్జా సంకలిత దరహాసంబునం దెలిసి యారాన ధుర్యులఁ
జతురంత యలంనము తింప నియోగించిన వస్త్రాన్నరత్నంబు లిచ్చి
కరావలంబనంబున రంగరత్నమయ మంటపమెక్కి ఘటించె శోభ
నాంబి నవ మధూకపుష్పముల పెండ్లియడు ద్వివెరుత
మ్మునట్టి!

కం. వల పొలయు దండ వెత్తుచు
వలపొలయుఁ గదంబ త్రైబు వాలిజ వీటకిన
వలరాజులు పొంగులఁగన
వ్యులరాజు కరంబు గానైన వారి తమ వీరాలు

తే. తన్నుమణి యమకులమూం
తన్నులుని వరి యుంపనిఖిల ధరణిపులొజ
స్వనాస్నేహ మొందిరపుతాం
త్త స్నేహ క్షేత్ర రూపవి(ఖ) వృద్ధిఁ తులగుబట్టే

క. వాంతితన బలఁ బోగు దెంచున
ధరవన్నులకెల్ల యుగుఁ దరుజీవు జీవుల్

వాంఛి గాని పావఁడె లెక్కిడి
శరదశవర హాలు గెలిచి దర్పమొలర్చె
వ. అనుచు నిష్ఠ దృంబు నన స్సాహాహా న్నారూపవిభవ ఘన్నీతనాన్న
కృతాత్మ పరాభవ ప్రభవ తాపానల సాంద్రీకృత ప్రతాపాగ్ని
లమడా బలసా పాదిర్పంబున దీప్తి జ్వలింపఁ జ్ఞన నాథ యయి
ధుంబు లారెరాజ్ఞ సన్నాహంబున రాజవీక్షి నిరాఘించి శుభ
కార్యాంతరాయంబసె యాండలం చూచి యయి
గీ. అప్పుడు ప్రద్యుమ్న వ్యూఁహరు గతలందు నున్న
పాండవేంద్రులు మిలుస్థా వెంటఁగ.
సరము గాన తెంతఁ గ్రైతాని యు రదమెక్కి
చతురగతి ద్వారవతి కేగు సమయమున
క. వెను దపు లరాంజలూతమయ
గని యుం దవ నైన్య సంఘం గతెర్వు ద్రిరం
బున మరవి వాంఛితు వారంలలూ
వెయిన తేట్టె ను జూవు బుల సమున్న త్తితుపూల యుల్
శా. నానా దేశ నృపాల రత్న ఘన నైన్య శ్రేణులం బాత్మగా
నానం దాత్మ జసరా తన్మైఁ గదిసి రత్న ప్రభు సప్త రథబ్బదా సం
తానంబు ప్రగీతించు భూమీ ప్రాక్షయ సన్నద్ధ ప్ర గర్జసమ
జ్ఞానివెర్చు నుమవర్ణ బులేసి లఁగి ప్రదిగ్ధండం బు భేదింపఁగన్
ఉ. శంబరవైదనుం రవు డు సంగర కేళి తను తరావాంలంబుగన్

బింబఫలాధరీమణి తచ్ఛవియొసంగుమాంబావలు విద్రుమాం
బరమై పుష్పిటఁగఁ గరశంకనకోటు నృపాల సైన్య చ
త్రంబుల తోఁ దలంపఁడె నఖండ సమగ్ర కరాంబు పక్షిత్వై.

వ. ఇట్టి భర్తంబున నష్టుం డరికాక్షిత నరాంబ వుండు సముద్యంత
భుజాదండ మండలీకృత కోదండ పాండిత్యంబున నిబిడ నిశి
తశర ధారావర్షంబుల నెక్కెడల నాచ్ఛాదించఁ వర్షించి వి
ఛిన్నమాన ఖండంబులగు జబుల, తాంబూలంబులను, విదళిత ఫాలంబులగు
లలాటములను విదారిత వక్షస్థలపాళులగునే పాళులను, విముక్త
శిరోజంబులగు మౌళులను, విజర్జరిత బాహువులగు బాహువు
లు మొదలైన నానా వశిష్ట నిఖిలనరపాలక నికరంబుల
త్రుటితరాంగ వికారవాద్య తాడనంబులు గాఁ జేసి పలాయనం
బు నొందింపుచు విజయలక్ష్మీపాణిగ్రహణ సమారంభ సము
చిత సమయక్షోభ్యంబగు గంభీర భేరీభాంకారంబులు తనుతీర
దారంబుల బ్రానబ్రాంతరాళంబునం బ్రాయుత లగశంఖంబుపూ
రించి సముద్యేలానంద రస నిష్యంద కందళిత హృదయుండై యం
దుండై విదర్భక నృపాని ప్రానంబుతోడ నిజరాజధాని యగు
ద్వారకాపురంబు నకేతెంచె నంత.

క. ఈ వేళ నిఖిలధర జో
పాలుర నిరసించి విజయపద్మకుఁదొడా
బాలామణి తోడ మాధవుఁడు

వాకిటికి వచ్చిన నవిచారణావళి తెలుపన్

మ. పురజనమాత్త దొడుకొని బొంగఁగ నవ్యసుధావశముఖ్యసేవ
గురువుల కాంక్షవృత్తి సఖులు మూరిటిల లానెడుబెళక్కైజవ
స్ఫురదాలదాలి తెమ్మెరి విభూషిత సాంధ్రచరాంబుజైక్షణిల్
నరసలతాంతసంతతుల సంభ్రమమొప్పఁగనేసచల్లఁగన్.

గీ. స్ఫార పుణ్యాంగనాపరంపరలు సంగు
రమ్యశిరుల్వర దీపనీరాజనములు
కొలఁగైకొనం బరమతనుఁడస్వశివేశ్వ
వనజముఖి తోడ శుభ్యాంతములనొప్పు.

క. తనవేంనత్రాడిలగున
స్వన జైత్రాజాంబి యలపుడుశ్రైదత్మి మనం
బున ననుప్పాంగు బుఁదన యుని
యలనుప మకల్యాణ గరిమ తెలిపెం దమునెల్

తే. వెన్న నియరానతి నప్పుడు
మన్ననబోఁచి భవనంపయక్షిసంభ్రమమెలు
ప్పనిశికల బంధునృపసం
వన్న తనయుదెంచె రుత్నిపాక్షిపుఁడంతన్

మ. వారితొందరోఁగి రుత్మివసుధాధిపుఁడాజ్ఞాని వచ్చిముదిభాం
స్వరము ళికి గోదారాజముల వైభవమొప్పఁగ దించి వేడ్కనా
ధ్వర దిశి పవిపిళితోడ సవయ దగ్గ శుభగ్గ వారసమ్మవార్తమల్

సారసపురోహితోత్తమ వచస్స్ఫురణంబున నిశ్చయింపఁగన్.

క. ఉత్సాహాన్వితులగు శ్రీ
వత్సాంకుని హితులు దివ్యవైభవములరన్
దఘువుయ యువున వివాహము
వౌరాత్సవ సన్నాహ లీల నానరించుట యల్లన్

క. మత్తిల్లు పుడుజప్పురంబులఁ
గొల్త్త వెలుఁగుల రుల త్నగుల్ఫ్రశ్రేణిన్
గుత్తములుగా నెంన గూర్చుచు
హత్తించిరి తోరణంబు లతివేలాదములన్

గీ. విద్రుమస్తంభ విలసిత వితత వఱ
బద్ధ కౌతుక వేదికోపరితలంబు
నందు మౌక్తిక మంజరీ బృందకలిత
తనకతఫల్లవితాన మల్లుల్లెర పురు

క. ఈవేళఁ బరిజనులు శు
భాలంకారములు దిద్ది యరుతి కుతుకతెలులన్
శ్రీలలనేశ నిఖిలము
ద్వేళిత నాయితము లొంచుఁ దెలుపఁగనంతన్

క. శౌరికుమారతిలకు నవ్వు
శ్రీరాజిల్లుపుంగోశాంభ్రి బోటి బెలువర్తున్
సారతర బాహురీయత

19) సారసముఖులంకు నియుక్తి సలుపఁగ వేల్పుర్

క. వారి సారసలోచనల
మ్మారుని కి శుభమజ్జనార్థము వింత సుగంధ
సర్పి తరు(?) ష్మి విలులాయిత
ప పింపఁగ సఖులు వెలఁగి భాసురరీతిన్

చ. తెసితము జీవెడి మత్స్యవయు వఁజై న్యులరంగ సంవర్తపిత్తి
వతుల విలాస శైఖరుల నంబుజనేత్రి శుమారరత్నమౌన్
బాలురఁ గూర్చుకుండ నిడి సంభ్రమము మెప్పఁగ మేని భూషణా
(వ)తతుల సూక్ష్మ ఫాలమును రమ్యశుభాక్షి తలన్ ఘటింపఁగన్

క. తరుణీ తరుణం మనోహా
గురలు గున మ్మారు ని తెంచెలిల శౌ మల్లుడి విడిచెం
గరుపు ట్టు బూంచుప ఉవి
కరము రిశి శంకి ఇంక రవంబు కరము మరంగన్

క. గురుకుచ బిఖురుల మైత్రి త
సరములు నాటియుండఁ గౌను మాటియుండలస
తుస్నర జీ కిర శైలంబున
శిరసంటిన్ జెవి రాయు శి సికిశా వం రు నాకున్

గీ. చి వ్యుని యొప్పునట్లు మనుగా క్షూఱు వ్యూడు వ్వ
నిగనిగలు నీను నిఘ జెవె న్నెలలు గుంపు
గుప్పి జలులతో కెఞ్జివ గు నల్లు గాఁచ బట్ట

పిడుబ వడిదెభంబ జారుకొఱ వ్యూధి ఘటించె

సీ. భూమి యొక్కర్త పాదములు బంగరు పాదలు గేలు కాళ్ళను
ద్యామము నెరొజ్ఞలెల నెమకతా పుర సెట్టి కాకెల   స
ర్వ్యోమము భూమి నామబలు పార్శ్వముల సంధ్యోరపెట్టు మజ్జన
శ్రమ శరపుంబు ప్రాణ నశపై రఱి వల్ల భూడంబులు శాలపర్

గీ. నెరలి జూంప మువిప్పి పన్నిరుబట్ల
వవిచ మురు నిగ్గ పెరలంగ నల మబలలు
లవిత బాహుర గంధ్రాల్లకి ముడగ్గి
పుద వతి యొక్క కృశంబ రమర్త నునను

సీ. వేదిమి కిఱుఱుతాయి మువుల విస్తృత రత్న శిలాంబ సగఱ్
దారి పరెర నిర ములు దార్ఢ్య పెచుకపెంగ వంచుబడ్
బూడుబ ఉగాండ బలుంద మగ బ్రాంతి ఘుటొను ఘటలంబు గానిదోఁ
జైత యొక్క కర్త వారు నిరి నౌరపు వన్ జలకంబు లార్చి నన్

గీ. వెలది యొక్క కై వవిప దువ్వ లువ తుదను
మెనిత్తి యర్ఘ్యాగ గదియుంప పెలుసినప్పు
తింత్రా నిలంబ బలంబు ప్రైసం బకతెఱ
భూలుపా జినవెన్నల లెల దారప.

మ. శలుకం లేవలి యొక్క పెన్నె రుబు వే కృత్తి లు పొర్చి త్రెం
దెవిపిలంగ దియుంబి పెన్న మరుడాండెర్ శిరొత్పాదా వయ్యష్టగం
బులు సాధించి యరు కీర్తనం దిగిచి సాం భూగా జ వెలిర్ల లతాం

కళ తారనారాన సితాబ్జ కౌర్ముక మువె న్నంధాబ్జనా నత్తజోన్

గీ. ఎలమిఁ బద్మాక్షుఁ డపుడు డాకేల నొసఁగు

జిలుఁగు బంగరు వన్నె దువ్వలువఁ దాల్చి

స్థిరవిలసమాన విద్యుద్విశేష మేఘు

పోలె నిందిర (శ్రీ)కిఁ (బ)తి యొప్పు రమాధవుఁడు.

చ. అతిచతుర(ప్ర)సాధిత (ప)యత్నములన్ ముకురాంకముల్ గజ

వ్రతికర బంధము పృథుల రాజితను బంగరు టొంటు బాయిమసం

గతిఁ దాను మణిశౌవలయ కంబుల మౌళుల కాంత కాంతసం

వృత ముచెరంగు పొంగ పరివేష్టిత శంకర కంధ రాస్త్రులన్

ఉ. నీరజ నాభ సూతి కాంత నెప్పు విని ద్భవ్యులు ద్దమిత్తఁగా

పారిజ నే(త్ర) యెరార్ద్ర నిరూపులగ తన్మూరి నాను మింపు నన్

దీరిచె నర్ఘ్యమం (గ్ర)సిరి జక్కా నఁజాలు లలా బెవ ట్టితన్

(శ్రీ)రమణో యుతా గుణామయమే నితఁడె యనివారిసి నల్గుఁగొన్

గీ. కుంకుమ రసం బుమం జన పంకిములనను

గలయు మెది యుంచి మరు కౌలన నలుఁ బుట్టు కును

సాంబి యుదమబ్ధ్వ నలస రస్వతియు గగ

రెంకిఱన జెంది యమలనహైఁ బాలతెనౌని.

సీ. మగటాలు

బవలు చం(ద్ర)కేళుల సంపదలఁ దెలుప

నెలరాఁతిప నలువె నలరారు ను పరిభా

గములు గంగా ప్రవాహములఁ దెలుపు
శ్వేత మౌక్తిక ధామ సంగీత రంగవల్లి
ఫణిరాజ వేష్టన ప్రభలఁ దెలుప
జలజాత మాలికోజ్జ్వల తత్ప్రదేశాం
ములు జటాకీరస త్యలనఁ దెలుపు
శుభతరాదృష్ట పూర్వ విస్ఫురణంబైన
పారత్రపర్వంబు నాఁగఁ జెన్నలరు వివిధ
రత్నమౌక్తిక కుసుమంబులరయ జిలి బోఁడ్లు
విరతి నౌజలు యిడు వెం జల్లిలు జనములు.
తే(గీ)ష్మర
శుభవార్తలీ దెబ్బకొంత్కైన సుముఖితసమసం
కొంకిత రక్త తంత్రోద
(గ) జయము క్రౌంచ విస్మిత రౌద్రఘుముల రవిం నిరుపో
కంబులై సామ్నిము ష్ప ం
గజ ఋజంబెద్ది గర్జ్యయముల్గా కలనిల సనవు
త్రాబతు పాయుత (శ్రీ)
విభవోంద్భుతమందలంబు వ్యాపించి నభుమున్గా
విందబు కొరతి వాశీ
4(ఉ)
25. త్రిభువన మోహన కీర్తిగుణా కొల్కు రవియని తెల్పు క్రైవరిక్
విభగలవముక్త. యింబులన సుబంధములు వేలు ఘటించు వేళ్లపై

శుభ్ర శీలునాని ధ్యానము గుణుల్ వెలుఁగాంచు పసిండి బొంసి కేం
బఖరుచిఁగట్టి నాధ్యస తి యుంబుజబాణుంల రాటుప ట్టిరేల్

౩. విద్వద్వ్యలయాకార
(ఎ) ద్వాసాతి తవరసు వర్ణ బ్రాస్వరస రవయుల్
తాంద్ర దళిణి వేణి యెుక్షితై
(బి) ద్వా వ్యాని యలులుతనితె శుభ్ర(శ్రీ) వెలుయల్

౪- ఘనతర పర్యంగముల (ై కాని లలితను దర్శనమై రవిల్
దనరు నవాంర్ర మం తలవునిఁ దగు మెవిపసింతి తాళిమెు
క్షనతిన నె(త్ర)ఁగిల్లావిపెఁగంస వి శోధి కుమారు పేరుర
మ్మున మహింత(ఎ)బ్రాని కేరుహుల్ దిశల్ వెలయుంచు యుంతఁగద్

౫. జయ బ్రాహ్మేంద్ర లతనియు
భయ భుజ ములవరను వర్ణ బ్రాహురవిలా
దయలైరన నాశమె తికువ
లయుల శరణి కి నంగదంబుల్ ఘుటిఁయుంచెద్

౬. మకరాంకానుపమాన పాణి యుగళీ దత్తైర్యరంనావతం
సకేమెు స్ఫూర్తి ఘుటించెవ(బి)మణి రాజ త్వం కేళాకల్పిత
స్ఫీత మాకల్పిత మంపఁవల్లతల తల్లి యాల్పిత దానత్రియం
ధీశృయల్ వెలుఁగవచ్చి హస్తయుగళాంబ్లి ద్ జెండె నా భాసిరెద్

౭. ఆవేక్ష్యాశ్యాని గుణా
తారిత తరతార్తి కరాంబ్ర రమాప్సవయులగుబల్

దీపింప రత్నము(లు)లు

(శ్రీ)పతిని మౌక్తికనిక్షిప్తి పుష్పాయుంచెద.

మ. ఘనమౌ నవరత్న పాలికల(గ వెన్నని బంగరు జల్లులెల్లితో

దనరిన పావెలంగ గడియ(దాపిన విష్ణుని తంబునరా(త)వెల్గ

వనిత యుంశత్తు గట్టి యరుదు వంశపుయోగి సుధాంశుల్బైన మా

రుని కేలికొదకు(గొంబి యుది యూధి దరత్న(గ(గొంబులెల్పైతగద.

మ. ఎలమిన ముస్త్యభూష పలాము లెల్లుపుట్టింపు తదియస(ప్ర)భా

తులలరుదీపి కావళులు కాంతుల నెలకరదించ దారత వ్యాపించ

పలర(గల్జూ తలాణి బతేనా జగదీశ మనోజ్ఞ యుండెద

వెలుగులు(శ్రీ)ప్రిరత్నాలు నవ(ఘ్న) మహై తపులంప యారతుల్

వ. ఇట్టితంబున వైవాహికోత్సవాంబరంబ విచిత్రశృంగారాలంకారం

బులం దీరుకు మారుందానిజ్ఞాని. వసుదేవబలరామ సాత్యకి(ప)

ముఖాత్రిపులు లూరాధ నిఖిలబంధువసుంధరాధురంధరనమే

తురద్వైపుండరీకాంత్యం ఘటితాప పన్నుంబుగు శుభములుహారతులు

న తెరుగులు దెంబు సన్నాహాంబునరింబులు బలన్నసము యుంబున

మ. ఎలమిని రత్నభూమిర మహేశ్వరు(శాంత్రకు మారికిం పుటాడ్

జెలువము మీలువర్తి(గ యుసెల్బులు గలు కానూ దరిగిభావతో

తలమున్ను భూపిలో(ము మున్ను తలాదకలాన్నుల తర్పిరావవా

మలు తలకిత్తనిర్గమురాలుచేకె నలమేల్మసపుపము ఎల్పేరల్.

క. అనిపలుకుబాల మంగళము

జ్జ్వలమైన కింపురుష గంధర్వ సత్త్రైలా
జనమిథిరి వైధ్యమైన
మ్మనుజాధిపతి స్సుతపుర మానితశ్రీల్
క. వనితతుటిలాలికములాంక
వనజేక్షణాంగదినిస్స్వహాపానసనిఖదం
మ్మినతాలలది విష్ణు విలాసముం
దనరె త్రిం దమసాం ఖ్యి పారి థరమెడితనమిల్
గీ. కర్పూరపుం బూర్ణములను బుక్కి కస్తూరియులను
జందన ప్రాలంతయులను గూర్చి కుందరదన
మైన నలుగిడి రక్షణ మానవతుల
40 (6) కొండెల ఉదకావుల బట్టి కెంబ తరుగ.
వ. జలకేళులాడ్ప బూనలు కె జాత ముల్లులు బంగారు పంకజం
బులవిదళించెనా క్క్రసత్తి పాన్పై సంగంగను దానిపెన్నైరల్
జలదము తో నా తో వ్రాయి ను సంధియు మందు ఆకూల్ సురల్లని
ఖ్యాలు జలబిందు పాత్ర తివు సంతతులో నగుచు యమున్నై వర్తిల్
ఉ. పానజ తెం దుశూబ్బు లరయుంబుస పుష్ప వమాల్పు సాయప్రతిన్
బానేర శిలరుత్వ వతి ప్రై దనరారు పాత్రిని గల్గెల్
పాసి గం బూ ని చెయ్ప్ప జలపార ము తామలను శుక్లనేత్ర భ్రదీ
పానసకల్గ పాని తడిపానె బలంబున పెన్న గల్గిదే.
వ. అలకలు మెల్లుమాం, దదసిత్తఫ్ఫ ను జేలము నల్లమ్మె తగది

నాట్యములు సగు భృంగవరాలి పాయ మాంతనవారి తళ్కు రెరింప యుర్
జాలుకొలకొల్కి పెన్నె రులఁ జెరి వెలంగి నడుల్లు తన్నెము
ధ్వలవగు నాళ్ళకుం దరదతన్నియు తర్కదళియాంర్బు నో తుర్

గీ. తళుకు బంగరు మెఱుఁగు తొండ ఘుమఘుమ ఘుమ
తినసుచినాంబరము గమ్మునిర్మారము
వెలయు మదళిపెటిఁ గాంర్బుంరని ఈ మరుత్సు
పతిశృంగారములు తీర్చు మతిఁ జెలంగి.

క. పీవనల ఁదే వెల్ల రల నర వెంద నేత్ర
తురులు దళియాంర్బు నునుమాలుఁ గొల్లఁ దీర్చి
యుగళ కర్పూరధూంప ధూపాంశిఁ దాంర్చి
తాపులకులఁ దాపులు గల గాంర్బుఁ దరుణి యొకతె.

ఉ. సిరులలరంగ వీని రమణిఁ జొక్కాని చిక్కులు వాపి నడినిజ
న్ఫుర దురుపత్రి తద్విరవు పూనికబంధన మందఁ జేసిన
వరసు మనంబు గాంర్చ్వని వారక తొలావల్లి దీర్చిఁ గాంతయు
శ్రులు మవినిక్షిత్తాంబుదని తాయిరత ద్యుని రాజుపాంళితోర్

వ. అనంతరంబు జలజాక్షీవతంసంబులు తదీయ దళితోర్రాని
యనిశోల్లసిత బాలాంకాలం పంబులు ఘనాఘన మంథలంబు
నసుకొం(ద)బాప మెలయం బునంబా లు జాంతి సంపత్తొం దీవర
వాల్లకములు షువిధ సుమనామాల్యంబులు గల్లి శిరోజాంగ.
గగన(ప)దేశంబున మహాత్సవ సమయంబు నగుచు తులా

ఘలాంఛితమనంబున బ్రాసి ల్లు సరోజ్ఞీ చంద్రులన్ దనర్చు మనకా
నర్ఘ్యనికలంపంబులమర్చి సఖ్యాఖరాలతెక్షా యరాగివేంబు
వదన చంద్రమం బులంబు పై తెనిరా నంగ ఖఖాంగనికవశేష్యు
రు- నియమించి వాతసి నమంత్రి శేఖలన్ గురుల వెముశాల పారధ
ష్టిసే లూనగర్భి షాలపలూగవరిపాకిశంబున సేమంతంబు నుగగ
నవిశిని పమత్తియుంపుఁ జేరు లనె భునిరంతరాను సరత్వారశా
పంక్నులూగ వలుఖురాంబునుసెవింప వచ్చు గాప్లు బలక్షులనంబు
బునె రుఖలక్ష్మ వార్తింబనె మెప్పు గంపుఁ ధమ్మిపు వావులప ట్టనంగ్రి
రింబునార్ప్యబ్రాంది తెలాంవ ర్ష్మాంధిరతనసాంవాంచార్యంబున కబ్బాగ
తయుగు వైవాహిక శాబ్రాబ్బ శైవత కె బమతరవుజేయలంబుగు
శాం మపి రంబూసంగె నా నిబులవున్యాంబునంగాయ నపట్టం
బుమట్టుకార్షి యరాత్రింద సవిద్యా వబ్బాతి లత యాముసింగి జి
మనార్బవుంరుసం ధింబన నెలూగ్వలపత్రిశరంబు నవ్వుగనం
బ్బితిలకంబుఁ దీర్చి కర్ణ శ్రీసువర్ణంబులను క్ష్మీత్వంబులూనంగిరన
సువర్ణ శ్రీ మనానియు కుంతలాంబర రాంబువిరవు కాప్షి దగ
ష్మగిత కనకఫలకాంప వరనక పాలతలంబు బ్బువనె కమోవాం
క మనార్బవశాసన విశేషనంబులన వుతలి కాపత్రి శేఖ యలరిం
బిన యునార విందంబులం గెందు కొనుక్కంగారరస వురం
దంబులఁ దధిషార్నకలక్షి వెందానరింపభుజయుంబులుం
చరికంబులబుంతులంబూని కెజ్జలరేఖలూదాం గవి రెప్పలక్షా

గాలు కొలువై తలంచెక్కి నాసాగంధ షష్ఠి యుద్ధరంబును బంధుజీవం
బునకు నిజపరిమళంబు సువర్ణఘటితనాయ యొంది ద్యైనసం
గుంధనంపు ముంగ అంగు దురుపల్లవ నిఖిలకుంభినీశిరస్త్రీల
నెలంజాలు సౌన్నత్యంబు గాంచినపయోదంబుల వనసిజ మహా
రాజునకు ననర్గళ శంఖవినిర్గళితక్షీరధారాభిషేకంబొనరించె
ననవిశదకాంత్రిక పాదరనిచయంబు నెలవు తాల్పు బ్రాజహేమ
లతలనాయకులాంగంబు గాంచె బల్లవపు బెంచె గసినానంగదతం
కణాంగు [illegible] శ్రీయు కవిభూషణంబులం గాల్పు వసుగర్భ
చిత్రింబు కుని నతంది నందాసి సాక్షాత్త దీయలనితంబులం
బంబుగాటుందె వసి తన్మైత్రల మామిడిబూర రత్నాకరుండు తామ్మ
జరస్పృభావంబు పడవి వే తుటు కృత యుద్ధార్థభి ధ్యానతంగాం
చె నామ జరిమయ కొంచిదామంబు సంఘటించి వానిపైన సూర
గంబు నెరపు మనిబర ఖారు జాతములంబులకున ప్సుగింబులకుం
కెంపులుండి యలబందాం తిగించి మూడ యలునసంభావ్యకలవిదవ
జిబ్రితంబులగు భూషణంబులం జందనాకేయూరంబులం బుష్ప
మాలికల నలంకరించి విదర్భరాజపురందరు తానాధనధిపతిస్త్వ
కారత్వంబునకు శృంగారంబులు దిద్ది తిమని విన్నవింపనప్పుడుం
ఆ నలబంధుడై తాను మాత్సపురాణిత పరిచారసహితుండై తత్
ఖ్యాణపు [illegible] సమస్త వైభవాతులనలమోలం
గుబ్బ వరాగము వంబులబ్రతిక్రిం బబుబన్నసవయంబున.

క. నీరజమిత్రుం డతిశయిలు
దారతఁ బిలువంగ వచ్చినన్నగ మహేంద్రు
త్రారామం(శ్రీ)బులం దృత
మైరాజిలు శుభ్రము వాల్గ్ర మచ్చి వలుక్షమ రెబ్బిఁ.

క. దివసములు దూర్ద సమయములు
గావచ్చెను దశయు కేటుగఁగాంచెదె నన్నుఁ
దైవజ్ఞవరులుది లుపఁగ
బ్రాహజ జనములు నాత్మవర్గములులాళ్

గీ. పెండ్లికామయనిఁ బొత్తాని పృథులవైభ
వాంఛితసూర్య్తి బంధుమిత్రప్తతతులు
వారిగజస్యందనాందోళ్యులగు బలమెలియ
సమిత విభవంబున వివాహయాం(త్ర) వెలెదె

క. ఆసమయంబున నఖిల
(శ్రీ)సంతతులు వెలెవెలగెఁజెన్నలరాలోఁ
(శ్రీ)సతి కాపురునికి లయలోఁ

(41) దాసిన బల్లలు ములుగాటు ననంతపల్లర రాఁద

వృద్ధివసరం
వ. అ~~[illegible]~~బున నానావిధవాద్యధ్వానంబుల వందిమాగధస్తో
త్రమహిమంబులుం బుణ్యాంగనాం మంగళగీతికా సంపదలును
వం తరాంత రాళప్రకాంత నితాంత వార కాంతాజన తోర్య(త్రి)
క విలాసంబులుం జెలంగఁ గర్పూర గంధతైల(పు) దీపికా నేత

ముఖ కరదీపికా చంద్ర సూర్య జ్యోతిః ప్రభా మండలంబు
లు తారకా చంద్ర సూర్య జ్యోతిః ప్రభా మండలంబులు తారక
కాచంద్ర సూర్య జ్యోతులవలె దాస మహా కెత్తంబులు యెల్ల నీవ నా
ననేతకాం దివ్యకేస నారీశ్వరీయలంబులై వెలుంగ, గర్గ సంయుతము
శ్రీ ప్రదేశంబున సమస్త మంగళ శ్రీ ప్రాప్యమై యావేదులు
వెలుంగ నల్ల నల్లన రాజవీధి నడుమ పల్లక్కి నలుగాపదా దక్షతా
నంద వినాయక మహోన్నత భావంబున కోలు దీయంత యెంత
కాను విదర్భ రాజ పర మేశ్వర యని తానుంగ సత్తరి ఘన సం
రపలు వాస కైవంద నవోత్తి కాంక్షిత పుష్ప వసంతరాయ లాధిపగ
స్వరవి పింత బహు మానంబుల నలరి తద్ధ్వానం దవ్వీరంబు(శ్రీ)
వెలింగి వివాహంబులు దిగ్గి సువర్ణపాదు తారకం భూతైవసుధ
వబలరా మత్స్య ప్రభులు కందర్పుని వలందలన దిపింపబలుగ నం
~~41~~(అ). తక్షిప్రరంబు(ప్ర)వేశించు నంత.

క. గర్గ మునీం(ద్రు) మం(త్రా)ంచు వికాస వదాన ససర్వ బంధురా
త్యగ్ర సమే యుక్తైన యాదవ వంశ విదర్భ కుల(ప్ర)దీపకుల్
స్వర్గ పురీశ వైభవులు సంత సమందగ లు(శ్రీ) మంగళా
42(ఉ) నర్గళ మంగళా వళగాయరాజ్ఞిలి భజింపవేడు తోన్
సీ. కర్పూర దీపికా కలిత పవిత్రిత పా(త్ర)
పాలమై బహుళ సత్ప్రేమ లలర
మంగళ (శ్రీ)ప్ర సంభార సంస్థాయి

సై పురాణాంతవయఃఖ్యాతి పురుషుల
సృష్టి పురాణాన్వాహ వాచనసంప్రవిరాధార
భూమంకరసంఘవయఃశోభాసిలంగ
నవవధూనాంతర యోగ్యానా నానువనస్థసం
పదులవై బంధుప్రభూతోలు మంచ
వివిధ వంశీముఖ సంశోభి విపులవిపుల
తనకిశోర్యాణ వేడుకీ నటపమాన
శీలనరుడేశవి యలవింపుచు గోకినీసు
కవిత వేదాంతనశృంగార కవితవేషు.
క. మునివరుని యాజ్ఞనైనప్పు
~~[illegible]~~ వ్య దనువే వాలకు బాశిల మరులుడువచ్చి వసింపై (
ఘనతరదురంతరాలపరివృత
తనదంబుజరాగరత్నరత్నప్రత పెకి (
వ- నృపవరాశిక్షైన రత్నశ్రీ శోభలనేత విధిత్రివంబునాం
డిపరమపవిని మెలానటి దక్షిణ్యక్షు ప్రాంగణిపింపు వేర్పాటై
నపుడానసగై స్మృతుపటిగు రాంబుతధర్మానితాత్స్వతన్వాంకం
నుప మాగుడాంతిరేకే మున నెప్పుడు పరిందూరిచెల్లునై వర్ణ
క. నిలుకిడ గల వెలుగుపానద
గల బంగరు బూమెప్పు వాంఛి కోళ్లయోనానె
స్రైలులంత్రవితి నిపి కిసం

42(అ) శ్రీలక్ష్మీ దేవి తనూజ పాశుపతేచ్ఛాతి వేడ్కన్

క. సరస విరుద జనము పు
డరయంగఁ దిరల నెత్తు సంభ్రమాంకూరముల్
బరఁగి తెర లెత్తి రివ్విధా
వరలిన జలము గురు ననుజ్ఞ వరయుచు వేడ్కన్

క. శుభ విధి ముని వరుఁ డెలమిన్
(కి) భువన రక్షితకుమారుని తెరంబున నన
యన్నభ యిరం నతర ము నంటన్
(వి) భావిన సముం(ద్ర)కాంతరాముల తెరించెన్

ఉ. శ్రీనఖ్యుఁడు రుక్మిభూభృ దవతంసుఁడు కన్నవల(స్త్రీ)(ప్ర)పయము
క్తిన్నను సర్వమంగళవిరాజిత లీల ఘటింప నావరు
న్నాన్య స్వతంత్రులై నియమ వశ్యయు దృష్టినిఁ గాంచె దంగియు
నొప్పినపు వరినారంగ ములుచు దారత మెఱఁగ ద్వారవొంసినన్

క. అంతట నను చాను మాంత్రములన్
గంతుఁడు తేరము ఉుఁగు దీ అఁగాంతాముల పై
సంతసమున (త్ర)పయు
భ్రాంతర ములఁగులు గు(వె)క్షైరాంశుజూలి పెన్

ఉ. అంగన యుత్సహించి యిర లిరుంగన భృంగురశోంభ నంతా
సంగతి యిరం జ్ఞ కాంత్రముల తాసంగ దిరం బులుగ శంబు రాంత నా
శుంగది తింబుల పాశుల యెం బుంగులుచే వృలతాంతి పైతాబున్

మంగళ సంగీత మంత్రము మంగళపు మన మూర్తి నింతునే

3. శ్రీ పవిత్రత ము లను దనరు దు
సాధింప తపస్సు దది యే నవుడు ప్రజా మే
కామ స్వప్న దృష్టి తా మని
భావా మ నీ పై దలంచుచు బ్రహ్మ దనరా రే

చ. కెంజి గురా తు బా లాల దుల కిం బాని జాం జ ది రక్తి బాల్యనా
మంజుల పవిత్ర తం బుల ను పాని ని భాగ్య శరం బులనం తి రే
రం జ కి చెలి బ్యా బా లాను నవి రా గ వలు చిక్కి న బా బు వా యు వే
కంజన దెవి పాం తి మ కళే దత యం ప గెని ల్లిపాం కితే

3. ఈ దా ధ దలు నవి శు క వి
గా వరుచ లు ను వ దు వ్వా జెలల గి లలాన్ని నిని లి
శివ పాం తవి సం ప్రా వు రస
భావ మలు నరి పవిత్ర కమలు ల బా తి లాం డు వా లే

4 వి ను తా బాం రత్న ము మలన
మలు ని వరుడు ప్రజా న పాలా ము వలు ము శు ద్ధ పాలా మా
భ్రు న ల వలు తా శ నుడు న లుపం
బను వం గ వ ద్దాంవ రు వ్వి భా సి త లీ లే

3. వాం వ కు న కు నవ్వు ము మై
శ్రీ వె ల యలగ దన తిర వు కు కి జీ లులు ను దమ్మ
పా వళ కాం తి విర స్వా తు

త్రైవపిష్టాపమున్నులవలన క్ష్మామిదిఁ జెందెదన్.

క. వెలుఁగొందెడి జాతవేదుఁడు

లలనాలంకారాపాదితయలలితస్వాహా

కలితపరిగ్రహ ~~మలు~~ జ్వాల లలన

జ్వాలతరశృంగారవిభుఁ డాహవనాగ్నిన్.

గీ. హుతభరాంబరకేళనాలసాంపుడులు

దంపతులునైయును నుపచారధర్మములకు

హావిరదనశబ్దపతిమకొలుపుతంప

కలసెంతయు శ్లాఘింపఁ గవి లుప్తులు

ఉ. గురుతమలుఁ త్రైనగర్గమునకారివింవులుమహాత్మ్య

యురమమలుఁ బుణాతన మహాసతులఁ దెలుపంగవారికిం

దరమలునవ్వెలువెలునవదంపతులౖవగులుత్కి కిన్నికిం

సరసిజనేత్రి సరానులతినంగ్రమమెప్పుగఁ బెర్త్రిక్కనయిన్న్వెళ్ళేన్.

మ. పతినిఁ త బాలుకె పుడుననావమదంబునేఁబాల్లునాలుఁము

శ్రుతిఁగనుమాపుష్ప కొంగద్రావృశబ్దన్నువానినిత్సినం

గతిలబ్ధ యుంబలనిత్రిదివంబుఁ గంజదళాక్షిరాలెప్పుకింవనాం

సతిఁగని బాలతెలుగవ సప్తతికొండ్ర్లులలాంటువర్ణ్యాత్రున్

క. సాంక్షి దాశీర్వాదవ

మాత్రర మలలరానలనలగవర్ణములగునాం

దాతృక్షితమలుత్రైతానన

సీ. బ్రాహ్మీతటసంతుంగవిహారార్థ పార్వతీపుష్పమాలిక
అరయ నిట్టి పుణ్యాంగనాంబ నదులు
మంగళశ్రీతీరములందు వెలసెను
గురుతపోధనము పొందు సురసంఘములు గాన
కైలాసగిరి శోభ దైవభావములు
సమకూడి భక్తిమెండై (శ్రీ) యలవెందినవెంగ
దాయలత స్నాన(శ్రీ) పా పాండవ ధ్యానములు
శతమున పవిత్ర తీర్థ శాంతిభాందిపం
గళోపాధిగలం జ్ఞానమూలములు గని
పెలగెగల్పి నాల శిలా నుత్తమ జైంది
రక్షణ పాప(ప) శుభ్ర దారాధిక నదు
సిరుల వెలుంగుచు స్థిరగతియు శిల(శ్రీ)
పెలదవలశారి నా దంపతుల కు నపుడు
తే. విద్యలు వెలి శ్లోకంగడిచి వేద శాస్త్రపురాణ కీర్తిం (శ్రీ)
విద్యలు మలంక ధర్మ నిర్మలత బ్రహ్మసంధ్య
శ్రీవిద్య సంవత్స రబెల మూలంగట్టి ములు సి దివ్యబోధ పూజగా శైవలా
నమ్మిరు వంతులప్పు ములు తప్పుటు దారతబలులు బాలు పెంగ
గీ. వారు వారి శాంతంగు వసు నంపకులు
పరువారి తి దిన వి తల దత,
రాజదాక్షిణ్యపు దు రాజసింహ వసుమతి

యనఘ రత్నగర్భ యనఘనిరతి.

ఉ. నిర్మల హేమకాష్ఠమణి నిర్మిత పాత్ర వశీకృతాంబువుల్
దుర్మతి నిబద్ధ వేదికల భంగుర తుంగము తంగతోయముల్
కర్మిత ఘటింప నెచ్చెలుల కౌతుకలకై తెల్ప వృత్తి తరిత్రులగా
నిర్మితగొనంగ మృగేంద్రు నవాంబుల రత్నపుటంపు దత్తికిన్

క. నిరవధి ఘన నవాంబుమయ
వరతెలంపు కళంబుల్లై యుబ్జాంగత నప్పుడ
ఋష్యుల వృత్తిభూం కాగారము
లలదుగ రత్నా కళంబుల నలజై యున్నదిన్

గీ. అతిర సౌఖ్యాప్తి పాయ సౌఖ్యములు లలర
వస్త్ర ఫలంపు దని రలతిగ పారు నప్పు
కాష్ఠబూం శ్రవ ఫర్గ వర్ణ వర్ణితంబు
బంతి విధుబ్బు జంబర్యాంతరావు న.

వ. ఇవ్విధంబున నవ్విధాన్ని ద్వారంపుర మేర్చులం జలిల జన్నిగ
బువరాన శైబ్రహ్మ బ్రహ్మ రాఘవ సుగాలగాల్చి కామవేలంత్స
వంబు సరిపి ద్వారాపు రుబు ననున్న యెంతవనాల
కుబు మురారి మలయు భ్రాంత షేరా కాంబుశాంబుర వేలిలంబులంబరి
తాలెంబుశాం దింబ లెబ దుష్య ప్రీభూషింతక తెలుళువుబ్బు
న్వపాల వర్ణంబుల యెం కాప్లం బు గున్నెంబట్టన సుబుదేవబుల
కావు తోషిప్సా దర్శి శ్రీవి వలు మ్మ లలు తలారి కావు మలుప్పుంబుల

బహుళ క్షీరంబు లుల్లసిల్లం గూఢ మునఱను గజతురగ బా
మురజ్ఞా తద్విధి మనోహర వస్తు పుర రాంబులూ సయిసం తాంగత
రంగితాం తరంగముం ద్రైనిజ పతి వారస పింతుం శోగుమాఁ గుం తిన
పురము బునకుంజని రెను.

క. ఇభరాజగమన లందఱు
శుభలగ్నంబున సెలవు కొను దఱి మదిలోన్
విభుం తాన్నైత్రు సమున ర్భుఁగ
నొబ్బి మతద్భుం గార విలల లక్షింబు తీరోన్.

ఉ. తన పతి ఇప్పు నరాజ్యమును దక్కు యెయు నీతఁడు మేన యుల్లఁ సిం
హా సన నివ్వ త్వఁగాండ సుమువాహ్యమైలు వేగమె తార నిల్లఁడే
మనను మనంబు మెచ్చితె వధూమణి శోభలు సంధు సౌనతాం
సినాగతి దాసి రాత్రి సరపీరుహం బాణాటు కువెంత సింపఁగన్.

వ. ఆ వేళం బ్రదర్శ్యమ్యంబును నవ వధూంబూగ ఫలపు దార్ధ్యలను
విద్యుద్దాత్రలని మంత్రి రాంబున నేతాం తమణి భావంతి కెంతారం
బున నిరాంత రాంత మంద్రి కాంత కలా కలాప పతి తోలతంబును
నవం దేహా ర్ద్ర ప్ర వేహా నారమిం ద మణి ప్రదీప ప్రాపూ భరాంపుం
బును, చిత్ర కారకాం తు రి పతి కోష్ఠత సి తప్పూజన వి చిత్రాం ప్రదాం
నవయుష్టి వివి శ్రైరాప బార త్ర్యప్పారి మారి తాంబ నస వరాంబ ప్రాపు
తీరవి ప్రమ యలంత్రి పాంబారికా నవంబ తుంబును, గా మతేళ్ల
తేళ్లారు నాగస మలు కురలోగ దారి తావి గాం ఖరంబును, నవసాంగ

నాంచి సౌర గంధ సౌరభము ల సంభృత ప్రసూనసంభారగుంఛ తతా
తతులంబునై పాంథ హృదయ విదారణంబులును ప్రతిబింబా పాదన
సమున్నత వస్తు ద్వితయ భావ ప్రతిపాదిత నైతిక సమర్థ మున
ను తిరస్కారాంకితాని కాంతా తతులంబులును, నింద్ర సుమనోజాల
ముల యుత కుశ్రీ భాగ సుందరంబులగు భాగమందిరంబుల ప్ర
వేశించి పాంథ కుసుమ తల్పంబులగు హంస తూలికా తల్పంబుల
నధివసించి యుంచ యుతం నల శృంగారాపు పారంబుల వహరిం
చుచు విలాసైక్తాది పాసంక్షై యులున్న సమయంబున.

గీ. సాగసుల న్నిండు నాత్మ వరాలి సంశోభిగూర్చి
నలువ నిర్మించె నాడ్డాడ మంకవతి నెలవు
ప్రతిభువనంబుల వెలాహ వెయుందిం బల విఖ్యాతి
బు డదేయుంటె కిత దాక్త్రో రబుని వహాంజ

క. నెమ్మిగ ముల్లెజ యున గతులు
శ్రీ వ్యగ నవ్య గుణ స్త్రీని పాల ధ వయి నన్నే
తా వ్యుపతి తెరా ర వాంఛిలు
దమ్ముల ముల నిరు ము గాని తగరాం వృత్తా

క. ప్రనిపవతినె పంబున దెలు
ల్గానివిభు పరత్రించి తెరతు గాంమ ప్రయాత్రా
రనవు రుజ వ్వనిమ నవలన
ఘనాల చెప్పి బార ప విరాధిన తలు తెలుగో

గీ. తరము విడిపించుకొను చునక్షత్రు జములుల
చెనఁగి రాకున్నఁ జెలు లరుప్రి యెలుని పైని
వెతమ నవుఁడ నాక్షేపవలఁ జూపెఁ
దరవు సేసితిమ ను యునితివిరుఁ జూఁడి.

ఉ. కాశమ ఔమి సిగ్గా యుదికాంతుని పజ్జితుఁ జేరు బాఁతెనే
చెక్కెని సిగ్గు గి గ్గువిరఁ జెసి మనేలంబు ప్రుఁడవ్వెలందికిఁ
జొక్కెని యంత్రు తంత్రి యెలుఁదిరికె దిక్కియెయునంగుఁ గాదెది
జెప్పిగ వతి మతల్లులు నులుదృ యుదిద్యుఁ గఁ జూలిపె తద్దె వలె

క. అలనాఁడు నృపులఁదె గడుమల
వెలఁదిన్నె యలంవరవు నందు విభు వలసిన యలం
వలపె వలాల నిమిత్తై నెు
నిలువెల్లను సిగ్గు బూపె నేనేఁడిబాలెఁ

వ. అని పలుకు తమ గెలిపలు కులకునగు నిను తెఁ జూపు బుడు మెుగ
మెు వరాలు పెట్టు బులఁగాను మూయలు బుబ్బులుబ్బా పొసఁగుపితాం
తరంగ ర్షైలు తమమతంబు నలంపిం బుబుంగారాముని పలన మెుతెం
బుబుందగప్పు నేఁ దరాపిం బుబు బుద్ధి వరాలలం దేలిం బుబుబు దివివఁ
గిలిం బుబుబు నెల్లనల్ల నను వరప్రియ యుత్యంబు నవనెరంవారుల వె
ఉకొనారు బుని కుం దాఁ దితెప్పిన.

తే: జయుల లక్ష్మి లప్పు తిదిలెను
వలయు వునివలుప రఁడిమనుఁ మది ఁబూలఁ దాఁచెఁ

రయంబున నాథుల వృసుద
(శ్రీ)యుని మనంబున నెవోలిపెల్లవహించెన్

సీ. నదుము గరగాథవడంశోగట
జరద దులా దుబులను గుంధ తల్లిదపు దోలి
దరఁబరుదనదనప్పాఠలవ
గరధ్రుంగంబంబు మాటు క్రైతెను నంతట్

మ. మదనుని తొాత నిల్లని యమవానిని యొత్తశై దేవ నివేదుం
గుదు వృతిదాంసు మాస్త్ర విఘల కాాల భ్రావలు వాని వంటవి
సుదతి మ హింద వృత్తఁ దిగఁ బూపు డుగాని శరాతా పఖ్రాగ నేం
పద నుప మశ్ర విల నాల మంద వింద్రు యల్లి యఖాందఁ బాతువలు.

వ. అని యిట్లు బ్రాయరాకిచిత యిట్లైన పితృ భ్రాతృల విన్నవింపద
రవాంసి తసుందర వదనారవింద మండ్రై (ప్ర)ద్యుమ్నపయ్యంధు శార్వారవి
బితా (ప్ర)దానంబులసత్కరించి నేఁ దిదభి మాతంబు తోంగి యమ కన్యా
గణాబద కెన్నుంగదికె యుంగరాకుంద కారుంగళి మెయుం ము
గరు కెలు బారిన్నుల సంగతి నున్న ల్లయుం తిసదిపినంబులంద
ఆయుఁ(గ్ర)హంబునఁ గెతిరా మంచిశంబు వెలువడి పాడినయుంత:

గీ. బాలభావ దియగా(త్ర) సంపద్ధస్థాశ్రి
విలవి (శ్రీ) మన్యంబులు పాలసె యల
వేలతరవుల నుండి యూసింటియున్న
మదప్ప బొాస్తంబ్రయులు కితి వనుపరాదు.

వ. అనిచమత్కరింప నెమ్మోము గనవారి యిందుముఖ వ్రేలని మనమ్ము
తుంగిలో సిపిత ఖ్యమాన స్వేద బిప్పుంద సామరయిప్పుంబున విధిపిం
బునకానంబారిన పయ్యెదలె ఉంగు వెల్లిసె జ్జ మరాందిగోని
జాంతగాతంజెయుచు.

క. నవమతిబోయుచు నాటెద
నవమతినేయులం గాచితు నర్త్యమె నాయం
దవసించె నా మనస్సు ఖుం
గావ నీ వలెంతయుం (శ్రీ) కొమనాయు వాయు మే!

సీ. అవిమాయం వచన శూదల | నమునయు మలరించు మోవామ
స్థవిత్ర నా నడి | వన జాంత్యానితనలయుచు జు/
వ్వనివు దిరగరలగించి వా నవ దాతంబల మదీర్

గీ. వ రొమ్ము దమలో నమున్నవి యన్నసరులు
బయలు నునిచిన సాలగాంధు భామ యునుచు
నల్లిసె యుంగ చెయ్యెదన పసరించి
తమదమలందు స్వ సెక్కెల్లె గాల్లగాపెయు.

క. వదిగల్లు సాబలరగళ మలు
నలు మాగవెం యు దిగితంప మందన దిరిపా
క్రైనివి తివిపోడు రఘు వున
కాల నెడదావ లయం తదివి తాయంబిమలయికోర్

వ. వరు దేవి సంమానొసెతరవారిని మలి బాఘు నస్థలంబు ష్ఠై

బరరుఁగ నెవ్వి యిరి గాగురు పాలు ను జే వృక్షలు లప్పులెల్లఁగాం
తారకా విలాసవిహార మన్మథ యతి(త్రా) పలికెబె నేఁ నాన్న నెవ్వ రిది
బరువరిఁ గెలఁ బత్తు రమియుఁ జెప్పునె కోదండము నాద్భుత యిల్లులో
! వలచిన యువతి లు వలపైన వారిజాక్షి
తన యుఁ తత్తు జేనిక్ష నువన విలాసంఁ
బూదియున తి తెందపు నుబల్లఁ బూని రవిర
సాలఫలమాధురి రాజియింత మాధుర్యలాగా నా.

నానా

సీ. పరసాన్ని మాధురిఁ గాలీలు బొలఁదన
గాన మైన సారంగ గుణాతీత దేవి పి
రమ కీయ తుబాణాం శర విలా(త్రా) మించు మాఁ
దనఘం నత్తురిలు స త్వాంబూ నర్సి)
లవితలా వరిన్నాఘం వళి వాలి తిలదేవి
మాఁదన మునాం వేళాంభ్ర ఁజూపి-
లీల జి ఘనమ (త్రీ) పిలుబొలఁదన సుమ
నెలా శర్మ శాపితాబా శ్రవ జాబి
వలచి వలపించు బావి యిల్లులవల నుమ జే
యిలుపు రత్న నవ్వాం పల్లా నాలిలాం నుతిత్రి
వెలఁగెనవ మోహానాంగి యిపి వెలఁటలాడ
వలపు జాత్రైన యుక్తి ఇకి వెర సులభం రు
తే. మంది తాప మాంగమునవ

184

జ్యోతితత్త్వజ్ఞానపశులనమప్రభునెమ్మదిలోన్
మదన(వి)శాలానంద
(ప్ర)దత్వై వేద్యమ్ముల నింపె (శ్రీ)దివ్యవ్యాసమున్.

గీ. ఏలమినారసినా జగదీశమోహ
నశేరసాందర్శనీశ్రీ యోగ్యనాద్భుతానఁ
గాంత తరమైన భావ శాంతంతనరచ
వినూతసంభ్రమపారవశ్యంబు ననుభవించె

మ. విదితయ్యొందిరిగూలనిల శ్రీలిల్లెల్ల(ప్ర)సూనాళిత్యై
తరసాక్షంబు శుభ(ప్ర)దీప్తిత త్త్వమాంబరంబానిబిడ
బరుబం బుత్సు వమోవిడెంజి గురుత్ప్రపల్లా తత్త్వ నింపాంశలన్
దళశాంక్షీమదకిజ్జాశల వాసురువెన్నెల జ్యోతిలజ్ఞాగుణీ.

గీ. బాలికే వేద్యవియమ్ము శం బులగతోలి బాకృ
మనృనామా కృలో బహుపాలయిబినపిలు
నిదురసంపకోయు బంబు నృయిలువ్యదను వేలు
తననగుజైయుంగ వందిమాగన్నవయాంబు

పుష్పమాలికాబంధము:- ౹౹౹.

* జయమునుపి యునోయు పుష్పశరశర్వశ మాంపరోంబావావోంశంతా
జయజైయుబ(శ్రీ)జలజ(పి) బయుష్యపదాంపతోపవరా
జయ బ్రయదాం యుతాంసిసరన(ప్ర)సరోన్నతి(శ్రీ)శీశంకరిర
జయునయు బ్రాయునాం లయు సమ సర్వశంబుర సారవాంకీసా౹

రక్తి పథద బంధము. ౩౮
గారిదీప ద్యా. మా. ర్త్రీమ
వెంకటయ్య పద పాంన రాష్ట్ర సాఘువినాశా
(శ్రీ) దయా మహానా శ్రీత

44(a) వాత్తి ప్రాత్తిసౌందర్య శాంతి శ్రీ నృసింహ యుతమా.!

౩. అనినుతియుంపనిదురవెం
లనిదిన మఖ్యత్వ (యోగ్య) త్వాకుల నందగియు
ప్యనరు మానయు నాతన యుంటాం
మానవ నిష్ణైశ్వర్య మలులమవెంన్యతుంచగునుల్

౪. యుక్తి నృప కన్యాతాని ప్యూరాశ్రిమె అని
ఱలుతుల నరసాపభూపాలనంగతులుదనరు
బరిండెం(శ్రీ) ప్రమ్నిష్యుంచనిమలనిం(శ్రీ)ం పు వేళ
తలర నరనా శ్రీ వెలుశాంచి దెవి పె న నుము.

౫. సూతుండి శుభ్రమాతత
స్త్రీ తాం ప్యతరనెమలమె వులంచలికింపంగని
స్వా హాంపుం తు గుబు వెలిని
పతిత మలు నెం తాష కలన రం బల్లులు మరుల్!

౬. (శ్రీ) వెం అ మలు నిఖిల మాయద
గాతి మహాశ్రీ ప్యత్ర నధాన రాజుత వెల లుల
క్షామ కుచిత రక్షిత్రీ

వరా మకే కృతి కెల్పవత్ప్రమ తీ పుంచనర్బు. ?

రథపదబంధము. —

శాంభవశ్రీపరసార్థ్రాం శుభతద్రాం రం భర్తృవిలో వృతే
వ షాన్గాదుస షుశ్రీమాల లీతరతాం పాకృత్వసాదృశ్వే
నమ్మ్యాపాం వననాం మనమ్మ్య శితపుణ్యాం కీశ్వశాంతస్థతాం
తాం వస్రైగ్రైరగభూపా పతుష్టనరశ్రీ తాం ల్పభృష్ట్ర ధీ మానితాం।

క. స్వయనాంబుజశుభనయనా
నయనా యతనారస విబుధ నవలన దయనా
దయలనాం తకేశా ఖ్యాయనా.
శ్రీయనాం తాశరణాసేతి తావీప శయనా!

క. బలవ డెకి తియటం ర్గ్యనా
జ్యైల స్రైని కేనాం శ్రీ రాంపు శాపాం (పు) మలబాం
బల వజ్జ్రయటు షెూంషాం మ
జలజెశిత తెఙదాన స్సారము వెంబ్రాం!

మహావిని
నేద యటుశు బ్రశటాం త్మై సాంధు వెూం త్రైకేశట్ర
విదళిత తప్పుబాలం షశ్వ విషూన్రతశీలం
మదనలవితరుటాం హాం షుూంన్సవిదాన్రశటాం పాం
సదమయు గుదాం మాత్వ స్సర్వసాం పటాం ఖ్యాం నాం!

గద్యము

ఇది శ్రీ సకలవరసుమనానికర శ్రీరామ రామచంద్రచర

ణారవిందమరందాస్వాద సమాసాదిత నిరవ

ద్య సాంసారిక విరస విద్యా [illegible]

పద్మసూర్యనారాయణాంతనూభవ

సకల విద్వత్కవీశానాల

గోపాల సత్కవి [illegible]

[illegible]

[illegible]

శ్రీ

[illegible]

[illegible]

[illegible]

సర్వంబు [illegible]

సమం.

శ్రీ

Copied from the MSS of Balam Papayya Esq.
of Anakapalli, Vizagapatam
in the year 1847
Compared with the i

[signature]